

PROJEKTOVÁ VÝUKA:
CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE
A DOVEDNOSTI PRO ŽIVOT

mary's
meals

a simple solution
to world hunger

Generation Hope

GENERACE BUDOUCNOSTI

11+

vzdělání = síla

Předmluva

V Mary's Meals považujeme mladé lidi za inovátory, tvůrce budoucnosti a hybatele změn, kteří naleznou řešení globálních problémů, hladu, chudoby a nespravedlnosti. Věříme, že nová generace nás může přiblížit k naplnění druhého Cíle udržitelného rozvoje (SDG 2: Zero Hunger) a k lepšímu světu, než ve kterém žijeme dnes.

V našem světě plném nadbytku, kde se vyhodí více než jedna třetina jídla z celkové produkce, má každé dítě právo na jídlo a vzdělání. My, lidé v bohatých zemích, často řešíme, zda je jídlo dost lákavé, výživné nebo chutné. Více než polovina lidí na Zemi se však potýká s hladem a chudobou. Cílem Mary's Meals je zmírnit tento hlad a chudobu, a proto v nejchudších zemích světa podporujeme vzdělávání dětí a poskytujeme jídlo přímo ve školách. Tento zdánlivě malý čin, zajištění výživného jídla ve škole, dává těmto dětem naději na lepší vzdělání a tím mnohem více příležitostí v budoucnosti.

Vzdělávací materiál Generation Hope si klade za cíl přiblížit nové generaci, žákům druhého stupně a studentům nižších gymnázií, realitu, se kterou se denně potýkají děti v programu Mary's Meals. Nabízíme podrobně vypracované bloky a projektovou výuku, která žákům pomůže lépe porozumět současnému stavu světa a zároveň rozvíjet dovednosti a klíčové kompetence důležité při zasazování se o lokální a globální změny.

Byli bychom moc rádi, kdyby tento materiál umožnil žákům si uvědomit, že žijeme v bohaté zemi. A to, kde jsme se narodili, jsme nijakým způsobem nemohli ovlivnit. Dostali jsme to darem. Budeme vděční, když nabízené projektové dny, jednotlivé bloky či i jen dílčí aktivity umožní dětem pochopit, že pomáhat dětem, které neměly tolik štěstí jako my, je jednoduché. Stačí se zajímat o svět okolo a využít získané dovednosti. Když pomáháme někomu jinému, pomáháme i sami sobě. Potřebujeme být vůči sobě laskaví a ohleduplní. Pomáhat druhým znamená zacílit pozornost od sebe směrem k potřebám druhého člověka. Kromě dobrého pocitu můžeme ve třídě a ve škole posilovat vzájemné vztahy a přispívat k pozitivní atmosféře.

Darujme budoucnost dětem, které nevědí, zda pro ně bude nějaký zítřek.

[Mary's Meals: Nabídka pro školy](#)

OBSAH:

PŘEDMLUVA	4
LIFECOMP	7
GREENCOMP	8
SDGS – CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	9

KAPITOLA 1

MARY'S MEALS: Spolu změníme svět **12**

MARY'S MEALS VE ŠKOLÁCH	13
SHRNUTÍ	15
PŘEHLED	16
BLOK 1 MARY'S MEALS: ÚVOD	18
BLOK 2 MARY'S MEALS: FILM CHILD 31	26
BLOK 3 MARY'S MEALS: RŮZNÉ PERSPEKTIVY	34
BLOK 4 MARY'S MEALS: PŘÍBĚHY	41
BLOK 5 MARY'S MEALS: FILM GRAINS OF HOPE	49
BLOK 6 MARY'S MEALS: PSANÍ	55
BLOK 7 MARY'S MEALS: DOBROVOLNICTVÍ	60
BLOK 8 MARY'S MEALS: AKCE	65
MARY'S MEALS - ČASTÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI	68

KAPITOLA 2

OUTDOOR PROJEKT: Jídlo mění osudy **76**

SDG 2: KONEC HLADU	77
KONEC HLADU: JAK SE TO STALO	79
SHRNUTÍ	83
PŘEHLED	85
DEN 1 BLOK 1: ZAČÍNÁME SPOLU	86
BLOK 2: KROK VPŘED	90
DEN 2 BLOK 3: HONBA ZA ODPOVĚDMI	96
BLOK 4: ČAS NA OBĚD	103
DEN 3 BLOK 5: NEROVNOST VE SVĚTĚ	106
BLOK 6: TVORBA PREZENTACÍ	111
DEN 4 BLOK 7: PROJEKTY	115
BLOK 8: NAŠE AKCE	118

ÚVOD

V dnešním rychle se měnícím světě se **role učitelů posunula od tradičního předávání znalostí k aktivnímu učení, k podpoře spolupráce a k rozvoji kritického myšlení.** Jako pedagogové se velkou měrou podílíme na utváření nové generace a tím i na budoucnosti celé naší společnosti a planety. Pomáháme našim žákům hledat odpovědi na jejich otázky a prohlubovat porozumění světu. Zároveň máme k dispozici to nejvzácnější: čas. Čas s žáky, kdy pro ně můžeme vytvářet ty nejlepší podmínky pro rozvoj osobních a sociálních dovedností a kompetencí.

Máme příležitost nasměrovat novou generaci: pomoci jim orientovat se v nepřehledném množství informací, porozumět různým perspektivám a podpořit empatii a solidaritu – ať už k někomu z jejich vlastní komunity, nebo k dětem žijícím v extrémní chudobě v Malawi. **Naším úkolem je připravit žáky na jejich budoucí život a udělat vše pro to, aby se cítili být tvůrci a hybateli změn.** Aby věděli, že dokáží změnit to, s čím nejsou spokojeni a co vnímají jako nespravedlivé. Učitelé se ve škole stávají mentory, kouči, spolužáky i nositeli změn pro novou generaci globálních občanů.

Chceme, aby se naši žáci zajímali o sebe, o ostatní a o planetu. A pečovali o sebe, o druhé a o Zemi. Dnes lidé na celém světě čelí řadě krizí a výzev. Vzdělávání a právo dětí na učení může být jedním z klíčových strategií, jak tyto výzvy řešit a jednat solidárně jako globální občané. Posilování dovedností, kompetencí a potenciálu, ať už jednotlivců nebo kolektivně, kdekoli na světě, přispívá k budování lepší budoucnosti pro nás všechny.

***Globální vzdělávání** je vzdělávání, které umožňuje lidem kriticky uvažovat o světě a svém místě v něm; **otevřít oči, srdce a mysl realitě světa na místní i globální úrovni.** Umožňuje lidem chápat, představovat si, doufat a jednat s cílem vytvořit svět sociální a klimatické spravedlnosti, míru, solidarity, rovnosti a rovnoprávnosti, udržitelnosti planety a mezinárodního porozumění. Zahrnuje respekt k lidským právům a rozmanitosti, inkluzi a důstojný život pro všechny, nyní i v budoucnosti. Globální vzdělávání zahrnuje širokou škálu poskytovaného vzdělávání: formální, neformální i informální, celoživotní a všeživotní. Považujeme to za zásadní pro transformační sílu vzdělávání i pro transformaci vzdělávání.*

Zdroj:

[The European Declaration on Global Education to 2050](#)

KAPITOLA 1

MARY'S MEALS: Spolu změníme svět

JAK?

V této kapitole najdete **osm 90 minutových bloků pro žáky 11+, realizovatelné napříč vzdělávacími oblastmi**. Lze s nimi pracovat libovolně dle vašeho kontextu a potřeb: např. si **můžete vybrat jen některé bloky** podle cílů z vašich běžných osnov, z vašich plánů učiva. Další možností je využít bloky pro **„Projektové dny Mary's Meals“ v rozmezí až čtyř dnů**, protože bloky jsou sousledné, tj. každý blok navazuje na předchozí tak, jak jsou uvedeny v této vzdělávací publikaci. Případně můžete bloky rozložit **do každotýdenního rozvrhu a zařadit vždy jeden blok týdně**, což vám umožní po dobu dvou měsíců se systematicky věnovat aktuálním globálním tématům s trvalejším dopadem na postoje a chování žáků.

PROČ?

Hlavním tématem jsou **globální nerovnosti a aktivity organizace Mary's Meals**, přičemž velký důraz je kladen na **rozvoj empatie, solidarity, kritického myšlení a dovedností pro život**. Vytvořené bloky tedy seznamují žáky s činností organizace Mary's Meals, která pomáhá dětem v nejchudších regionech světa získat vzdělání a mít lepší příležitosti do budoucna. Žáci se zamýšlí nad svými vlastními privilegii ve srovnání s životy extrémně chudých dětí a učí se pracovat s Indexem lidského rozvoje (HDI). **Prostřednictvím filmů a příběhů konkrétních dětí (z programu Mary's Meals) žáci získávají vhled do problémů, kterým čelí mnoho lidí na naší planetě**. V závěrečných blocích je hlavním tématem dobrovolnictví a zvyšování informovanosti o globálních problémech a aktivitách Mary's Meals. Žáci jsou pak připraveni přemýšlet, jak oni sami se mohou **zasazovat o změny na lokální a globální úrovni**.

KDE?

Bloky jsou naplánované do výuky v běžném prostředí tříd a školy. Můžete však s jednotlivými aktivitami pracovat kreativně a zasadit je do venkovního prostředí či neobvyklých míst v rámci vaší školy.

KAPITOLA 2

OUTDOOR PROJEKT: JÍDLO MĚNÍ OSUDY

JAK?

Učitelům nabízíme **ucelený a podrobně rozpracovaný projekt do 4 dnů napříč vzdělávacími oblastmi pro žáky od 11 let výše**. Doporučujeme realizovat dva 90 minutové bloky denně. V popisu najdete i návrhy na zkrácení nebo prodloužení tohoto projektu dle vašich potřeb a kontextu.

PROČ?

Tato intenzivní čtyřdenní forma výuky dovoluje zahrnout velké množství aktivit a prožitků, což žákům i učitelům umožňuje **velmi efektivní učení o vybraném globálním problému: hlad a chudoba. Konec hladu je druhým Cílem udržitelného rozvoje (SDGs)**. Hlavním cílem projektové výuky je působit na hodnoty a postoje žáků, s vizí proměny jejich budoucího chování. **Projektová výuka se zaměřuje především na rozvoj dovedností a kompetencí, jako např. empatie, komunikace, spolupráce a kritické myšlení**. Tyto všechny nalezneme i ve dvou důležitých evropských kompetenčních rámcích: GreenComp a LifeComp. Organizace **Mary's Meals** se v projektu objevuje jako příklad úspěšného projektu, který pomáhá dětem v nejchudších regionech světa. Poskytováním jídla ve školách umožňuje chudým dětem získat vzdělání a lepší budoucnost.

KDE?

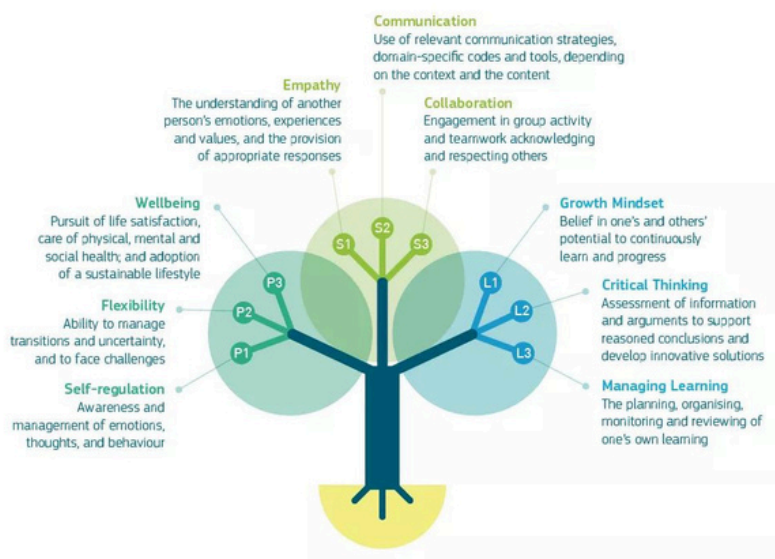
Projekt se nazývá **outdoorový**, protože některé bloky jsou cíleně navrženy pro výuku venku. Je zde i možnost realizovat celý projekt venku (např. na škole v přírodě nebo v adaptačním týdnu). Přejít z tradičního prostředí **ven, do přírody a zeleně, může výrazně posílit prožitek z učení a zároveň přispět k wellbeingu žáků**. Na projektu je však možné pracovat i ve škole a ven vyjít jen na vybrané bloky, například do zahrady, blízkého parku nebo lesa. **Pokud roční období nebo počasí neumožňuje venkovní aktivity, neváhejte si bloky přizpůsobit tak, aby odpovídaly vašemu kontextu**. Věříme, že projekt bude prospěšný a smysluplný i ve vnitřních prostorách.

LifeComp

Evropský rámec pro kompetence osobnostní, sociální a pro celoživotní učení (2020)

LifeComp nabízí žákům, studentům a národním vzdělávacím systémům koncepční rámec klíčových kompetencí. Hlavním cílem je poskytnout srozumitelný systém, který má zlepšovat osobní a sociální kompetence v rámci vzdělávání a celoživotního učení. Každá kompetence má tři oblasti podle modelu „uvědomění, porozumění, jednání“, což umožňuje komplexně rozvíjet základní dovednosti pro život, jejichž potřeba v dnešním rychle se měnícím světě stále roste. LifeComp pokrývá **tyto tři klíčové oblasti: osobnostní (seberegulace, flexibilita a wellbeing), sociální (spolupráce, komunikace a empatie) a dovednosti učit se (růstové myšlení, kritické myšlení a řízení učení)**. Tyto kompetence a dovednosti pomáhají jednotlivcům zvládat výzvy, budovat odolnost a efektivně spolupracovat s ostatními.

Učitelům nabízí tento kompetenční rámec strukturovaný přístup k rozvoji důležitých měkkých dovedností. Škola tak může pomoci žákům rozvíjet např. sebepoznávání, empatii a efektivní spolupráci, které jsou klíčové pro osobní a sociální rozvoj. Dále posiluje jejich schopnost řešit složité problémy, stanovovat si cíle a udržet si motivaci k učení. V praxi pomáhá LifeComp vytvářet ucelenější vzdělávací prostředí, kde je osobní růst stejně důležitý jako osvojení učiva. Cílené začlenění těchto kompetencí do výuky připravuje žáky lépe na výzvy budoucnosti, a to jak v jejich budoucím profesním životě, tak i jako aktivní a zodpovědné občany ve společnosti. Žáci si osvojí schopnost neustále se učit a smysluplně přispívat k řešení místních i globálních výzev a problémů.

Více informací:

[The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence](#)

GreenComp

Evropský rámec kompetencí v oblasti udržitelnosti (2022)

GreenComp pomáhá žákům rozvíjet dovednosti a kompetence důležité pro budoucí generace a udržitelnost života na naší planetě. Zaměřuje se na **čtyři klíčové oblasti: ztělesnění hodnot udržitelnosti, přijetí komplexnosti v oblasti udržitelnosti, představy o udržitelné budoucnosti a konání v zájmu udržitelnosti**. Tyto kompetence umožňují lidem činit informovaná rozhodnutí a zasazovat se o řešení globálních environmentálních výzev.

Pro učitele je tento kompetenční rámec praktickým průvodcem, jak efektivně začlenit téma udržitelnosti do každodenní výuky. Tak podpoří své žáky v kritickém přemýšlení o stavu naší planety, v osvojení si udržitelného životního stylu a v přispění k pozitivním změnám. GreenComp nabízí žákům dovednosti potřebné k aktivnímu řešení problémů v oblasti udržitelnosti v místním i globálním kontextu. Učitelé také mohou cíleně a systematicky zvyšovat vnímavost a citlivost žáků k environmentálním tématům, podporovat je v odpovědném chování a v angažovanosti v aktuálních tématech.

Více informací:

[The European Sustainability Competence Framework](#)

SDGs – Cíle udržitelného rozvoje

„Hlavním smyslem Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) je, aby všichni lidé na zemi mohli žít důstojný život bez chudoby, hladu a nerovnosti, a mohli plně rozvinout svůj potenciál. Každého z nás SDGs zavazují, abychom byli zodpovědnými obyvateli planety, kteří berou ohled na lidi i ekosystémy a podporují opatření v oblasti klimatických změn, na nichž závisí životy nás všech. Jsme první generací, která může odstranit extrémní chudobu na Zemi a zároveň poslední generací, která může zabránit nejhorším dopadům globálního oteplování, než bude příliš pozdě. SDGs jsou výsledkem dohody států, která je pro svět významným krokem k jejich dosažení. Nyní musíme kurz udržet a nepolevit,“ charakterizuje Cíle udržitelného rozvoje bývalý generální tajemník Organizace spojených národů Pan Ki-mun. Ovšem abychom SDGs naplnili, musí svým dílem přispět nejen jednotlivé vlády států OSN, ale my všichni.

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představuje program rozvoje do roku 2030. Tyto cíle jsou výsledkem tříletého procesu vyjednávání, který začal na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji v roce 2012 v Riu de Janeiro. Na formulaci SDGs se podílely všechny členské státy OSN, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů. Vše oficiálně schválil summit OSN 25. září 2015 v New Yorku.

Udržitelným rozvojem se rozumí zlepšování současných životních podmínek lidí, aniž by byly negativně ovlivněny budoucí generace. Rozvoj není udržitelný, pokud všechny zdroje spotřebujeme nyní a pro další generace nic nezbude. Udržitelný rozvoj znamená spolupracovat, více myslet na druhé a vážit si naší planety. Chceme-li se vydat cestou udržitelnosti, musíme se společně snažit o zásadní změny, díky nimž budou vztahy ve společnosti férovější a rovnoprávnější. To bude záležet nejen na politicích, ale i na nás samotných. Pomůže například i otevřeně říkat své názory na svět kolem nás a zapojit se do debaty o tom, jak chceme žít my a i ti, kteří přijdou po nás.

V bohatších zemích mají učitelé jedinečnou příležitost nejen vzdělávat žáky v oblasti Cílů udržitelného rozvoje, ale také je inspirovat k tomu, aby se stali aktivními globálními občany.

I když většina žáků nemusí čelit stejným problémům jako děti v chudých regionech, stále mohou sehrát zásadní roli při řešení celé řady globálních problémů, jako je např. nerovnost, změna klimatu a odpovědná spotřeba. SDGs jsou společnou globální odpovědností, bez ohledu na místo, kde se nacházíme. Každý člověk a každý čin má význam pro dosažení udržitelné budoucnosti.

Učitelé mohou:

- začlenit Cíle udržitelného rozvoje do svých plánů výuky a do ŠVP. Tím mohou posilovat u žáků smysl pro aktivní a globální občanství a odhalovat s nimi globální souvislosti.
- využívat projektové vyučování, diskuze a společné iniciativy, aby zapojili žáky do řešení reálných problémů, a pomohli jim si zvědomit, jak jejich rozhodnutí a činy mohou ovlivňovat životy lidí v jiných částech naší planety.
- rozvíjet u žáků empatii. Pokud je žákům přiblížena každodenní realita, s níž se potýkají nejchudší komunity v různých částech světa, posilujeme u nich solidaritu a motivaci k akci.
- podporovat iniciativy vedené žáky – například dobrovolnictví, zvyšování povědomí a informovanosti o globálních problémech a o prospěšných organizacích, odpovědnou spotřebu ve škole či kampaně v oblasti klimatu a sociální spravedlnosti. Vedení mladých lidí k tomu, aby se stali hybateli změn.

Učitelé mají výsadní postavení při formování nové generace přemýšlivých a aktivních občanů. Stanou-li se Cíle udržitelného rozvoje běžnou součástí výuky a života ve škole, žáci si začnou více všimnout lokálních i globálních problémů v reálném životě a postupně si uvědomí svůj vliv a moc změnit to, s čím nejsou spokojeni. Planeta i lidé mají pak větší šanci na udržitelnou budoucnost.

Zdroje:

[Cíle udržitelného rozvoje \(OSN\)](#)

[Svět, který chceme: Budoucnost pro všechny.](#)

Tipy pro učitele:

[OSN: SDGs pro školy](#)

[OSN: Filmy o SDGs](#)

[Globální vzdělávání: Materiály pro učitele](#)

KAPITOLA 1

Spolu změníme svět

Mary's Meals ve školách

Studenti, žáci, učitelé a školy v bohatších zemích hrají pro hnutí Mary's Meals klíčovou roli. Pomáhají zvyšovat povědomí o jejich práci – o tom, že Mary's Meals poskytují dětem ve školách v chudých regionech jedno jídlo denně. Žáci mohou tuto zprávu šířit prostřednictvím **školních akcí, prezentování, promítání filmů a následnou diskusí s hosty, šířením příspěvků na blogu, psaním článků, pořádáním komunitních akcí, vedením kampaní na sociálních sítích, koordinací tematických dnů a různých výzev**. Tím, že sdílejí své poznatky se spolužáky, rodinou a komunitou, pomáhají šířit informace o dopadu Mary's Meals na životy dětí a nacházejí tak širší podporu v boji proti světovému hladu.

MARY'S MEALS A CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE (SDGS)

Poslání Mary's Meals úzce souvisí s několika Cíli udržitelného rozvoje (SDGs), zejména s **prvním a druhým cílem: Konec chudoby a hladu**. Mary's Meals poskytují ve školách **výživná jídla dětem z nejchudších komunit, a napomáhají tak řešit problémy hladu a potravinové nejistoty (SDG 2)**, a zároveň zajišťují, že děti mohou chodit do školy a nemusí se bát podvýživy. Díky jídlu se také zlepšuje jejich schopnost soustředit se na učení, což je v souladu se čtvrtým Cílem udržitelného rozvoje, který usiluje o zajištění inkluzivního a rovnocenného kvalitního vzdělání pro všechny děti na naší planetě. **Mary's Meals přispívá ke snižování chudoby (SDG 1), protože vzdělané děti mají větší šanci prolomit bludný kruh**. Pomáhají komunitám vymanit se z chudoby získáním vzdělání.

AKTIVITY DO TŘÍDY

Učitelé mohou začlenit zmíněné Cíle udržitelného rozvoje do svých hodin tak, že vytváří pro žáky příležitosti prozkoumat, jak přístup k jídlu a vzdělání zlepšuje život a šance na lepší budoucnost, a jak organizace, jako např. Mary's Meals, přispívají k plnění daných cílů (v oblasti chudoby, potravinové bezpečnosti a přístupu ke vzdělání). V hodinách pomáhá zařazovat aktivity jako jsou např. debaty, vyhledávání informací, projekty nebo skupinové diskuze o globálních problémech. Abychom to učitelům a školám ulehčili, **nabízíme projektové dny s podrobně popsányými plány jednotlivých bloků, jejichž cíle jsou navázané na SDGs a organizaci Mary's Meals**. Žáci díky tomu lépe porozumí širšímu kontextu a vzájemné propojenosti daných problémů. Projekt vede i k uvědomění, jak naléhavá je situace dětí žijících v extrémní chudobě a jak pozitivní dopad na jejich životy má hnutí Mary's Meals, a to nejen na život dětí, ale i na celé komunity.

DALŠÍ AKCE:

Mimo výuku mohou žáci a školy pomáhat zvyšovat povědomí u rodičů a v místní komunitě:

- Pořádání osvětových akcí, prezentací výstupů z hodin či projektů (např. plakátů, infografiky, mediálních výstupů).
- Diskuze s hosty, např. s dobrovolníky a koordinátory z Mary's Meals, s experty na probíraná témata.
- Zorganizování promítání filmů s následnou diskusí (např. *Grains of Hope*, *Child 31*).
- Založení čtenářského klubu zaměřeného na knihy související s globálními tématy (např. *Bouda, která krmí miliony dětí* od Magnuse MacFarlane-Barrowa).
- Vytvoření akční skupiny, která může organizovat různé akce na podporu Mary's Meals (např. Den kaše, Mezinárodní den dětí, Pohybová výzva Move to Hope).
- Publikování příspěvků, fotografií, videí a článků o Mary's Meals ve školních zpravodajích, na webových stránkách školy a na sociálních sítích.

Významnou platformu pro zvyšování povědomí o Mary's Meals jsou sociální sítě. Žáci mohou vytvářet poutavé příspěvky, videa nebo infografiky prezentující činnost hnutí a sdílet je na sociálních médiích. Jejich dopad se může šířit prostřednictvím komentování a sdílení těchto příspěvků, čímž se rozšíří diskuze o globálních problémech, cílech udržitelného rozvoje a vizi Mary's Meals. Školy se také mohou zapojit do tematických dnů nebo výzev, které Mary's Meals nabízí, a tím oslovit širší publikum online.

JAK SE ZAPOJIT

Informace o dalších možnostech zapojení najdete na [webu Mary's Meals](#) a na sociálních sítích. Celý tým vám rád nabídne další možnosti zapojení vašich žáků či vaší školy.

SHRNUTÍ:

Následujících osm vyučovacích bloků (90 min) je zacíleno na žáky od 11 let výše a do vaší výuky je můžete začlenit těmito způsoby:

- **Bloky můžete využít samostatně.** Zvolte je podle vašich cílů, kontextu a potřeb skupiny. Každý blok je samostatná jednotka, která má své cíle a podrobně popsanou strukturu.
- **Zorganizujte „Projektové dny Mary's Meals“!** Ač jsou bloky samostatné jednotky, jsou zároveň navrženy tak, aby na sebe navazovaly. Každý blok staví na tom předchozím a rozšiřuje ho. Aktivita, metody a obsah se v jednotlivých blocích neopakuje. Můžete využít všech osm lekcí během dvou, tří nebo čtyř dnů, s dvěma 90 minutovými bloky denně, což umožní žákům se hlouběji ponořit do tématu globální nerovnosti a porozumět širší dopadů, které má hnutí Mary's Meals. V průběhu projektových dnů žáci zároveň rozvíjí empatii, kritické myšlení a trénují další měkké dovednosti. Od mapování širšího kontextu a Cílů udržitelného rozvoje se žáci dostanou ke konceptu dobrovolnictví a jeho rozmanitým formám.
- **Zařadte bloky do své běžné výuky.** Pokud shledáte obsah a cíle přínosnými jak pro své žáky, tak pro budoucnost světa, můžete se tématům věnovat systematictěji a pravidelně začlenit jeden blok jednou týdně po dobu dvou měsíců. Čím častěji budou žáci s těmito tématy pracovat, tím větší dopad na jejich postoje a budoucí chování.

Cílem všech bloků je, aby se nová generace dozvěděla o aktuálních globálních problémech a o Mary's Meals, jejichž podpora dětí v chudých regionech pomáhá nejen nasytit, ale i získat vzdělání otevírající nové šance pro jejich budoucnost. Bloky také vedou žáky **k porovnání jejich vlastního života se životy dětí žijících v extrémní chudobě, což jim pomáhá reflektovat svá privilegia.** Žáci se také dozvědí o Indexu lidského rozvoje (HDI) a návaznost na země, ve kterých působí Mary's Meals. Prostřednictvím reálných příběhů chudých dětí ve filmu Child 31 žáci **rozvíjí empatii.**

V dalších blocích se žáci seznamují s konceptem **globální nerovnosti** a zlepšují **kritické myšlení.** Aktivně pracují s příběhem „Slon a šest slepých mužů“, aby uchopili význam **různých perspektiv při řešení složitých problémů.** Žáci také vytvoří fyzické výstupy (plakáty nebo prezentace), které zvýší povědomí o aktivitách Mary's Meals, a shrnou pozitivní dopady této organizace na životy dětí. Film Grains of Hope nabídne pohled do života jedné komunity v Keni čelící mnoha výzvám a na základě toho žáci porovnají jejich každodenní životy se svými, zejména v tématu jídla.

Poslední bloky se zaměřují na **akci a zvyšování informovanosti o globálních problémech a Mary's Meals**. Je zde představeno téma dobrovolnictví a jeho přínosy jak pro vlastní učení a osobní růst, tak i pro pomoc ostatním. **I malé akce mohou mít velký dopad**, a proto si žáci zkusí nejrůznější strategie pro zvyšování povědomí o aktivitách a vizi Mary's Meals (např. designy plakátů, plánování kampaní na sociálních médiích). Na konci projektu odchází žáci s hlubším porozuměním Cílům udržitelného rozvoje, problematice hladu ve světě a důležitosti vzdělávání v boji proti chudobě a šanci na lepší budoucnost. Žáci porozumí, jak hnutí Mary's Meals přispívá k udržitelným změnám jak na místní, tak globální úrovni.

PŘEHLED:

	Cíle:
Blok 1 Mary's Meals: Úvod	<ul style="list-style-type: none">• Žáci porovnají svá současná a minulá přání s přáními a potřebami dětí žijících v extrémní chudobě.• Žáci porozumí, jak hnutí Mary's Meals pomáhá zlepšovat život a budoucnost dětí po celém světě.• Žáci určí, co je Index lidského rozvoje (HDI), a vysvětlí souvislost se zeměmi, kde Mary's Meals poskytuje pomoc.
Blok 2 Mary's Meals: Film Child 31	<ul style="list-style-type: none">• Žáci vytvoří seznam přínosů školní docházky se zaměřením na to, jak základní vzdělání ovlivňuje budoucnost člověka.• Žáci porozumí hlavním důvodům, proč 70 milionů dětí na celém světě nechodí do základní školy.• Žáci rozvíjejí empatii sledováním a reflexí osobních příběhů dětí z chudých regionů ve filmu Child 31.• Žáci reflektují důležitost společného a individuálního úsilí v boji proti hladu, na příkladu hnutí Mary's Meals.
Blok 3 Mary's Meals: Různé perspektivy	<ul style="list-style-type: none">• Žáci vyvodí z příběhu, že k porozumění světu a k řešení problému je důležité zahrnout různé perspektivy (úhly pohledu).• Žáci rozvíjí empatii a kritické přemýšlení.• Žáci shrnou, jak a proč hnutí Mary's Meals poskytuje podporu dětem v Malawi (výživa a vzdělání), v jedné z nejchudších zemí světa.

	Cíle:
Blok 4 Mary's Meals: Příběhy	<ul style="list-style-type: none">• Žáci charakterizují životní podmínky lidí v regionech či zemích, ve kterých Mary's Meals poskytuje pomoc.• Žáci vytvoří výstup (plakát, informační list, prezentaci atd.), který vysvětlí a odůvodní činnost Mary's Meals v konkrétních zemích.• Žáci shrnou, jak Mary's Meals pomáhá zlepšovat život dětí a jejich šance do budoucna.
Blok 5 Mary's Meals: Film Grains of Hope	<ul style="list-style-type: none">• Žáci pojmenují problémy, s nimiž se potýkají lidé žijící v keňské provincii Turkana, a porozumí, jak organizace Mary's Meals pomáhá tyto problémy řešit.• Žáci porovnají svůj jídelníček s jídelníčkem lidí ve filmu Grains of Hope.• Žáci identifikují klíčové pojmy související s hnutím Mary's Meals a s jejich podporou hladovým dětem v chudých zemích.
Blok 6 Mary's Meals: Psaní	<ul style="list-style-type: none">• Žáci vyhodnotí důvody, proč by lidé v bohatších zemích měli pomáhat dětem žijícím v chudobě.• Žáci vysvětlí, jak Mary's Meals pomáhá vytvářet lepší příležitosti pro děti v chudých regionech.• Žáci napíší text na dané téma podle stanovených kritérií.
Blok 7 Mary's Meals: Dobrovolnictví	<ul style="list-style-type: none">• Žáci popíší různé formy dobrovolnictví a aplikují na příkladu Mary's Meals.• Žáci shrnou výhody, které dobrovolnictví může přinášet jim samotným, komunitě i světu.• Žáci diskutují o tom, jak i malé činy mohou mít velký dopad a jak mohou dospívající v jejich věku být nositeli změn.
Blok 8 Mary's Meals: Akce	<ul style="list-style-type: none">• Žáci se seznámí s různými strategiemi, jak zvyšovat povědomí o aktivitách Mary's Meals a šířit informace o jejich dopadu.• Žáci rozpracují praktické nápady, jak šířit vizi Mary's Meals.

BLOK 1

MARY'S MEALS: ÚVOD

Cíle

- Žáci porovnájí svá současná a minulá přání s přáními a potřebami dětí žijících v extrémní chudobě.
- Žáci porozumí, jak hnutí Mary's Meals pomáhá zlepšovat život a budoucnost dětí po celém světě.
- Žáci určí, co je Index lidského rozvoje (HDI), a vysvětlí souvislost se zeměmi, kde Mary's Meals poskytuje pomoc.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde lze sledovat video, ideálně s internetovým připojením.

Poznámka

- Tento blok zahrnuje práci s videem a s různými webovými stránkami, včetně interaktivních map a žebříčků zemí podle Indexu lidského rozvoje (HDI).
- Abyste lépe pochopili systém podpory a fungování Mary's Meals, může být užitečné se před výukou podívat na webové stránky. Doporučujeme si také přečíst sekci Otázky a odpovědi na konci této kapitoly.

ÚVOD

20 MIN

1/ Časová osa:

Řekněte žákům, že tento blok bude o přáních a dětech z celého světa. Začněte tím, že na tabuli nakreslíte časovou osu začínající číslem 0 a končící jejich současným věkem. Pokud je například vašim nejstarším žákům 11 let, bude vaše časová osa vypadat takto:

1 3 5 7 9 11

Než vysvětlíte, že čísla představují věk, nechte žáky hádat, čeho by se aktivita mohla týkat. Tím zvýšíte jejich zvědavost.

Poté jim řekněte, aby se potichu každý zamyslel nebo napsal alespoň jednu věc, kterou si v daném věku přál. Zeptejte se jich:

Co jste si přáli, když jste byli v tomto věku? Co jste si přáli nejvíce? (Např. k narozeninám nebo k Vánocům)

Ujistěte je, že je naprosto v pořádku, pokud si přesně nevzpomenou. Mohou odhadovat, co si v tom věku mohli přát. Aktivita by měla být zábavná a odlehčená. V případě potřeby se podělte o příklady z vlastního dětství.

Po minutě tichého přemýšlení nechte žáky sdílet svá přání ve dvojicích nebo malých skupinách. Poté se sejděte jako třída a požádejte každou dvojici nebo skupinu, aby se podělila o několik příkladů toho, o čem diskutovali. Aby byla diskuse poutavější, vyzvěte žáky, aby zvedli ruku, pokud uslyší přání, které také měli.

2/ Různá přání:

Abyste žáky zapojili do přemýšlení o dětech z různých částí světa a jejich přáních, ukažte jim mapu světa. Zeptejte se jich, zda si myslí, že děti na celém světě mají stejná přání jako ty, o kterých si právě povídali:

V jakých oblastech světa by podle vás mohly mít děti podobná přání jako máme my? Kde ve světě by se jejich přání mohla lišit a proč?

Vyzvěte je, aby zvážili faktory, jako je chudoba a hlad. To je pravděpodobně dovede k závěru, že v některých regionech děti budou mít přání mnohem více propojené se základními potřebami, jako je např. jídlo, bezpečí nebo vzdělání, a ne s věcmi, které si mohou přát děti v bohatších zemích. To žákům pomůže pochopit, jak kontext a místo narození formují životy, potřeby a sny lidí.

HLAVNÍ ČÁST

50 MIN

3/ HDI:

Než představíte Index lidského rozvoje, můžete se žáků zeptat, jak poznáme, že lidé v jiných zemích jsou chudší než někde jinde.

Jak to můžeme zjistit? Jak to můžeme změřit?

Poté představte Index lidského rozvoje (HDI – Human Development Index), který ukazuje a srovnává, v jakých podmínkách žijí lidé v různých zemích světa.

Human Development Index

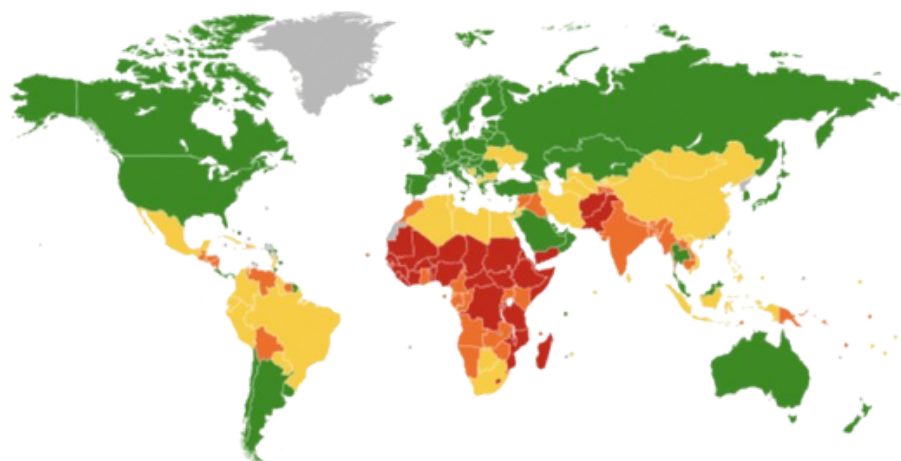
Index lidského rozvoje (HDI – Human Development Index)

Index lidského rozvoje (HDI) je komplexní ukazatel, který se používá k hodnocení celkového rozvoje zemí a zohledňuje nejen hospodářský růst, ale také kvalitu života. Byl zaveden v roce 1990 Rozvojovým programem OSN (UNDP). HDI kombinuje tři klíčové dimenze: očekávanou délku života při narození (zdraví), úroveň vzdělání (měřenou počtem let školní docházky) a příjem na obyvatele (upravený podle kupní síly). Tento index nabízí komplexní představu o tom, do jaké míry daná země umožňuje svým obyvatelům žít dlouhý a prosperující život.

Dále pokračujte:

**Které země budou podle vás na vrcholu a které na konci tohoto indexu?
A proč si to myslíte?**

Níže najdete vizualizace zemí pomocí různých barev, což jistě pomůže žákům si zapamatovat, kde se nacházejí nejchudší regiony (regiony s nejnižším HDI):

World map representing Human Development Index categories (based on 2022 data, published in 2024)

Very high (≥ 0.800)
High (0.700–0.799)
Medium (0.550–0.699)
Low (≤ 0.549)
Data unavailable

Zdroj: Wikipedia

Další interaktivní mapy můžete najít zde: [Our World in Data](#)

[World Population Review](#)

[Mapstack](#)

4/ Pořadí zemí:

Ukažte žákům seznam zemí a jejich pořadí podle HDI. Můžete k tomu použít webové stránky UNDP (Rozvojový program OSN). Nejprve požádejte žáky, aby uhodli, jaké je umístění České republiky.

Zdroj: [Country insights](#)

5/ Brainstorming:

Nechte žáky, aby se nyní zaměřili na život dětí v nejchudších regionech světa a diskutovali o následující otázce. Upozorněte je, že jde o velmi složitou otázku a že pokud na ni najdou dobrou odpověď, mohou za ni získat Nobelovu cenu.

Co podle vás může těmto chudým dětem pomoci vymanit se z chudoby?

Zde je několik návrhů, jak můžete s otázkou pracovat:

- Pokud máte málo času, brainstormujte jako třída společně.
- Pokud vám to čas dovolí, rozdělte žáky do malých skupin. Nechte každou skupinu několik minut diskutovat a průběžně si zapisovat nápady na velký list papíru. Poté každá skupina představí své myšlenky. Nebo uspořádejte ve třídě „galerii“, kdy se žáci prochází po třídě a pročítají si papíry ostatních skupin.
- Žáci vytvoří dvojice. Každé dvojici rozdejte pracovní list „Inkubátor nápadů“ (najdete ho na konci tohoto bloku) a dejte několik minut na vyplnění.

Diskuse ve třídě by měla vést k myšlence, že přístup ke vzdělání je zásadní pro zajištění lepší budoucnosti těchto dětí.

Chudoba

Chudoba je víc než jen zklamání z toho, že si nemůžete dovolit, co chcete - znamená to, že často nemáte peníze ani na ty nejdůležitější potřeby, jako je jídlo, čistá voda, oblečení nebo přístřeší. Rodiny mohou uvíznout v začarovaném kruhu chudoby a nemohou si dovolit základní věci ani příležitosti, jako je pozemek, nářadí nebo vzdělání, které by jim pomohly se z chudoby vymanit. Na mnoha místech, dokonce i tam, kde je škola zdarma, musí děti pracovat, aby pomohly svým rodinám přežít. Extrémní chudoba může vést k hladu, nemocem a další neschopnosti pracovat. Násilí a války tyto problémy jen zhoršují.

V roce 2023 žilo v chudobě přibližně 1,1 miliardy lidí na celém světě. To znamená, že tito lidé zažívali nedostatek v nejdůležitějších oblastech jako jsou např. zdraví, vzdělání a životní úroveň. Více než polovina těchto lidí, přibližně 534 milionů, žije v Subsaharské Africe. Téměř půl miliardy lidí žije v extrémní chudobě. 566 milionů chudých tvoří děti mladší 18 let, což poukazuje na urgentní potřebu zaměřit se právě na mladou populaci. Tato čísla jen dokazují přetrvávající celosvětový problém chudoby, a to navzdory pokroku v některých regionech.

Zdroj: [Global Multidimensional Poverty Index](#)

6/ Mary's Meals

Představte organizaci Mary's Meals jako příklad celosvětového hnutí, které pomáhá dětem v chudobě tím, že jim ve škole poskytuje jedno výživné jídlo denně. Tato jídla děti nejen motivují k pravidelné docházce do školy, ale také jim dodávají energii, aby se mohly soustředit na učení. Pro mnohé z těchto dětí je to jediné jídlo za celý den. V roce 2024 poskytla Mary's Meals jídlo téměř 2 500 000 dětem v 17 zemích.

Mary's Meals - země v roce 2024:

Benin • Ekvádor • Etiopie • Haiti • Indie • Keňa • Libanon • Libérie • Madagaskar
Malawi • Mosambik • Niger • Jižní Súdán • Sýrie • Jemen • Zambie • Zimbabwe

Pro další práci si vyberte jednu z následujících možností:

- Můžete přechíst názvy zemí a požádat žáky, aby určili jejich polohu na mapě.
- Na webových stránkách Mary's Meal můžete ukázat sekci „[Kde pomáháme](#)“ a požádat žáky, aby určili, na kterých kontinentech se tyto země nacházejí.
- Žákům rozdejte pracovní listy č. 2 (viz níže) a vyzvěte je, aby ve dvojicích nebo samostatně vypracovali první aktivitu s mapou a označili na ní jednotlivé země. Pokud je to pro většinu třídy příliš náročné, mohou využít atlas nebo digitální technologie. Souhlasíte-li s tím, mohou žáci soutěžit, kdo bude v prvním cvičení nejrychlejší. Mapa, která je v pracovním listu použita, je tzv. Gall-Petersova projekce světa.

Gall-Petersova projekce

Gall-Petersova projekce je mapa světa, která zobrazuje všechny země v jejich skutečné velikosti (tzv. plochojevná mapa). Některá místa, zejména v blízkosti rovníku, vypadají protaženější, než jsme zvyklí z jiných map. Zkreslení této mapy však způsobuje, že tvary kontinentů nejsou věrné. Gall-Petersovo zobrazení je vnímáno jako spravedlivější vůči některým zemím, protože na mnoha mapách vypadají některé země větší, než ve skutečnosti jsou (např. eurocentrická zobrazení světa).

ZÁVĚR

20 MIN

7/ Mary's Meals:

Aby se žáci více seznámili s činností Mary's Meals, přehrajte si úvodní video: Co je Mary's Meals? Pokud v předchozí aktivitě se už pracovalo s pracovním listem, pokračujte s ním i dál – cvičení s pravdivými a nepravdivými tvrzeními. Pokud pracovní list nevyužíváte, tak můžete před přehráním videa na tabuli přepsat pravdivá/nepravdivá tvrzení, aby žáci věděli, na co se mají při sledování soustředit. Případně se jich na to můžete zeptat až po skončení videa.

Video: [Co je Mary's Meals \(2 minuty\)](#)

8/ Reflexe:

Vraťme se na začátek dnešního bloku:

Vraťme se k časové ose s přáními ze začátku lekce.

Jak podle vás bude asi vypadat časová osa s přáními chudých dětí ze zemí s nízkým Indexem lidského rozvoje (HDI)?

Kdybyste mohli mít tři přání pro děti z velmi chudého regionu, jaká by to byla?

Pokud nemáte v nejbližší době naplánovanou další hodinu, která by žákům umožnila uspořádat brainstorming, jak mohou pomoci v boji proti hladu ve světě (například vytvořit akční plán třídní, školní nebo komunitní akce), je dobré na závěr diskutovat o tom, čím mohou jako jednotlivci, třída nebo škola přispět. Je důležité, aby žáci věděli, že mají moc něco změnit, zejména když budou spolupracovat jako tým.

INKUBÁTOR NÁPADŮ

PRACOVNÍ LIST 1

Co může chudým dětem pomoci vymanit se z chudoby?

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

Empty rectangular box for writing an idea.

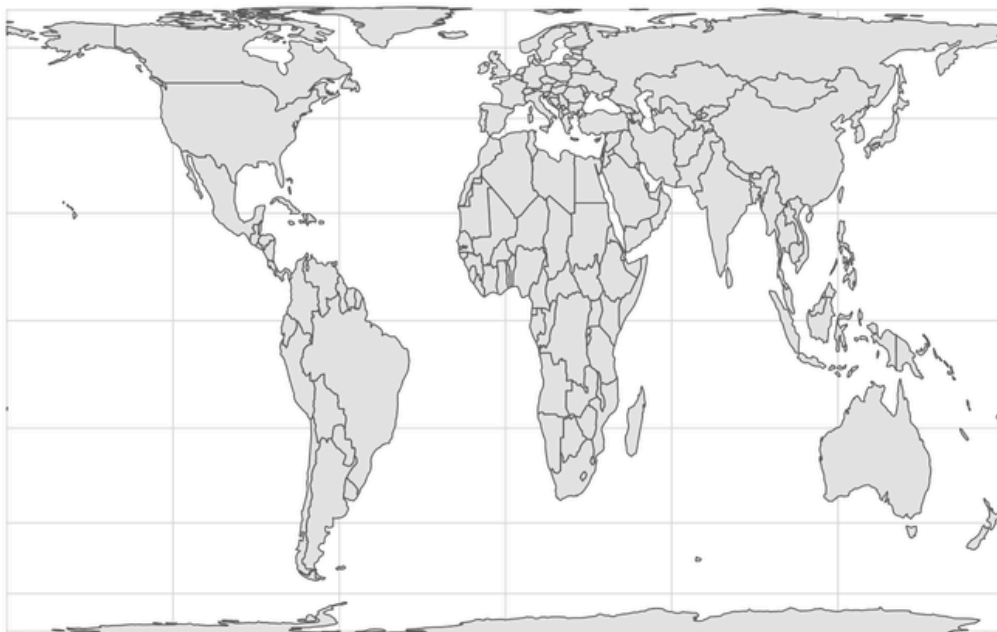
Empty rectangular box for writing an idea.

MARY'S MEALS

PRACOVNÍ LIST 2

1/ MARY'S MEALS SE PODÁVAJÍ V NEJCHUDŠÍCH ZEMÍCH SVĚTA - V AFRICE, ASII, LATINSKÉ AMERICE A KARIBIKU. OZNAČTE NA MAPĚ, KDE SE TYTO ZEMĚ NACHÁZejÍ:

Benin • Ekvádor • Etiopie • Haiti • Indie • Keňa • Libanon • Libérie • Madagaskar
Malawi • Mosambik • Niger • Jižní Súdán • Sýrie • Jemen • Zambie • Zimbabwe

Zdroj: [happykhan.com](https://www.happykhan.com)

2/ PODÍVEJTE SE NA VIDEO: CO JE MARY'S MEALS? A ROZHODNĚTE SE, ZDA NÁSLEDUJÍCÍ TVRZENÍ JSOU PRAVDIVÁ NEBO NE.

Díky Mary's Meals dostává každý školní den více než 2,4 milionu hladových dětí výživné jídlo.	PRAVDA	LEŽ
V Mary's Meals nepomáhají žádní dobrovolníci.	PRAVDA	LEŽ
Mary's Meals využívá know-how a odborné znalosti místních zaměstnanců a partnerů.	PRAVDA	LEŽ
Organizace Mary's Meals by už navždy chtěla pomáhat chudým komunitám po celém světě.	PRAVDA	LEŽ

BLOK 2

MARY'S MEALS: FILM CHILD 31

Cíle

- Žáci vytvoří seznam přínosů školní docházky se zaměřením na to, jak základní vzdělání ovlivňuje budoucnost člověka.
- Žáci porozumí hlavním důvodům, proč 70 milionů dětí na celém světě nechodí do základní školy.
- Žáci rozvíjejí empatii sledováním a reflexí osobních příběhů dětí z chudých regionů ve filmu Child 31.
- Žáci reflektují důležitost společného a individuálního úsilí v boji proti hladu, na příkladu hnutí Mary's Meals.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde lze sledovat video, ideálně s internetovým připojením.

Poznámka

- Jedna z hlavních aktivit zahrnuje práci s videem.
- Před tímto blokem doporučujeme film [Child 31](#) předem zhlédnout a rozhodnout se, zda jej promítnete celý, nebo vyberete určité úseky podle potřeb a citlivosti žáků. Pokud víte, že někteří žáci mohou být citliví na témata jako je smrt v rodině nebo drogová závislost, buď tyto části vynechejte, nebo s žáky předem promluvte a dejte jim na výběr, zda se chtějí zúčastnit promítání, nebo ne.

ÚVOD

20 MIN

1/ Proč?

Začněte hodinu dynamickou a odlehčenou aktivitou, při níž žáci ve dvojicích napíší, proč je přínosné chodit do základní školy:

**Proč je dobré chodit v dětství do školy?
Jak to může zlepšit vaši budoucnost?**

Požádejte je, aby napsali co nejvíce přínosů školní docházky. Aby to bylo zábavné, dejte jim na to jen tři minuty.

Poté vyzvěte každou dvojici, aby prsty ukázala, kolik důvodů vymyslela. Žáci s nejdelším seznamem mohou své důvody přečíst a ostatní mohou přispět nápady, které ještě nezazněly.

2/ Děti nechodící do školy:

Řekněte žákům, že v roce 2023 nenavštěvovalo základní školu přibližně 70 milionů dětí na celém světě. To znamená, že přišly o všechny přínosy, o kterých vaši žáci hovořili dříve, především nezískali základní gramotnosti a matematické dovednosti, které jsou nezbytné pro celoživotní učení a osobní rozvoj. Tyto základní dovednosti otevírají dveře k budoucím příležitostem a pomáhají se vymanit z kruhu chudoby. Bez nich jsou děti značně omezeny v možnosti zlepšit svůj život a mít lepší budoucnost než jejich rodiče. Poté zahajte ve třídě diskusi.

Proč podle vás tyto děti často nechodí do školy?

Můžete také dětem ukázat interaktivní mapu se statistikami a regiony:

Zdroj: [Primary school attendance selected countries](#)

HLAVNÍ ČÁST

50 MIN

3/ Příčiny:

Žáci nyní prozkoumají deset nejdůležitějších důvodů, proč mladší děti v různých částech světa nechodí do školy. Při práci s krátkými texty (pracovní list 1a nebo 1b) můžete použít jednu z těchto metod:

- **Varianta 1 (pracovní list 1a):** Pokud máte 10 žáků, každý dostane jednu kartičku, která představuje jeden důvod (pokud jich máte více, mohou pracovat ve dvojicích). Úkolem je přečíst si svou kartičku, zapamatovat si klíčové informace a poté třídě vlastními slovy sdělit, co se dozvěděli.
- **Varianta 2 (pracovní list 1b):** Kartičky a jejich názvy vystřihněte zvlášť. Žáci ve skupinách přiřadí krátké texty ke správným názvům. Tato metoda podporuje soustředěnější čtení. Případně můžete texty promítnout na obrazovku a názvy sepsat na tabuli. Žáci pak pracují ve dvojicích a přiřazují text ke správnému názvu. Společně pak odpovědi zkontroluje.

- **Větší výzva:** Použijte pracovní list 1b a rozdejte pouze texty bez názvů. Vyzvěte žáky, aby vymysleli příhodný název.
- **Interaktivní verze:** Využijte pracovní list 1a a rozdejte 10 žákům 10 kartiček s texty a dalším 10 žákům 10 kartiček s názvy. Pokud máte více studentů, mohou být ve dvojicích. Požádejte všechny žáky, aby se pohybovali po třídě a našli se navzájem (text - název). Další možností je rozmístit po třídě (na zdi, na lavice...) názvy a nechat žáky chodit, číst si kartičky s texty a zastavit se u názvů, které se podle nich nejlépe hodí k jejich textům.

Po kontrole správných odpovědí dejte žákům minutu na to, aby si zapamatovali 10 důvodů, proč je školní docházka dětí mladšího školního věku tak nízká.

Poté otestujte jejich paměť. Vyzvěte každého žáka, aby si našel někoho do dvojice, oba zavřou oči a zkusí společně vyjmenovat všech 10 důvodů. Kolika dvojicím se to podařilo?

4/ Film:

Informujte žáky, že nyní se podívají na krátký dokumentární film Child 31, který vypráví příběhy dětí žijících v extrémní chudobě. Film ukazuje, jak může školní docházka zásadně změnit jejich život a budoucnost. Film byl natočen organizací Mary's Meals, která poskytuje ve školách chudým dětem výživné jídlo, což jim dodává energii a motivaci k učení. Žáci ve filmu uvidí, jakou změnu může v životě hladovějícího dítěte způsobit nabídka jídla ve škole.

Child 31 (32 minut)

Před sledováním zvažte, zda některá témata či části filmu nejsou pro vaši třídu či některé žáky příliš citlivá. Životní příběhy, které jsou ve filmu představeny, jsou nelehké, někdy traumatické, např. ztráta rodičů, děti bez domova, drogová závislost. Máte-li obavu, že by některé části mohly vyvolat špatné vzpomínky nebo některým žákům nebyly příjemné, můžete se rozhodnout tyto části vynechat či vše s danými žáky proberte před tímto blokem.

ZÁVĚR

20 MIN

5/ Diskuze:

Žáci mohou o těchto otázkách diskutovat nejprve v malých skupinách a poté společně ve třídě:

Které momenty pro vás byly nejsilnější?

Co vás překvapilo? Proč?

Jak jídlo změnilo životy dětí?

Proč je jídlo pro děti ve škole důležité pro jejich vzdělání a budoucnost?

Jaké otázky se vám nyní honí hlavou?

Některé z otázek si můžete zapsat a pracovat s nimi později: např. v příští hodině, nebo si děti odpověď vyhledají před další hodinou apod.

6/ Mapování empatie:

Nakreslete na tabuli velkou mapu empatie (4 kvadranty: Cítit, Myslet, Říkat, Dělat). Poté si vyberte jedno z dětí vystupujících ve filmu a jako třída odpovězte na tyto otázky:

Co může dítě cítit, když přijde do školy bez jídla?

Co si myslí, když dostane jídlo?

Co říkají svým přátelům, rodině nebo komunitě?

Jak toto jídlo ovlivňuje to, co mohou dělat ve škole nebo doma?

Na závěr shrňte klíčová fakta o organizaci Mary's Meals a zdůrazněte, že poskytuje jídlo ve školách, které mění život dětem z chudých rodin. Vyzdvihněte velmi významný dopad jejich aktivit. V roce 2024 pomohlo toto hnutí více než 2,5 milionu dětí po celém světě. Pokud žáci projeví zájem, prozkoumejte společně webové stránky Mary's Meals a zjistěte, jak mohou školy tyto aktivity podpořit, včetně dobrovolnictví a šíření informovanosti. Můžete také navrhnout setkání s žáky, kteří by v budoucnu chtěli podpořit aktivity Mary's Meals, a umožnit tak více dětem dostávat školní jídlo.

Můžete se také rozhodnout pokračovat v dalších výukových blocích, které žákům umožní více porozumět životu v extrémní chudobě a obecně nerovnostem ve světě. Další bloky jim poskytnou více času na zpracování informací, přemýšlení o tématu a uvědomění si problémů a příležitosti spojených s bojem proti hladu a chudobě ve světě. To vše může postupně vést ke změně jejich postojů a chování.

Zdroj: UNESCO Institute for statistics (2024) - [primary school attendance](#)

UNESCO Institute for statistics (2024) - [out of school children](#)

VARIANTA 1

PRACOVNÍ LIST 1A

CHUDOBA

Rodiny v chudých regionech nemusí mít dostatek peněz na pokrytí nákladů spojených se školní docházkou, jako jsou uniformy, školní pomůcky, doprava nebo školné.

Děti musí pracovat, aby pomohly uživit své rodiny, a to buď formou placené práce, pomocí v zemědělství nebo při domácích pracích, což jim ztěžuje pravidelnou školní docházku.

HLAD A PODVÝŽIVA

Mnoho dětí se potýká s hladem a podvýživou, což ovlivňuje jejich schopnost soustředit se a učit se.

Pokud má rodina potíže s obživou, může se posílání dětí do školy stát nižší prioritou než zajištění dostatku jídla.

Nedostávají-li děti ve škole jídlo, může je to odradit, protože hlad jim ztěžuje soustředění a aktivní účast na výuce.

NEDOSTATEČNÁ INFRASTRUKTURA

V mnoha chudých regionech mohou být školy daleko od domova a často neexistuje spolehlivá doprava. Dlouhé cesty do školy mohou být pro některé děti nebezpečné nebo neproveditelné. V některých regionech chybí vyhovující školní budovy, kvalifikovaní učitelé nebo dokonce základní zázemí, jako je čistá voda a hygienické zařízení. Škola pak není pro rodiny lákavá ani zajímavá.

DISKRIMINACE NA ZÁKLADĚ POHLAVÍ

Zejména dívkám může být přístup ke vzdělání odepřen kvůli kulturním nebo tradičním představám o jejich roli ve společnosti.

U některých kultur je vzdělávání chlapců upřednostňováno před vzděláváním dívek a od dívek se očekává, že zůstanou doma, aby pomáhaly s domácími pracemi nebo se staraly o mladší sourozence.

Domluvené sňatky a těhotenství mladistvých mohou také dívky donutit k předčasnému ukončení školní docházky.

KONFLIKT A NESTABILITA

Válka, násilí a politická nestabilita mohou narušit vzdělávací systémy a způsobit, že školy nejsou bezpečné místo.

Uprchlíci a vysídlené rodiny mají často omezený přístup ke vzdělání, ať už kvůli nedostatku vzdělávacích zařízení, nebo kvůli nutnosti upřednostnit přežití v zónách konfliktu.

ZDRAVOTNÍ PROBLÉMY

Děti v chudých regionech jsou často vystaveny nemocem, kterým lze předcházet (např. malárii, průjmu nebo infekcím), což jim brání v pravidelné školní docházce.

Nedostatečný přístup ke zdravotní péči nebo nezávadné vodě dále umocňuje zdravotní problémy, které ovlivňují nízkou školní docházku.

DĚTSKÁ PRÁCE

V mnoha chudých regionech jsou děti nuceny pracovat, aby pomohly uživit své rodiny, a to buď v zemědělství, v továrnách, dílnách nebo v jiných formách zaměstnání.

Na školní docházku tak nezbyvá mnoho času ani energie, i když je pro ně vzdělání dostupné.

KULTURNÍ BARIÉRY

V některých kulturách mohou tradiční názory podceňovat formální vzdělávání nebo je považovat úplně za zbytečné. Některé komunity mohou spoléhat spíše na neformální vzdělávání založené na dovednostech (například učení se rodinným řemeslům) než na formální školní vzdělávání.

NEDOSTATEČNÁ PODPORA STÁTU

V mnoha chudých regionech jsou vzdělávací systémy nedostatečně financovány nebo špatně řízeny. To může mít za následek nedostatky zdrojů, jako jsou učebnice, učitelé a školní infrastruktura, což dětem ztěžuje přístup ke kvalitnímu vzdělání.

ZMĚNY KLIMATU

Změna klimatu zhoršuje přírodní katastrofy. Častěji se objevují povodně, sucha a bouře, které ničí školy, vysídlují rodiny a narušují vzdělávací systémy. Děti v postižených regionech mohou být nuceny opustit školu, protože rodiny migrují do bezpečnějších oblastí nebo se snaží přežít v nestabilních podmínkách. Navíc extrémní povětrnostní jevy často poškozují infrastrukturu a omezují přístup k čisté vodě a potravinám, což dětem ztěžuje školní docházku.

VARIANTA 1
PRACOVNÍ LIST 1A

VARIANTA 2

PRACOVNÍ LIST 1B

**HLAD A
PODVÝŽIVA**

**NEDOSTATEČNÁ
INFRASTRUKTURA**

**DISKRIMINACE NA
ZÁKLADĚ POHLAVÍ**

**KONFLIKT A
NESTABILITA**

CHUDOBA

Rodiny v chudých regionech nemusí mít dostatek peněz na pokrytí nákladů spojených se školní docházkou, jako jsou uniformy, školní pomůcky, doprava nebo školné.

Děti musí pracovat, aby pomohly uživit své rodiny, a to buď formou placené práce, pomocí v zemědělství nebo při domácích pracích, což jim ztěžuje pravidelnou školní docházku.

Mnoho dětí se potýká s hladem a podvýživou, což ovlivňuje jejich schopnost soustředit se a učit se.

Pokud má rodina potíže s obživou, může se posílání dětí do školy stát nižší prioritou než zajištění dostatku jídla.

Nedostávají-li děti ve škole jídlo, může je to odradit, protože hlad jim ztěžuje soustředění a aktivní účast na výuce.

V mnoha chudých regionech mohou být školy daleko od domova a často neexistuje spolehlivá doprava. Dlouhé cesty do školy mohou být pro některé děti nebezpečné nebo neproveditelné.

V některých regionech chybí vyhovující školní budovy, kvalifikovaní učitelé nebo dokonce základní zázemí, jako je čistá voda a hygienické zařízení. Škola pak není pro rodiny lákavá ani zajímavá.

Zejména dívkám může být přístup ke vzdělání odepřen kvůli kulturním nebo tradičním představám o jejich roli ve společnosti. U některých kultur je vzdělávání chlapců upřednostňováno před vzděláváním dívek a od dívek se očekává, že zůstanou doma, aby pomáhaly s domácími pracemi nebo se staraly o mladší sourozence. Domluvené sňatky a těhotenství mladistvých mohou také dívky donutit k předčasnému ukončení školní docházky.

Válka, násilí a politická nestabilita mohou narušit vzdělávací systémy a způsobit, že školy nejsou bezpečné místo.

Uprchlíci a vysídlené rodiny mají často omezený přístup ke vzdělání, ať už kvůli nedostatku vzdělávacích zařízení, nebo kvůli nutnosti upřednostnit přežití v zónách konfliktu.

VARIANTA 2

PRACOVNÍ LIST 1B

ZDRAVOTNÍ PROBLÉMY

DĚTSKÁ PRÁCE

ZMĚNY KLIMATU

KULTURNÍ BARIÉRY

NEDOSTATEČNÁ PODPORA STÁTU

Děti v chudých regionech jsou často vystaveny nemocem, kterým lze předcházet (např. malárii, průjmu nebo infekcím), což jim brání v pravidelné školní docházce. Nedostatečný přístup ke zdravotní péči nebo nezávadné vodě dále umocňuje zdravotní problémy, které ovlivňují nízkou školní docházku.

V mnoha chudých regionech jsou děti nuceny pracovat, aby pomohly uživit své rodiny, a to buď v zemědělství, v továrnách, dílnách nebo v jiných formách zaměstnání. Na školní docházku tak nezůstává mnoho času ani energie, i když je pro ně vzdělání dostupné.

V některých kulturách mohou tradiční názory podceňovat formální vzdělávání nebo je považovat úplně za zbytečné. Některé komunity mohou spoléhat spíše na neformální vzdělávání založené na dovednostech (například učení se rodinným řemeslům) než na formální školní vzdělávání.

Změna klimatu zhoršuje přírodní katastrofy. Častěji se objevují povodně, sucha a bouře, které ničí školy, vysídlují rodiny a narušují vzdělávací systémy. Děti v postižených regionech mohou být nuceny opustit školu, protože rodiny migrují do bezpečnějších oblastí nebo se snaží přežít v nestabilních podmínkách. Navíc extrémní povětrnostní jevy často poškozují infrastrukturu a omezují přístup k čisté vodě a potravinám, což dětem ztěžuje školní docházku.

V mnoha chudých regionech jsou vzdělávací systémy nedostatečně financovány nebo špatně řízeny. To může mít za následek nedostatek zdrojů, jako jsou učebnice, učitelé a školní infrastruktura, což dětem ztěžuje přístup ke kvalitnímu vzdělání.

BLOK 3

MARY'S MEALS: RŮZNÉ PERSPEKTIVY

Cíle

- Žáci vyvodí z příběhu, že k porozumění světu a k řešení problému je důležité zahrnout různé perspektivy (úhly pohledu).
- Žáci rozvíjí empatii a kritické přemýšlení.
- Žáci shrnou, jak a proč hnutí Mary's Meals poskytuje podporu dětem v Malawi (výživa a vzdělání), v jedné z nejchudších zemí světa.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde žáci mohou sledovat videa.

Poznámka

- V tomto bloku se pracuje s videem.
- Před shlédnutím videa se doporučuje vybrat videa o Malawi podle kontextu vaší skupiny.
- Příběh "O slonovi a 6 slepých mužích" byl adaptován ze vzdělávací příručky "La Ngonpo - místo setkávání" - NaZemi, 2011

ÚVOD

25 MIN

1/ Úvod:

Na začátku řekněte žákům, že si poslechnou starý příběh s názvem „Slon a šest slepých mužů“. Požádejte je, aby podle názvu předpověděli, o čem by příběh mohl být. Tím podpoříte jejich zvědavost a motivaci pro další aktivity. Nechte zaznít několik nápadů nahlas.

2/ První část:

Vyprávějte nebo přečtěte žákům příběh a pak se jich zeptejte:

Co myslíte, že se stane dál? A proč si to myslíte?

Kdysi dávno žilo v jedné vesnici šest slepých mužů. Jednoho dne za nimi přišel jeden místní vesničan a řekl „Hej, do naší vesnice dnes přišel slon.“

Neměli tušení, co je to slon, a tak se rozhodli: „I když ho nevidíme, půjdeme si na něj sáhnout!“ Všichni se vydali ke slonovi. Každý z nich se ho dotkl na jiném místě.

„Hej, ten slon vypadá jako sloup,“ řekl první muž, který se dotkl jeho nohy.

„Ale ne! Je jako provaz,“ řekl druhý muž, který se dotkl ocasu.

„Ale ne! Je jako tlustá větev stromu,“ řekl třetí muž, který se dotkl choboty.

„Je jako velký ruční vějíř,“ řekl čtvrtý muž, který se dotkl ucha.

„Je jako obrovská zeď,“ řekl pátý muž, který se dotkl břicha.

„Je jako pevná trubka,“ řekl šestý muž, který se dotkl klu.

3/ Druhá část:

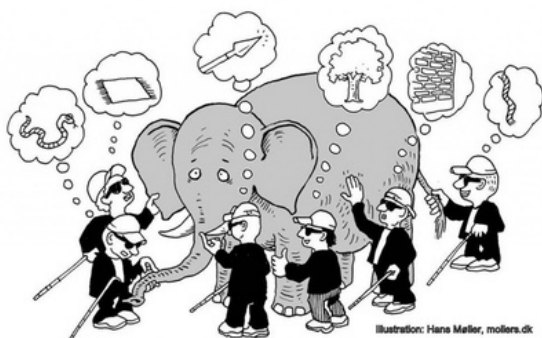
Pokračujte druhou částí příběhu a poté porovnejte závěr s předpovědmi žáků.

Začali se hádat a každý z nich trval na tom, že má pravdu. Rozčilovali se. Naštěstí šel kolem moudrý stařec a viděl, co se děje. Zastavil se a zeptal se jich: „Co se děje?“

Oni odpověděli: „Nemůžeme se dohodnout, jak vypadá slon.“ A každý ze slepých mužů mu řekl, jak podle něj slon vypadá.

Moudrý stařec jim pak klidně a pomalu vysvětlil: „Všichni máte pravdu. Důvod, proč si každý z vás představuje slona jinak, je ten, že jste se dotkli různých částí slona. Takže ve skutečnosti má slon všechny ty charakteristiky, o kterých jste mluvili.“

„Aha!“ řekli všichni. Měli radost, že mají pravdu. Přestali se dohadovat a poslouchali ostatní, aby zjistili, jak vypadá celý slon.

4/ Diskuze:

Proč se slepí muži hádali? A který z nich měl pravdu?

**Co by se stalo, kdyby muži po prozkoumání slona nic neřekli nahlas a mlčeli?
Jak by si představovali slona?**

Co přesně udělal moudrý stařec?

Co pomohlo slepým mužům, aby se přestali hádat a začali si naslouchat?

**Tento příběh se v různých částech světa vypráví už stovky, možná tisíce let.
Proč myslíte, že je stále tak populární?**

Příběh se vypráví tak dlouho, protože je mocnou metaforou reality. Slon může představovat pravdu, poznání nebo svět jako takový a slepci představují lidi s omezeným pohledem na svět. Každý z nás vidí jen část celkového obrazu a náš pohled často formují média, kultura, rodina, vzdělání a další vlivy. Příběh nám připomíná, že k lepšímu pochopení světa je třeba být otevřený a naslouchat různým perspektivám.

Když si uvědomíme, že náš vlastní pohled může být neúplný, staneme se vnímavějšími a dokážeme i lépe zpochybnit naše vlastní předpoklady. To nám pomáhá vyhnout se stereotypům. Když vidíme a rozumíme více perspektivám, můžeme si vytvořit ucelenější pohled na svět. Tento příběh je aktuální i dnes a stále rezonuje s lidmi napříč různými kulturami.

HLAVNÍ ČÁST

50 MIN

5/ Malawi:

Informujte žáky, že se dnes budou učit o jedné konkrétní africké zemi. Na úvod se jich zeptejte, kolik je v Africe zemí, a zjistěte, kolik jich dokážou vyjmenovat. Poté jim prozradte, že se nyní dozvedí více o Malawi. Ukažte si Malawi na mapě.

Přestože žáci nemusí o Malawi mnoho vědět, vyzvěte je, aby využili svou představivost nebo čerpali z toho, co vědí o jiných afrických zemích. Nechte je volně sdílet své myšlenky, i když je mohou napadat stereotypní představy. Je to dobrý výchozí bod, protože na konci hodiny budou mít možnost tyto předsudky rozpoznat a rozporovat je. Otázky pro žáky:

Co víte o Malawi?

Jaká je podle vás tato země?

Může být užitečné zapsat si jejich myšlenky na tabuli nebo flipchart, abyste se k nim mohli později vrátit. Na konci hodiny se jich můžete zeptat, co nového se o Malawi dozvěděli, a porovnat to s jejich původními myšlenkami. Také můžete vše propojit s příběhem o slonovi a ukázat, že jejich počáteční dojmy, stejně jako popisy slepých mužů, byly jen malou částí většího obrazu.

6/ Různé perspektivy:

Nyní se s žáky podíváte na různé oblasti života a kultury Malawi, abyste si ukázali, jak se mohou lišit perspektivy na tuto zemi. Začněte promítnutím alespoň dvou videí, která představují Malawi zcela odlišným způsobem. Díky jim žáci uvidí, že stejně jako v příběhu o slonovi, existuje mnoho způsobů, jak různě nahlížet na stejné místo. Poté prozkoumejte další témata, např: přírodní krásy Malawi a divokou přírodu (například jezero Malawi nebo hora Mulanje), každodenní život a obyvatele Malawi, hudební a taneční tradice Malawi, hospodářství, zemědělství atd. Během sledování videí žáky vyzvěte, aby přemýšleli o tom, jak jednotlivá videa přispívají k jejich porozumění Malawi. Jak každá perspektiva přispívá k ucelenějšímu obrazu země?

Na konci této aktivity budou mít studenti mnohem komplexnější představu o Malawi a budou schopni se zamyslet nad tím, jak se jejich názory průběžně měnily.

Příklady videí (v anglickém jazyce):

[Video lákající turisty](#)

[Learn Chichewa language for Tourists](#)

[A music hit](#)

[Malawi fashion designer](#)

[Gule Wamkulu Ceremony](#)

[A boy who harnessed the wind](#)

[Vyberte i video ukazující extrémní chudobu v Malawi](#)

7/ Mary's Meals v Malawi:

Žáci zjistí, jak Mary's Meals podporuje děti v Malawi a pomáhá jim se školní docházkou. Na konci získají objektivnější pohled na tuto zemi. Zde jsou možnosti další práce:

- **Pracovní list:** Nechte žáky samostatně pracovat s pracovním listem č. 1 a procvičte jejich čtenářské dovednosti podtrháváním nebo zvýrazňováním klíčových informací. Poté mohou v malých skupinách porovnat své vybrané informace.
- **Prohlížení webových stránek:** Představte webové stránky Mary's Meals s [informacemi o Malawi](#) a společně je prostudujte. Na závěr se jich zeptejte, co si pamatují a co jim přišlo důležité nebo zajímavé.

8/ Mary's Meals - videa:

Tato videa umožňují žákům nahlédnout do škol v Malawi, kde Mary's Meals působí. Nabízí také příběhy dobrovolníků a dětí. Žákům videa pomohou lépe porozumět životním podmínkám lidí v Malawi a ocenit jejich vlastní privilegia. Mnoho těchto videí najdete na kanálu Mary's Meals na YouTube.

Doporučená videa (v anglickém jazyce):

[Mary's Meals: Malawi - How do you get Mary's Meals to the top of a mountain?](#)

[Photostory - Reaching the children of Chaone - A Journey in Pictures](#)

[Believe's story](#)

[Tony's story](#)

[Song - One cup of porridge](#)

[More info on Malawi - report](#)

ZÁVĚR

15 MIN

9/ Před a po:

Požádejte žáky, aby srovnali své znalosti o Malawi před začátkem tohoto bloku a nyní. Můžete použít toto přirovnání: „Představte si, že Malawi je jako slon. Kolik jste toho o slonovi věděli na začátku? Kolik toho víte nyní?“ Připomeňte jim, že k pochopení celého obrazu je třeba se toho ještě hodně naučit.

10/ Mary's Meals:

Žáci shrnou, co se dozvěděli o aktivitách Mary's Meals a jejich dopadu na život dětí v nejchudších zemích světa. Pokud budou mít další otázky, mohou se podívat na webové stránky Mary's Meals nebo do části Otázky a odpovědi na konci této kapitoly. Případně si mohou své otázky zapsat a vy se jimi budete zabývat později.

V dalším bloku si žáci přečtou příběhy o dětech z celého světa, které pokračovaly ve vzdělávání díky Mary's Meals v jejich školách. Poté si žáci vyberou jinou zemi, kterou prozkoumají, a vytvoří o ní prezentaci nebo digitální výstup (s různými tématy o dané zemi). To umožní jejich spolužákům poznat danou zemi z více úhlů pohledu, podobně jako zkoumali Malawi.

MALAWI

PRACOVNÍ LIST

V Malawi podáváme každý školní den jídlo více než 1 000 000 dětí

Malawi je jednou z nejchudších zemí světa, v Indexu lidského rozvoje (Human Development Index, HDI) zaujímá 172. místo ze 193 zemí a území. Ohromujících 70 % obyvatel žije pod úrovní mezinárodní hranice chudoby (cca 50 Kč na den) a 34,9 % dětí mladších pěti let má kvůli nedostatku jídla zakrnělý růst.

V Malawi je trvale přítomná vysoká míra potravinové nejistoty a tamní obyvatelé jsou stále více zranitelní kvůli dopadům klimatické změny. Vzhledem k tomu, že logickou prioritou v rodinách je dostatek jídla, dostává přežití často přednost před vzděláním.

Malawi je vnitrozemská země v jihovýchodní Africe, známá svými nádhernými jezery a rozlehlými pohořími. Jezero Nyasa, známé jako „jezero Malawi“, tvoří více než pětinu celkové rozlohy země. Navzdory četným ekonomicko-sociálním problémům je Malawi díky přátelskému založení svých obyvatel často označováno jako „vřelé srdce Afriky“.

Mary's Meals v Malawi

V Malawi náš program školního stravování začal. Právě tady se v roce 2003 podávala naše první jídla.

V Malawi funguje náš největší stravovací program. Každý školní den zde sytíme více než milion dětí, jimž Mary's Meals Malawi pomáhá v přibližně tisíci školách. Spolupracujeme také s místním partnerem, organizací MCSPA. Tak obrovskému množství dětí můžeme podávat pomocnou ruku díky desítkám tisíc dobrovolníků z místních komunit. Tito lidé zdarma věnují svůj čas přípravě a podávání našich výživných jídel přímo ve školách.

Mary's Meals působí ve většině malawských okresů a náš program je silně podporován tamní vládou. Většina škol, kde působíme, se nachází v jižní části země (tzv. Southern Region), ale velký počet dětí je podporován také v centrální části a na severu země. Naše pomoc se dostává také k dětem v předškolním věku, které jsou nejvíc ohroženy následky podvýživy.

Malawi je ústředním bodem příběhu Mary's Meals. Právě zde se Magnus během hladomoru v roce 2002 setkal s Edwardem, čtrnáctiletým chlapcem, jehož matka umírala na AIDS. Magnus se Edwarda zeptal na jeho naděje a sny a jeho odpověď – „Chtěl bych mít co jíst a taky bych jednou rád chodil do školy“ – zásadně inspirovala naše poslání a naši dnešní práci.

Kdy jsme začali v Malawi pracovat?

Působíme zde od roku 2002 a svůj program školního stravování jsme v Malawi v roce 2003 zahájili.

Kolika dětem v Malawi pomáháme?

Naše jídlo v této zemi dostává více než milion dětí.

Jaké jídlo děti dostávají?

Typickým školním jídlem je kukuřičná a sójová kaše, obohacená o základní vitamíny a minerály. Tento pokrm je v Malawi známý jako "likuni phala".

Kde působíme?

Malawská centrála Mary's Meals se nachází ve městě Blantyre na jihu země. Dětem pomáháme v jižních, středních a severních oblastech Malawi.

Jak se jmenuje hlavní město Malawi?

Hlavním městem Malawi je Lilongwe.

Jakými jazyky se v Malawi mluví?

Úředním jazykem Malawi je angličtina, ale plynně ji ovládá jen málo zdejších obyvatel. Zhruba pro polovinu obyvatel Malawi je rodným jazykem čičevština.

Jaká měna se v Malawi používá? Kolik má Malawi obyvatel?

Malawská kwacha (MWK). Žije zde přibližně 21 milionů obyvatel.

BLOK 4

MARY'S MEALS: PŘÍBĚHY

Cíle

- Žáci charakterizují životní podmínky lidí v regionech či zemích, ve kterých Mary's Meals poskytuje pomoc.
- Žáci vytvoří výstup (plakát, informační list, prezentaci atd.), který vysvětlí a odůvodní činnost Mary's Meals v konkrétních zemích.
- Žáci shrnou, jak Mary's Meals pomáhá zlepšovat život dětí a jejich šance do budoucna.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde žáci mohou sledovat video, ideálně s internetovým připojením.

Poznámka

- Tato lekce zahrnuje práci s videi. Žáci budou pracovat ve skupinách a vyhledávat informace na internetu.
- Žáci mohou svá zjištění prezentovat různými způsoby. Mohou vytvořit digitální prezentaci pomocí aplikace PowerPoint, Canva nebo jiného nástroje k tvorbě plakátů či infografiky. Případně mohou vizualizovat klíčové pojmy na flipchartový papír. Můžete navrhnout jakýkoliv způsob prezentace, kteří žáci ovládají nebo který by se mohli snadno naučit.

ÚVOD

20 MIN

1/ Příběhy:

Seznamte žáky s následující aktivitou. Budou číst příběhy o dětech z různých částí světa. Každé z nich se potýká s náročnými životními podmínkami a chudobou, ale všechny navštěvují školy, kde jim organizace Mary's Meals poskytuje výživné jídlo každý den. Příběhy najdete níže. Nabízíme několik způsobů, jak s nimi pracovat:

1. **Stanoviště s příběhy:** Příběhy vystříhnete a rozmístíte je po třídě. Dejte žákům několik minut na to, aby se procházeli a přečetli si každý příběh. Poté si o nich společně povídejte.
2. **Čtení ve skupinách:** Žáci vytvoří skupiny. Každé skupině rozdejte sadu příběhů. Příběhy mohou číst společně nahlas nebo si je rozdělit mezi členy skupiny. Po přečtení každá skupina sdílí informace o jednotlivých dětech.

2/ Diskuze:

**Co mají děti společného?
Jak jim pomáhá organizace Mary's Meals?**

HLAVNÍ ČÁST

50 MIN

3/ Skupiny a země:

Sdělte žákům, že jejich úkolem v tomto bloku je provést malý výzkum o zemích, kde žijí děti z příběhů, a o aktivitách organizace Mary's Meals v těchto zemích. Cílem je získat lepší, komplexnější představu o životě dětí v různých částech světa. Můžete se odvolat na příběh „Slon a šest slepých mužů“ z předchozího bloku, abyste ilustrovali důležitost zkoumání různých perspektiv.

Požádejte žáky, aby vytvořili malé skupinky a vybrali si jeden z příběhů z předchozí části lekce. Každá skupina si vybere jednu zemi.

4/ Zadání práce:

Vysvětlíte žákům, jak budou na svém projektu, malém výzkumu, pracovat a jaké jsou očekávané výstupy. Prodiskutujte, co všechno mohou zvládnout v daném čase. Zde je několik příkladů témat, kterými se každá skupina může zabývat:

- **Země / stát:** Určete, kolika tématům by se žáci měli věnovat. Například mohou vyhledat informace o jazyku, památkách/turistice, kultuře/tradicích, lidech a umění.
- **Mary's Meals:** Žáci vyhledají informace o aktivitách Mary's Meals v dané zemi (sekce Kde pomáháme, Mary's Meals YouTube kanál o dané zemi.)
- **Zdroje:** Vyzvěte žáky, aby zodpovědně a kriticky využívali různé zdroje, například Wikipedii, YouTube, ChatGPT nebo jiné nástroje podporované umělou inteligencí.
- **Týmová práce:** Diskutujte o tom, jak zajistit zapojení všech členů skupiny -- určení úkolů a rolí pro každého z nich.
- **Formát výstupu:** Společně se domluvíte na typu a formátu jejich výstupu. Použijí například k vytvoření plakátu velký flipchartový papír, nebo si vyberou digitální podobu pomocí PowerPointu, online prezentace, Canvy, informačního listu nebo jiného nástroje?

- **Prezentace výstupu:** Budou výstupy ještě ten den prezentovány a pokud ano, jak dlouhé by prezentace měly být? Rozhodněte také, zda budou výstupy jen vystaveny nebo sdíleny online, vytištěny atd.
- **Čas:** Dohodněte se na času, který skupiny budou mít k dispozici.

5/ Práce v týmech:

Pomáhejte žákům, kdykoli je to potřeba. Průběžně je informujte o zbývajícím čase.

ZÁVĚR

20 MIN

6/ Reflexe procesu:

**Byl úkol pro vaši skupinu snadný nebo obtížný?
Proč? Pokud byl obtížný, co by vám mohlo pomoci příště?**

Jaké zdroje jste použili? Jak byly užitečné?

7/ Uzavření / prezentace:

Pokud to bylo předem s žáky domluveno, využijte tento čas k prezentaci výstupů. Pokud ne, položte obecné dotazy do společné diskuze. Otázky můžete nejprve napsat na tabuli a nechat žáky, aby o nich diskutovali ve svých skupinách, a teprve poté představili své odpovědi celé třídě

Můžete uvést tři nová důležitá zjištění o zemi, kterou jste vyhledávali?

Co vás nejvíce překvapilo a proč?

Jaké dvě otázky máte nyní o dané zemi? Co dalšího byste rádi věděli?

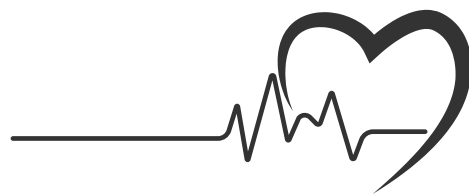
Jak v zemi pomáhá organizace Mary's Meals?

Jakým způsobem zlepšuje životy a budoucnost dětí v této zemi?

STELLA Z INDIE

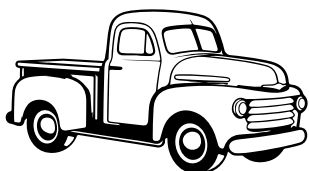
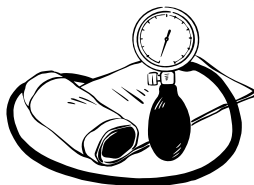
15 LET

Stella chodí do nové školy už několik let a má pocit, že do ní dobře zapadla. Do nového města se přestěhovala ke svému strýci poté, co se její rodiče kvůli práci museli přesunout hodně daleko a nechtěli ji brát s sebou. Stella o nich dlouho neslyšela a moc se jí stýská.

Škola je pro ni zábava. Hindština je její oblíbený předmět. Hlad je však pro ni palčivý problém a jídlo, které dostává ve škole od Mary's Meals, jí umožňuje to zvládat. Není jediná - mnoho jejich spolužáků také hladoví.

Mary's Meals pomáhá tisícům dětí v Indii, které doma nemají vždy dostatek jídla, což dětem zabraňuje ve vzdělání. Stella má do budoucna velké sny. „Chci se stát zdravotní sestrou, abych si mohla vydělat na živobytí a mít rodinu,“ říká.

BETTY Z LIBÉRIE

12 LET

Betty chodí každý den 45 minut do školy, kde dostává jídlo od organizace Mary's Meals. Věří, že ženy dokážou všechno, co muži, a nedělá si starosti s tím, co si o tom myslí ostatní.

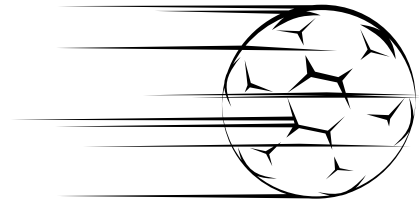
Betty nám řekla: „Cítím se dobře, když se najím díky Mary's Meals.“ Všichni se cítí dobře. Betty se nebojí vystoupit ze své komfortní zóny. Ve třídě je sebevědomá, i když si ji někteří chlapci dobírají, když má všechny odpovědi správně. Říkají jí „Book Jimmy“ (Všeználek). Betty je odhodlaná se dál učit a pracovat na svém snu stát se řidičkou kamionu.

Mary's Meals v současné době poskytuje stravu více než 150 000 dětí ve školách po celé Libérii. Tyto školy se nacházejí převážně v odlehlých a často nepřístupných oblastech. Bývá náročné doručit jídlo do škol, které jsou hluboko v džungli, zejména v období dešťů, kdy se často vyskytují monzuny.

AHMED Z LIBANONU

11 LET

Ahmed dostává jídlo od organizace Mary's Meals v Libanonu. Rád hraje fotbal, i když se nemůže rozhodnout, zda je jeho oblíbeným hráčem Messi nebo Neymar. Rád chodí hrát na místní hřiště a je vděčný za jídlo, které mu dodává energii do hry. Ahmed sní o tom, že se jednoho dne stane fotbalovou hvězdou, a doufá, že se jednou podívá do Madridu a Barcelony.

Zatímco někteří jeho kamarádi musí pracovat místo školy, Ahmed rád chodí do školy a účastní se všech školních aktivit.

Organizace Mary's Meals ve spolupráci s místním partnerem Dorcas může Ahmedovi pomoci zůstat ve škole a plnit si své sny. Od roku 2016 poskytuje Mary's Meals jídla ve školách v Libanonu, zejména v okolí Bejrútu, kde žije velké množství uprchlíků. V Libanonu žije přibližně 1,5 milionu uprchlíků ze Sýrie.

SAMER ZE SÝRIE

Samer je chlapec plný optimismu, který vidí školu jako nejlepší způsob, jak dosáhnout svého snu: stát se lékařem nebo lékárníkem. Sámér říká: "Chci být schopen pomoci své rodině, hlavně kvůli tomu, jak těžké to všichni v mé zemi mají."

Samer pochází ze Sýrie, která si prošla roky války a ekonomickými potížemi. Více než polovina lidí trpí nedostatkem jídla. Od té doby, co organizace Mary's Meals začala ve škole nabízet jídlo, chodí do tříd mnohem více dětí. Samer věří, že počet dětí ještě naroste. "Teď je těžké sehnat jídlo," vysvětluje Samer, "ale rodiče se cítí lépe, když vědí, že jejich děti dostávají ve škole najíst."

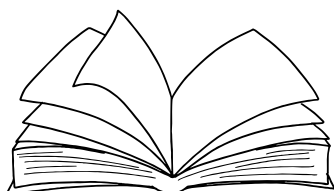
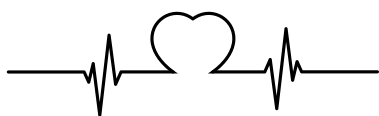

ADVOCATE ZE ZIMBABWE

Pro Advocate a její rodinu je Mary's Meals velkou pomocí. Její rodiče tvrdě pracují, ale i přesto je pro ně těžké zajistit jídlo pro děti. Díky aktivitám Mary's Meals v Zimbabwe rodiče vědí, že Advocate a její mladší bratr Prosper budou mít denně co jíst a budou se moci učit ve škole.

Advocate není jediná, kdo si všiml rozdílu: „Děti, které předtím moc nejedly, jsou po sněžení kaše úplně jiné. Jsou spokojenější a vydrží se déle učit.“ Advocate školu miluje a je odhodlaná z ní dostat maximum, protože sní o tom, že se jednou stane zdravotní sestrou. Říká: „Škola je skvělá, člověk se toho hodně naučí, třeba i jak dospívat.“

FABIO Z MADAGASKARU

10 LET

Fabio je veselý a odhodlaný desetiletý chlapec, který navštěvuje centrum Ephata na Madagaskaru, což je domov a škola pro nevidomé nebo zrakově postižené děti. Bez podpory Mary's Meals by mnoho dětí muselo shánět jídlo mimo školu. Centrum poskytuje nejen vzdělání, ale také pomáhá vybavit žáky dovednostmi, které potřebují k samostatnému životu po ukončení školy.

„Jídlo od Mary's Meals mi moc chutná a do školy chodím rád. Moje nejoblíbenější jídlo je hrášek, ale mám rád i fazole! Ve škole je mým oblíbeným předmětem čtení. Učitelé říkají, že jsem v něm opravdu dobrý!“

Madagaskar je jednou z nejchudších zemí světa a mnoho dětí zde sužuje hlad. Pro ty se zdravotním postižením může být situace ještě náročnější. S pomocí učitelů a výživného jídla však Fabio doufá v lepší budoucnost.

STEPHEN ZE ZAMBIE

15 LET

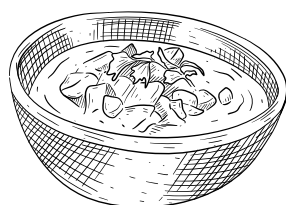
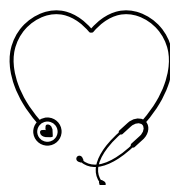

Stephen je žákem základní školy Mchini v Zambii, kde žije se svou maminkou. Jeho tatínek zemřel, když byl ještě malý. Ve škole rád dostává kukuřično-sojovou kaši od Mary's Meals. „Chutná mi a dodává mi energii,“ říká Stephen a dodává, že mu kaše pomáhá soustředit se ve třídě a zůstat aktivní, protože má plný žaludek.

Do školy chodí rád nejen kvůli učení, ale také kvůli kaši a kamarádům. Po vyučování s nimi totiž často hraje fotbal a to ho hodně baví.

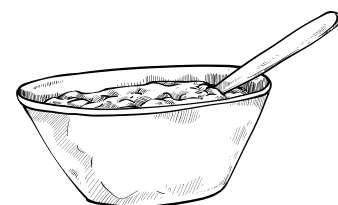
Sdílel své naděje a řekl: „Kdybych měl tři přání, přál bych si dokončit vzdělání, stát se lékařem a aby moje maminka žila dlouho a byla zdravá. Budu se o ní starat.“

Organizace Mary's Meals se v současné době pomáhá více než 400 000 dětí ve školách po celé Zambii.

DANIELA Z HAITI

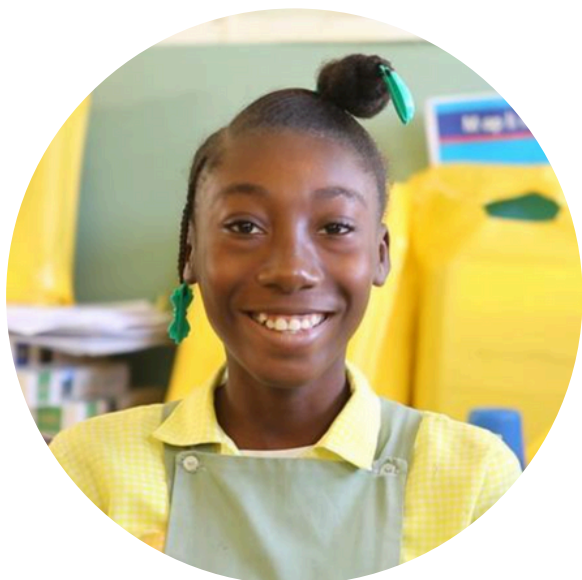
15 LET

Přestože školy v hlavním městě Haiti Port-au-Prince musely být uzavřeny kvůli násilí a nepokojům, školy v některých čtvrtích jsou otevřeny. Jednou z nich je Communautaire Mixte de Cholette, kde děti díky úsilí místní partnerské organizace Summits Education nadále dostávají jídlo od hnutí Mary's Meals.

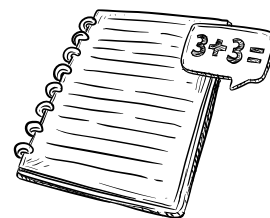
Daniela chodí do této školy každý den ráda, ale vzpomíná na dobu, kdy jí hlad znemožňoval učení. Dříve ji z hladu i bolela hlava, což ji nutilo si často pokládat hlavu na lavici. Nyní se díky jídlu od Mary's Meals cítí plná energie a chce se učit. Daniela říká: „Když se najím, cítím se připravená na učení. Škola není těžká, když jste najezení a soustředění - můžete se naučit cokoli!“

Haiti je nejlidnatější zemí Karibiku. Žije zde přibližně 11,4 milionu obyvatel. Je to také jedna z nejchudších zemí na světě. Mary's Meals každý školní den na Haiti nasytí více než 175 000 dětí.

SARAH Z JIŽNÍHO SÚDÁNU

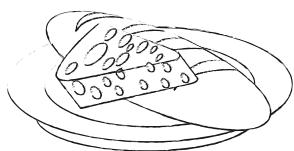
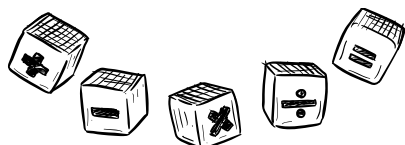
6 LET

Sarah, žákyně 1. třídy, žije v místě, kde mají dívky jen velmi málo příležitostí v porovnání s chlapci. Situace je podobná v celém Jižním Súdánu. V některých oblastech nemůže chodit do školy více než 75 % dívek. Sarah byla první dívkou ve své škole, která dostala jídlo od Mary's Meals, a byla za to velmi šťastná a vděčná. Její rodina musela opustit rodnou vesnici, když byla ještě dítě, protože se báli o život, a domů se už nikdy nevrátili.

Nyní, když má Sarah každý den zajištěné jídlo, má energii na své oblíbené aktivity, jako je zpěv, běhání a matematika. Sní o tom, že jednou bude pracovat v bance, a organizace Mary's Meals jí tento sen pomáhá uskutečnit.

V Jižním Súdánu se mnoho žen potýká s problémy, jako je chudoba, dětské sňatky a nedostatek podpory ze strany rodiny. To jim ztěžuje získání dobrého vzdělání. Mary's Meals ukazuje, jak jídlo může změnit osud.

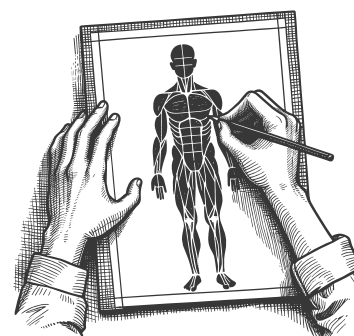
MONA Z JEMENU

Mona chodí do čtvrté třídy a říká: „Mým hobby je kreslení a doufám, že až vyrostu, budu lékařkou.“ dodává: „V mé třídě je 79 žáků. Jídlo, které dostáváme, je pestré a dostatečné. Hodně pomáhají dětem, které to potřebují.“ „Obvykle dostáváme chléb, sýr a ovoce nebo zeleninu.“

Probíhající válka v Jemenu donutila mnoho dětí opustit školu a mnoho z nich skončilo u dětské práce. Mary's Meals spolupracuje s organizací Yemen Aid na pomoc dětem ve čtyřech školách v adenské čtvrti Al Mansoor, v oblasti s mnoha rodinami a lidmi, kteří čelí velkému hladu. Díky těmto organizacím dostává více než 4 500 dětí denně jídlo v podobě sendviče z pita chleba plněného ovocem a zeleninou.

Tyto výživné obědy pomáhají vrátit děti zpět do školy, kde se cítí bezpečně.

BLOK 5

MARY'S MEALS: FILM GRAINS OF HOPE

Cíle

- Žáci pojmenují problémy, s nimiž se potýkají lidé žijící v keňské provincii Turkana, a porozumí, jak organizace Mary's Meals pomáhá tyto problémy řešit.
- Žáci porovnají svůj jídelníček s jídelníčkem lidí ve filmu Grains of Hope.
- Žáci identifikují klíčové pojmy související s hnutím Mary's Meals a s jejich podporou hladovým dětem v chudých zemích.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde lze sledovat film, ideálně s internetovým připojením.

Poznámka

- Doporučujeme si předem nachystat, jak budete pracovat s metodou Alfabox v reflexní části hodiny.

ÚVOD

25 MIN

1/ Včerejší jídlo:

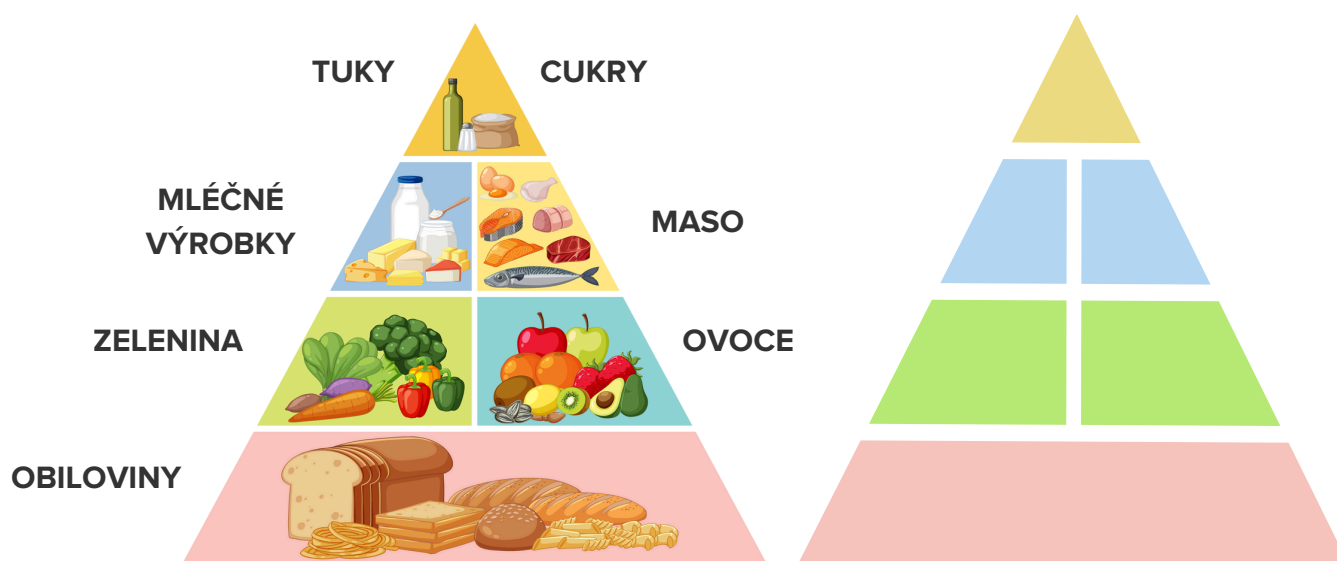
Žáci ve dvojicích diskutují o tom, co včera jedli. Pokud to považujete za užitečné, mohou si to i zapsat

Co vše jste včera jedli?

2/ Potravinová pyramida:

Nakreslete na tabuli náčrt pyramidy zdravé výživy. Úkolem žáků je určit, které kategorie potravin patří do jednotlivých částí (např. mléčné výrobky, sladkosti, ovoce, maso, sacharidy - chléb, těstoviny, rýže atd.).

Poté vyzvěte žáky, aby uvedli příklad toho, co snědli předchozí den a do které části pyramidy by to zařadili. Žáci by měli najít příklady pro všechny kategorie potravin. Cílem je ilustrovat rozmanitost jejich jídelníčku, což bude ve velkém kontrastu se stravou dětí ve filmu.

3/ Otázky ve dvojicích:

Žáci pracují ve dvojicích a odpovídají na následující otázky. Nemusí znát všechny odpovědi, ale přemýšlení o nich jim pomůže připravit se na další aktivity:

Jak výživné a zdravé bylo vaše včerejší jídlo?

Byly všechny potraviny lokální, nebo odněkud dovezené?

Kolik lidí se podle vás podílelo na pěstování, výrobě, balení, přepravě a prodeji potravin?

Odkud jste jídlo získali? Kdo vám je koupil?

Kolik to stálo? Odkud pocházely peníze použité na nákup potravin?

Dejte jim několik minut na diskusi a poté vše společně proberte.

HLAVNÍ ČÁST

50 MIN

4/ Fotky:

Ukažte žákům fotografie v pracovním listu č. 1 a společně diskutujte o těchto otázkách:

Co na fotografiích vidíte?

Jak podle vás tyto lidé vydělávají peníze? Jak si mohou vydělat na živobytí?

Co myslíte, že včera jedli?

Myslíte si, že jídlo, které jedí, je lokální, nebo dovezené?

Je jejich jídlo zdravé a výživné? Co místním lidem může chybět?

5/ Příběhy:

Řekněte žákům, že fotografie jsou z Turkany v Keni. Poté nahlas přečtěte příběhy ke každé fotografii.

Foto č. 1

Sunday neví, kolik jí je let. Je čtvrtá ze šesti dětí. Její nejlepší kamarádka je Apatar a každý den s ní chodí do školy. Ráda hraje „kati“, což je něco jako vybíjená. K jejím domácím povinnostem patří nosit vodu ze studny, zametat a rozdělovat oheň.

„Když jsem byla mladší, pomáhala jsem se starat o naše kozy. Ale kvůli suchu kozy nerodily a mléko docházelo. Pak zemřely. Další byly ukradeny. Brzy nám zbylo jen pár krav, takže jsme přestali migrovat a loni se tu usadili. A já začala chodit do školy.“

„Doma jíme jen čirok (obilovina). Proto je zdejší jídlo tak důležité - zasytí nás.“ Její maminka Musug dodává: „Když jsme migrovali, dávala jsem dětem mléko nebo jsme občas zabili některou z koz. Teď už je většina zvířat pryč. Jediné, čím si mohu vydělat peníze, je pálení dřevěného uhlí. Trvá to dlouho a vynáší málo peněz. Nestačí to na to, abychom se všichni najedli.“

„Ve škole se Sunday nejen nají, ale také se něco naučí. Doufám, že jednoho dne si najde dobrou práci a pomůže nás všechny uživit.“

Foto č. 2

Robert je učitel-dobrovolník ze střediska pro předškolní vzdělávání Lokolita Lochor Akuan (ECDE) v keňské provincii Turkana. Robert učí 60 dětí ve věku od tří do deseti let, které každý školní den přicházejí z okolních vesnic vzdálených až čtyři kilometry, aby si ve stínu stromu mohli poslechnout jeho vyučování.

Robert vyzoroval, že zejména v době velkého sucha pomáhá škola „pod stromem“ rodičům, které posílají děti do školy kvůli jídlu zvaným "githeri" (kukuřice a fazole). To Roberta motivuje k tomu, aby dělal něco navíc, protože ví, že jeho úsilí bude mít na děti a celou komunitu trvalý pozitivní dopad. Je přesvědčen, že jídlo, které dobrovolníci Mary's Meals nabízejí, pomáhá dětem vybudovat pevné základy pro dosažení vzdělání.

Aktivita organizace Mary's Meals tak významně přispívá k rozvoji dětí v této chudé oblasti a dávají naději na lepší budoucnost celé komunitě. „Nezáleží na tom, jak to začíná, ale jak to končí,“ říká Robert. „Ano, je tu mnoho výzev, ale my budujeme schopnost odolávat a vytrvat.“

Po přečtení příběhů se doptejte:

Co jste se dozvěděli o lidech na fotografiích?

A co nyní víte o jejich jídelníčku, příjmech a vzdělání?

6/ Úvod k filmu:

Nyní se žáci budou dívat na krátký dokumentární film o pastevecké komunitě v Turkaně, což je druhý největší kraj v Keni. Do chovu ovcí a koz je zapojeno 81 až 100 % obyvatel této části Keni, což znamená, že téměř každá rodina chová ovce a kozy. Položte žákům otázky k ověření porozumění:

Co je pastevectví?

Proč si myslíte, že lidé migrují se svými zvířaty?

Jak si myslíte, že počasí a klimatické změny ovlivňují život těchto lidí?

7/ Sledování filmu:

[Zrnka naděje \(Grains of Hope - Mary's Meals, 2024\)](#)

8/ Reflexe:

Začněte reflexi tím, že se žáků zeptáte, jak se po zhlédnutí filmu cítí. Poté prodiskutujte, která scéna nebo moment jim připadal nejsilnější. Pokud máte více času, můžete je požádat, aby danou scénu nakreslili nebo o ní napsali odstavec. Přidejte další otázky, abyste se ujistili, že žáci pochopili hlavní sdělení filmu.

ZÁVĚR

15 MIN

9/ Reflexe:

Představte si, že by děti z filmu udělaly své vlastní potravinové pyramidy, stejně jako vy na začátku dnešního bloku. Jak by asi vypadaly?

Porovnejte jejich pyramidy s těmi svými. „Nepřijdou do školy, když tam neuvidí nic, co se vaří.“

Kdo to ve filmu řekl? O čem mluvil(a)? V jaké souvislosti?

10/ Alfabox:

Pracovní list č. 2 nabízí "alfabox", který žákům pomůže shrnout klíčové pojmy z aktivit a vize Mary's Meals. Podle času si jej můžete připravit předem na tabuli nebo na flipchartový papír a pracovat na něm společně ve třídě. Máte-li ve výuce více času, můžete pracovní list vytisknout a rozdat jej do menších skupin, které jej samostatně vyplní.

Úkolem žáků je najít slova související s prací Mary's Meals v chudých zemích, která začínají na jednotlivá písmena abecedy (např. A jako Afrika, asistence, aktivismus).

Pracovní list č. 1

Pracovní list č. 2

Můj Alfabox pro Mary's Meals

A	B	C	D	E	F
G	H	CH	I	J	K
L	M	N	O	P	Q
R	S	T	U	VW	XZY

BLOK 6

MARY'S MEALS: PSANÍ

Cíle

- Žáci vyhodnotí důvody, proč by lidé v bohatších zemích měli pomáhat dětem žijícím v chudobě.
- Žáci vysvětlí, jak Mary's Meals pomáhá vytvářet lepší příležitosti pro děti v chudých regionech.
- Žáci napíšou text na dané téma podle stanovených kritérií.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, které umožní aktivní diskusi a splní i podmínky pro soustředěné individuální psaní.

Poznámka

- Vy a žáci se můžete rozhodnout, na jakém písemném výstupu se bude pracovat. Můžete vybrat z navržených možností nebo přijít s dalšími nápady. Psaní podporuje rozvoj kritického myšlení, protože při něm žáci vybírají podstatné informace, shrnují, formulují myšlenky, využívají bohatost jazyka atd.

ÚVOD

20 MIN

1/ Pohyblivá debata:

Připravte prostor, kde se žáci mohou volně pohybovat. Rozdělte ho na dvě poloviny s pomyslnou čarou uprostřed. Ukažte, kde je strana (polovina) „Souhlasím“ a kde „Nesouhlasím.“ Řekněte žákům, že přečtete několik tvrzení a oni se po každém z nich rozhodnou, zda s ním souhlasí, nebo nesouhlasí a podle toho se přesunou na danou stranu. Věty by měly být kontroverzní, zevšeobecňující či stereotypní, aby záměrně rozvíjely diskusi. Poté, co se tvrzení jednou přečtou a všichni žáci se postaví na některou ze stran, vyzvěte je ke sdílení jejich argumentů a názorů. Tato část diskuze je velmi cenná, protože žáci mohou slyšet jiné pohledy, což jim pomůže v dalších aktivitách. Vy nebo žáci můžete klást doplňující otázky, zejména pokud se objeví nejasnosti nebo stereotypní přemýšlení. Ujistěte se, že žáci vědí, že v případě, že uslyší-li nový, pro ně přesvědčivý argument, mohou svůj názor změnit (a přejít na druhou polovinu). Do diskuze můžete vstupovat i v roli tzv. „ďáblova advokáta,“ kdy cíleně vnášíte kontroverzní názory, abyste rozproudili debatu a ukázali širší perspektivy.

Zde jsou příklady tvrzení:

- Měli bychom si navzájem pomáhat.
- Lidé v bohatších zemích nemají povinnost pomáhat chudším zemím.
- Všichni lidé v chudých zemích denně bojují s hladem.
- Lidé v chudých zemích jsou stejně šťastní jako my, lidé v bohatých zemích.
- Pro děti v chudých zemích je obtížné získat dobré vzdělání.
- Všechny děti by měly mít přístup ke vzdělání bez ohledu na to, kde žijí.
- Lidé v chudých zemích se se svou obživou spoléhají hlavně na zemědělství.
- V chudých zemích nejsou velká města.
- Když žijete v chudé zemi, nemáte příležitosti být v životě úspěšní.

HLAVNÍ ČÁST

60 MIN

2/ Proč pomáhat?

Nejprve prozradte žákům, že pohyblivá debata pomohla zaměřit pozornost na téma chudoby a chudých zemí. Položte další otázky:

Souhlasíte s tím, že bychom my, lidé v bohatých zemích, měli pomáhat zlepšovat život dětí v chudých zemích?

Jaké jsou pro to argumenty? Proč bychom to měli dělat?

Možné odpovědi:

- **Každé dítě si zaslouží šanci:** Všechny děti, bez ohledu na to, kde se narodily, by měly mít zajištěné základní potřeby, jako je např. jídlo, čistá voda a vzdělání. To, že se někdo narodí v chudších zemích, neznamená, že si zaslouží méně.
- **Můžeme pomoci i málem:** Někdy i malé částky peněz nebo pomoc z bohatých zemí může mít v chudých zemích velký dopad. Za pár korun lze například koupit jídlo nebo učebnice, které mohou změnit někomu budoucnost.
- **Tvoříme lepší svět:** Když mají děti v chudých zemích možnost růst, učit se a být prospěšné, mohou pomoci svým komunitám a zemím stát se silnějšími. Celý svět se tak stává lepším a bezpečnějším místem pro všechny.
- **Je to fér:** Lidé v bohatých zemích mají často více příležitostí a někdy tyto země zbohatly i díky zdrojům z chudších zemí. Pomáhání může být způsob, jak navrátit rovnováhu.
- **Učení laskavosti a empatii:** Pomáháním druhým se učíme být chápavější, laskavější a štedřejší. To jsou důležité hodnoty, které z nás dělají lepší lidi.
- **Všichni jsme propojeni:** To, co se děje v jedné části světa, může ovlivnit společnost na druhé straně planety. Například problémy jako hlad nebo nedostatek vzdělání může vést k větším problémům, jako jsou konflikty nebo nemoci, které se mohou dále šířit. Pomoc ostatním lidem a zemím zajišťuje zdraví a mír na celé planetě.

3/ Mary's Meals:

Zeptejte se žáků, co vše si pamatují o organizaci a aktivitách Mary's Meals. V případě potřeby jim dejte 5 minut na prostudování webových stránek, než začnou odpovídat na tyto otázky:

Jak Mary's Meals pomáhá hladovým dětem?

Jak vytváří dětem lepší příležitosti a budoucnost?

Je důležité, aby žáci při vysvětlování aktivit Mary's Meals v chudých zemích používali vlastní slova. Níže najdete klíčové pojmy vztahující se k aktivitám a dopadům.

Mary's Meals

Mary's Meals přispívá k boji proti hladu tím, že poskytuje bezplatné výživné jídlo dětem v některých nejchudších regionech na naší planetě. Tím, že organizace zajišťuje dětem jídlo ve škole, podporuje jejich pravidelnou školní docházku a pomáhá jim se lépe soustředit na studium.

Jak Mary's Meals vytváří nové příležitosti pro budoucnost chudých dětí?

- **Podpora vzdělávání:** Díky nabídce jídla ve školách zvyšuje Mary's Meals docházku do škol, protože děti a jejich rodiny vědí, že je jim tam poskytováno výživné jídlo. Tím se usnadňuje přístup ke vzdělání, které je zásadní k prolomení kruhu chudoby.
- **Zlepšení zdravotního stavu:** Pravidelné stravování zlepšuje fyzické zdraví dětí, pomáhá jim zesílit, bojovat s nemocemi a lépe se soustředit na učení. Zdravé děti mají větší šanci uspět ve škole i v životě.
- **Zaměření na dlouhodobou udržitelnost:** Často jsou využívány plodiny a potraviny od místních zemědělců. To pomáhá v chudých regionech budovat silnější komunity a tím zajišťovat dlouhodobou udržitelnost.
- **Snižování nerovnosti:** Mary's Meals pomáhá snižovat rozdíly mezi bohatými a chudými dětmi. Dává chudým dětem férovou šanci učit se a uspět.
- **Prolomení kruhu chudoby:** Vzdělání je jedním z nejúčinnějších způsobů, jak se vymanit z chudoby. Tím, že hnutí Mary's Meals zajišťuje, aby děti byly zdravé a mohly se učit, jim pomáhá získávat lepší pracovní příležitosti a budoucnost pro ně samotné i pro jejich komunity.

Zdroje: www.marysmeals.org

[The Impact Assessment Report, 2023](#)

4/ Psaní:

Vyzvěte nyní žáky, aby napsali o Mary's Meals a jejich aktivitách v nejchudších částech světa. Pokud některým žákům přijde zadání příliš konkrétní, nechte je psát obecně o dětech žijících v extrémní chudobě nebo o tom, proč bychom si měli navzájem pomáhat.

Nejprve se rozhodněte, jakou formu psaní by si žáci měli procvičit. Pokud není potřeba trénovat nebo se naučit žádnou novou formu, dejte jim možnost zvolit si svou vlastní. Kritéria jako např. délka, styl, obsah, struktura a kreativita, jim poskytnou důležitou podporu a vedení během celého procesu psaní. Navrhujeme např. tyto formy:

- **Esej:** Strukturovaný text, v němž žáci vysvětlí, co dělá hnutí Mary's Meals a čím je jejich činnost důležité. Žáci budou používat příklady a formulovat argumenty.
- **Dopis:** Dopis zakladateli Mary's Meals nebo dítěti v zemi, které dostává pomoc, a vyjádřit v něm svůj názor, postoj a pocity.
- **Zápis do deníku:** Kreativní psaní, ve kterém si žáci představí, že jsou dítětem, které je součástí programu Mary's Meals, a napíše o svých zkušenostech a pocitech.
- **Báseň:** Žáci by mohli vyjádřit dopad programu Mary's Meals básnickou formou se zaměřením na emoce, představitost a důležitost jídla a vzdělávání.
- **Komiks:** Komiks, který by vyprávěl příběh dítěte, které dostává jídlo ve škole díky organizaci Mary's Meals.
- **Plakát/leták:** Lze vytvořit plakát nebo leták, jehož cílem by bylo zvýšit povědomí a informovanost o organizaci Mary's Meals (poslání a dopad).
- **Řeč:** Žáci mohou napsat projev, ve kterém by vysvětlili, čím jsou aktivity Mary's Meals pro svět důležité, a vyzvali lidi, aby toto hnutí podpořili.
- **Novinový článek:** Žáci se stanou novináři a napíše článek, ve kterém informují o práci organizace Mary's Meals a jejím dopadu na děti v nejchudších regionech světa.
- **Krátký příběh:** Fiktivní příběh o dítěti, jehož život se změnil díky tomu, že dostává jídlo prostřednictvím Mary's Meals. Žáci se mohou zaměřit na jeho každodenní zážitky.
- **Rozhovor:** Imaginární rozhovor s někým, kdo pomáhá organizaci Mary's Meals, například s dobrovolníkem, učitelem nebo žákem.
- **Texty písní:** Žáci mohou napsat píseň, která by vystihovala poslání a hodnoty Mary's Meals, a pomocí rytmu vyjádřit své myšlenky a emoce.
- **Scénář propagačního videa:** Tvorba reklamy pro organizaci Mary's Meals, vyzdvihující dopady jejich aktivit.

5/ Hurá do psaní!

ZÁVĚR

10 MIN

6/ Reflexe:

Co pro vás bylo při psaní snadné a co náročné?

Co by vám pomohlo příště?

7/ Sdílení:

Požádejte každého žáka, aby si znovu prošel to, co napsal, a vybral jednu nebo dvě věty, které považuje za důležité nebo zajímavé. Požádejte je, aby se o tyto věty podělili se třídou a přečetli je nahlas.

BLOK 7

MARY'S MEALS: DOBROVOLNICTVÍ

Cíle

- Žáci popíší různé formy dobrovolnictví a aplikují na příkladu Mary's Meals.
- Žáci shrnou výhody, které dobrovolnictví může přinášet jim samotným, komunitě i světu.
- Žáci diskutují o tom, jak i malé činy mohou mít velký dopad a jak mohou dospívající v jejich věku být nositeli změn.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde lze sledovat videa, ideálně s internetovým připojením.

Poznámka

- V plánu naleznete tipy na YouTube videa na téma dobrovolnictví. Doporučujeme si vybrat pouze ty, které jsou pro vaši třídu relevantní. Přidejte do výuky jakákoliv další videa, která pomohou dosáhnout cílů tohoto bloku.

ÚVOD

20 MIN

1/ Čas na přemýšlení:

Dejte žákům vědět, že dnešní blok je o vzájemné pomoci a podpoře. Požádejte je, aby se zamysleli nad dvěma situacemi, kdy jim někdo pomohl a oni za to byli rádi. Udělalo jim to radost nebo cítili vděčnost. Mohou to být i situace, kdy jim podpora druhého člověka pomohla prosadit významnější změnu v životě.

Poznámka: Blok můžete zahájit tím, že pustíte krátké motivační video a doptáte se žáků, jaké je jeho hlavní sdělení.

Příklad: [Volunteer your time](#)

2/ Sdílení:

Nechte žáky diskutovat o těchto situacích ve dvojicích nebo v malých skupinách. Poté vyzvěte mluvčího z každé skupiny, aby všem přiblížil jednu situaci, kdy pro něj pomoc byla hodně důležitá a proč.

HLAVNÍ ČÁST

50 MIN

3/ Citáty:

V pracovním listu č. 2 najdete nabídku citátů na téma pomoc a podpora. Cílem je vyvolat ve třídě diskuzi o potřebnosti vzájemné pomoci. Zde je několik návrhů, jak můžete s citáty ve třídě pracovat:

- **Vystavit je po třídě:** Citáty po jednom vystřihněte a pověste je na stěny ve třídě. Nechte žáky chodit po třídě, přečíst si všechny citáty a vybrat jeden na základě určitého kritéria - například který z nich je pro ně nejzajímavější, který vyvolává otázku nebo se kterým z nich nejvíce souhlasí.
- **Rozstříhnout a přiřazovat:** Rozstříhejte citáty na dvě části a rozdělte je tak, aby každý žák dostal jednu polovinu. Úkolem je najít osobu s druhou polovinou a poté společně diskutovat o celém citátu. Jak mu rozumí? Souhlasí s ním?
- **Vtvorit skupiny a vybrat tři:** Nechte žáky pracovat v malých skupinách s pracovním listem, vybrat tři nejlepší citáty a diskutovat o tom, proč jsou podle nich nejlepší.

Poté si o citátech promluvte společně jako třída.

4/ Pomáhání druhým:

Připomeňte žákům, že jeden z citátů zdůrazňuje, že jednou z nejcennějších věcí, kterou můžeme někomu nabídnout, je věnovat mu svůj čas. V rámci další aktivity nechte žáky uvažovat nad tím, jak nakládají se svým časem v průběhu týdne a jakým činnostem se obvykle věnují. Požádejte je, aby nakreslili koláčový graf (kruh) představující 24 hodin (běžný den). Úkolem je vypočítat, kolik hodin v průměru stráví každý týden různými činnostmi, a zakreslit je do daného grafu. Vyzvěte je, aby se zamysleli nad svým denním režimem:

Co děláte v běžném týdnu?

Kolik hodin strávíte spánkem, chozením do školy, sportem, jídlem, nakupováním, čtením, hraním her, trávením času s přáteli, používáním sociálních sítí atd.?

Po dokončení si ve dvojicích mohou ukázat své grafy a podělit se o své poznatky.

5/ Společná diskuze:

Co bylo těžké vypočítat a proč?

Co pro vás bylo zajímavé nebo překvapivé a proč?
Jak trávíte většinu svého volného času během dne?

Kolik času věnujete pomoci druhým?
Jsou ve vašem koláčovém grafu nějaké takové činnosti?

Věnovali jste se někdy dobrovolnické činnosti?
Nebo znáte někoho, kdo se dobrovolnictví věnoval či věnuje?

Povězte nám o tom více!

6/ Změna k lepšímu:

Nyní shlédněte videa o konceptu dobrovolnictví, která ukazují jeho různé formy a přínosy. Zde je několik doporučených videí. Využijte i jakákoliv další, která vám přijdou vhodná.

[Tváře migrace - dobrovolnictví](#) (Diakonie - ČCE)

[Dobrovolnictví v AFS](#) (AFS - Mezikulturní programy)

[Dobrovolnictvím proti osamělosti](#) (ADRA)

[What is volunteering?](#) (VolCentre)

[What is volunteering?](#) (Career Central)

[What are the benefits for the volunteer?](#) (Career Central)

[Volunteering - what difference does it make?](#) (Career Central)

7/ Diskuze:

Co všechno jste ve videích viděli? Co pro vás bylo nové?

Už jste někdy dobrovolničili? Nebo někdo, koho znáte?

Co může lidem dobrovolnictví přinést? Jaké má výhody?

ZÁVĚR

20 MIN

8/ Mary's Meals:

Prozradte žákům, že nyní budou zkoumat různé formy dobrovolnictví v rámci organizace Mary's Meals, jejíž aktivity podporují druhý Cíl udržitelného rozvoje (Konec hladu). Mary's Meals poskytuje jídlo chudým dětem ve školách, čímž se snaží zlepšit šance dětí na vzdělání a zajistit lepší budoucnost.

Začněte tím, že se podíváte na některá z těchto videí, která ukazují práci dobrovolníků Mary's Meals:

[Podporujeme Mary's Meals](#)

[Den kaše - video od studentů CHC](#)

[Climbing a hill](#)

[Making bath bombs](#)

[Mary's Meals 2019](#) (O 5 let později, v roce 2024 podporovala organizace Mary's Meals již 2,5 milionů dětí).

Po zhlédnutí videí prozkoumejte webové stránky [Mary's Meals](#) a možnosti, jak se zapojit.

9/ Otázky:

Jakých aktivit se dobrovolníci ve videích účastnili nebo je sami organizovali?

Jak konkrétně podpořili aktivity Mary's Meals?

Proč se podle vás tyto lidé zapojují jako dobrovolníci?

Dokážete si představit, že byste dělali něco podobného?

Věříte, že i malé akce mohou mít velký dopad a že i žáci vašeho věku mohou něco změnit?

Kdybyste mohli něčím podpořit činnost hnutí Mary's Meals, jaká činnost by to byla?

Jaké možnosti jste našli na webových stránkách Mary's Meals?

„Nejlepší způsob, jak najít sám sebe, je ztratit se ve službě druhým.“

Mahátma Gándhí

„Nikdo se nikdy nestal chudým tím, že dával.“

Anne Franková

„Pokud si myslíte, že jste příliš malí na to, abyste něco změnili, zřejmě jste nikdy nebyli zavřeni v místnosti s komárem.“

Africké přísloví

„Pomoc jednomu člověku nemusí změnit celý svět, ale může změnit svět jednomu člověku.“

„Když pomáháme sami sobě, nacházíme okamžiky štěstí. Když pomáháme druhým, nacházíme trvalé naplnění.“

Cheryl Hines

„Malé činy, když jsou znásobeny milionem lidí, mohou změnit svět.“

Howard Zinn

„Pomáhat druhým s otevřeným srdcem přináší skutečnou proměnu.“

Pohádka Princezna a žabák.

„Největší dar, který můžete někomu dát, je váš čas, protože když dáváte svůj čas, dáváte část svého života, kterou už nikdy nedostanete zpět.“

„Laskavost je jazyk, který slyší hluchí a vidí slepí.“

Mark Twain

„Pomáhat druhým je nájem, který platíte za svůj pokoj tady na Zemi.“

Muhammad Ali

„Neříkám, že nerad pomáhám lidem, jen říkám, že dávám přednost tomu, aby mi poděkovali pizzou.“

„Svět je plný lidí, kterým je třeba pomáhat. Pokud někomu pomůžete a on pomůže někomu dalšímu, pak jste vytvořili řetězový efekt.“

Film Pošli to dál.

„Skutečná krása spočívá v pomoci druhým a v nehledění na to vnější.“

Z pohádky Kráska a zvíře.

BLOK 8

MARY'S MEALS: AKCE

Cíle

- Žáci se seznámí s různými strategiemi, jak zvyšovat povědomí o aktivitách Mary's Meals a šířit informace o jejich dopadu.
- Žáci rozpracují praktické nápady, jak šířit vizi Mary's Meals.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde žáci mohou pracovat v týmech a rozpracovávat své nápady (s využitím internetu, technologií, flipchartových papírů).

Poznámka

- Před výukou doporučujeme vyhledat videa či malé „průvodce“, které pomohou žákům např. při přípravě letáků, prezentací a proslovů.

ÚVOD

10 MIN

1/ Úvod:

Seznamte žáky s tím, že v dnešní hodině se zaměří na to, jak podporovat zajímavé a prospěšné projekty či organizace. Jak můžeme zvýšit mezi lidmi informovanost o důležitých tématech a projektech? Nejprve vytvořte prostor pro žáky a jejich vlastní zkušenosti:

Jak obvykle vy sami získáváte nové informace o světě, o městě či čtvrti, kde žijete?

Jak se dozvídáte o nových filmech, technických vymoženostech, hrách, koncertech, oblíbených hudebních skupinách, sportovcích atd.?

Pravděpodobně uslyšíte odpovědi jako sociální média, YouTube, přátelé, televize. Nezapomeňte se zeptat na další podrobnosti, například jaké platformy používají, jaké kanály či skupiny sledují, co je upoutává v televizi nebo zda se o těchto tématech baví s kamarády.

HLAVNÍ ČÁST

70 MIN

2/ Šíření informací:

Vysvětlete žákům, co znamená pojem zvyšování povědomí či informovanosti. Můžete použít příklady známých kampaní (např. kampaně na ochranu životního prostředí - „Projekt čištění oceánů“, „Den Země“, „Hodina Země“ od WWF).

Můžete položit následující otázky:

Jak myslíte, že jsou důležité informační kampaně pro organizace jako je Mary's Meals?

**Proč organizace Mary's Meals potřebuje, aby o ní lidé věděli?
Proč potřebuje jejich podporu?**

3/ Brainstorming:

Nyní žáci pomocí brainstormingu vymyslí různé způsoby, jak by mohli zvyšovat povědomí o Mary's Meals. Nápady sepište na tabuli. Zde jsou příklady:

- Kampaně na sociálních sítích (YouTube, Facebook, Instagram atd.).
- Vytvoření plakátů, letáků, infografiky.
- Školní prezentace nebo setkání (např. s promítáním filmu, hostem).
- Akce na získání finančních prostředků na podporu chudých dětí.
- Zapojení se do kampaní Mary's Meals (například Den kaše, Move for Hope, Vánoční kampaň).

4/ Praktické dovednosti:

Než se žáci rozhodnou, na co se ve svých skupinách zaměří, zopakujte si s nimi praktické dovednosti a hlavní strategie. Vyberte z následujících témat a otázek ty klíčové pro vaši třídu a napište je na tabuli. Dejte žákům několik minut na diskuzi v malých skupinách:

- Jak navrhnout poutavý plakát nebo leták?
- Tipy, jak vytvořit kvalitní prezentaci (naživo nebo na videu).
- Zodpovědné a účinné využívání sociálních médií.
- Jak zorganizovat akci pro spolužáky, školu, rodiče, komunitu (např. vytvoření "check-lists"/ kontrolních seznamů, delegování úkolů, stanovení termínů)?

Poté postupně projděte jednotlivá témata a požádejte žáky o doplnění jejich nápadů. Pokud to pomůže, připravte si předem několik videí nebo pracovních listů, které jim poskytnou další vodítka k jejich práci.

5/ Práce ve skupinách:

Žáci vytvoří skupiny a vyberou si jednu formu, jak zvýšit informovanost o aktivitách Mary's Meals. Zde je několik návrhů, ale vyzvěte žáky, aby i oni sami přišli s vlastními nápady:

- Navrhnout plakát nebo leták s digitálními nástroji nebo bez nich.
- Napsání krátkého projevu, např. na setkání tříd, pedagogického týmu, školního parlamentu.
- Vytvoření kampaně na sociálních sítích, včetně příspěvků, krátkých videí atd.
- Plánování malé školní akce i s tipy, jak ji propagovat.
- Napsání článku do školního elektronického zpravodaje nebo na webové stránky.

Poskytněte žákům dostatek času na práci na jejich projektech. Zajistěte, aby měli k dispozici všechny potřebné materiály a zdroje, například flipchartový papír, fixy, digitální zařízení a přístup k internetu.

6/ Prezentace:

Každá skupina představí třídě svůj nápad či plán. Doptejte se:

Proč jste si vybrali právě tuto formu, tento plán?

Jak myslíte, že váš nápad zvýší povědomí a informovanost o aktivitách Mary's Meals?

Jaké zdroje nebo pomoc byste potřebovali k uskutečnění vašeho nápadu?

Po prezentaci žáci reflektují svou práci v týmu:

Jak byste popsali vaši dnešní týmovou práci?

Jak se vám dařilo? Co byste příště udělali jinak?

ZÁVĚR

10 MIN

7/ Společná reflexe:

Co jste se dnes naučili o zvyšování informovanosti?

Proč je důležité zvyšovat povědomí o projektech a organizacích jako je Mary's Meals?

Co myslíte, že bychom teď mohli udělat s vašimi nápady?

Co vy sami byste chtěli udělat ve vaší škole nebo komunitě?

Vytvořte prostor pro žáky, aby přemýšleli o tom, jak oni sami mohou podpořit aktivity a organizace, které jim přijdou smysluplné a dokáží zlepšit něčí životy. Připomeňte jim, že každá malá akce, každý malý čin, se počítá.

MARY'S MEALS

ČASTÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI

Ve třídě i ve společnosti se můžete setkat s mnoha mýty týkajícími se rozvojové či humanitární pomoci. Mary's Meals má velmi srozumitelné odpovědi, které nepotřebují složitou argumentaci. Často stačí poukázat na výsledky a dopad aktivit Mary's Meals, a především na přímou a jednoduchost celé vize. Právě v ní je obrovská síla, díky níž je organizace Mary's Meals imunní vůči mnoha úskalím, kterým rozvojová či humanitární pomoc ve světě často čelí.

Nabízíme zde 15 nejrozšířenějších mýtů a naše stanoviska k nim:

Mýtus 1:

Svět je příliš velký na to, aby ho změnilo pár nadšenců.

Snahy odstranit hlad ze světa budou vždy jen kapkou v moři, rozměr hladu ve světě je obrovský. A tak jde jen o aktivity skupinek snících o nemožných věcech.

Odpověď:

Pravdou je, že několik nadšenců skutečně nezmuže mnoho. Pokud se však k několika nadšencům přidají další, vznikne lavina tvořená velkým množstvím drobných nadšenců, kteří společně dokážou dělat velké věci. Však i jedním z hesel Mary's Meals je, že jde o spolupráci mnoha lidí, z nichž každý dělá malé věci s velkou láskou. V současné době sytí Mary's Meals ve školách nejchudších zemí světa přes 2 miliony dětí. V chudých zemích pro Mary's Meals nezištně pracují desítky tisíc místních dobrovolníků (jen v Malawi je jich přes několik desítek tisíc) a projekt podporují desítky tisíc drobných podporovatelů z celého světa.

Výstižný citát Matky Terezy: „Sami cítíme, že to, co děláme, je jenom kapka v oceánu. Ale oceánu by něco scházelo, kdyby tam ta kapka chyběla.“

Mýtus 2:

Musí to stát obrovskou spoustu peněz.

Odstranění hladu ze světa by představovalo obrovské náklady. Proto je to naprosto nereálný cíl.

Odpověď:

Jedním z neuvěřitelných čísel popisujících práci Mary's Meals jsou průměrné roční náklady na syčení jednoho dítěte, které činily v roce 2024 550 Kč. Takto nízké náklady umožňuje především dobrovolnický charakter práce Mary's Meals, dále velmi prostá, i když nutričně bohatá strava podávaná ve školách, nákup potravin od místních farmářů a velmi nízké dodatečné režijní náklady. V knize „Bouda, která krmí miliony dětí“ se zakladatel Magnus smutně zamýšlí nad tím, že když zkusmo přepočítal náklady Mary's Meals na roční stravu ve školách pro všechny hladovějící děti v Malawi, odpovídalo to částce, kterou před sebou viděl v inzertních novinách za prodej jedné výškové budovy v Londýně.

Mýtus 3:

Nechte to politikům, vládám a mezinárodním institucím, protože vědí, jak na to.

Problém hladu ve světě je třeba nechat vládám a mezinárodním institucím, protože ty disponují jak odborníky, tak prostředky. Nadšenecké aktivity nemají smysl.

Odpověď:

V této souvislosti si dovolíme použít výrok bývalého britského premiéra Gordona Browna, který následně působil jako zvláštní vyslanec OSN pro vzdělávání.

Na slavnostní premiéře filmu „Child 31“ pronesl mimo jiné tato silná slova:

„Už dlouho mi leží na srdci to, aby každé dítě dostalo příležitost chodit do školy a učit se. Vzdělání přerušuje bludný kruh bídy a poskytuje vyhlídky na lepší zdraví i práci. Když jako zvláštní vyslanec OSN pro globální vzdělávání cestuji se svěřeným posláním po světě, nebudu teď už potřebovat vizitky. Stačí, když všude nechám kopii filmu ‚Child 31‘ a na ní ukážu, co se dá udělat pro to, abychom děti přitáhli ke vzdělání.“

Mýtus 4:

A dělají alespoň něco také vlády v postižených zemích?

Není to tak, že se nadšenci z celého světa o něco snaží, ale vlády postižených zemí hlad a chudoba nezajímá?

Odpověď:

Ve všech zemích, kde Mary's Meals pomáhá, je to samozřejmě se souhlasem místních autorit; pomoc Mary's Meals je přijímána s vděčností. Samotné aktivity tamních vlád a úřadů jsou v každé zemi různé, hodně to souvisí s aktuálními podmínkami v dané zemi. Některé země jsou zmítané válečnými konflikty nebo čelí dalším mimořádným okolnostem, v jiných zemích je situace klidnější a je i větší prostor pro aktivity místních vlád.

Obecně Mary's Meals pracuje v každé zemi v podmínkách, jaké tam jsou, tedy i uprostřed válečných konfliktů, nefungující státní moci, všudypřítomné korupce, ale především uprostřed obrovské nouze, zvláště u té nejzranitelnější části populace, kterou jsou děti.

Mýtus 5:

Můžou si za to sami, že mají hlad a jsou chudí.

Hladovějící lidé v chudém světě si mohou za svůj hlad sami - jsou líní, mají se snažit, aby se uživil.

Odpověď:

Naprostá většina hladovějících lidí si chudobu nevybrala. Nemůžou za to, že se narodili do války, že přišly obrovské problémy s dlouhodobou nepřízní počasí nebo naopak krátkodobé ničivé vlivy, jako jsou např. povodně, které zdevastovaly veškerou úrodu. Velmi často jde o lidi, kteří nemají žádnou šanci sami něco změnit k lepšímu.

Je studiem prokázáno, že čím vzdělanější je společnost, tím je nižší porodnost a chudoba. Mary's Meals podporuje vzdělanost žen, aby se staly součástí pracovního trhu a přispěly tím i v tomto ohledu ke změně místních společenství a komunit.

Mýtus 6:

Pomáhání jen prohlubuje závislost na pomoci.

Pokud se hladovějícím lidem pomáhá, zvykají si na pomoc, přestávají se snažit a stávají se závislými na pomoci.

Odpověď:

Magnus ve své knize „Bouda, která krmí milion dětí“ píše: „Jeden z běžných omylů nebo předsudků, se kterými jsem se při získávání peněz setkával, je, že v Africe nedochází k pokroku, protože lidé jsou zvyklí jen přijímat, nic nedělají a raději čekají na pomoc zvenčí. Z vlastní zkušenosti vím, že takové případy jsou velice vzácné.“

Nikdy a nikde jsem se nesešel s pracovitějšími lidmi, než byli rolníci, se kterými jsem strávil nějaký čas v Libérii, nebo lidé, kteří za ubohý peníz pracovali celý den v Dillí, aby užívali rodinu, anebo Stella, která kvůli živobytí dřela v kamenolomu. Většina z nich měla spalující touhu osvobodit se od závislosti na pomoci. Proto všichni rodiče, se kterými jsem se v jejich bídě setkal, takřka vždycky toužili po tom, aby se jejich dětem dostalo vzdělání. Nakonec si totiž všichni uvědomovali, že právě to je cesta, jak se jejich děti mohou osamostatnit, a byli kvůli tomu ochotni přinášet nemalé oběti.“

Mýtus 7:

Mary's Meals není dlouhodobě udržitelný způsob pomoci.

Poskytovaná pomoc Mary's Meals vede jen k závislosti hladovějících lidí na pomoci. Nejde tedy o dlouhodobě udržitelnou formu pomoci.

Odpověď:

Na téma udržitelnost rozvojové pomoci zakladatel Magnus mluvil často. Mnozí akademici, kteří reálně nepomohli ani jednomu hladovějícímu člověku, s oblibou poukazují na to, že projekt Mary's Meals nespĺňuje podle jejich měřítek kritéria dlouhodobé udržitelnosti – a jak Magnus dodává, když se s nimi pak potkává třeba po deseti letech, jsou stále tam, kde byli dříve: v přípravách svých „udržitelných projektů“, které ještě nikomu nepomohly.

Z pohledu dlouhodobé udržitelnosti je nádherným výsledkem Mary's Meals to, že se do jeho pomoci po letech úspěšně zapojují lidé, kteří sami prošli stravovacím programem Mary's Meals, protože dobře vědí, že to je pomoc, která opravdu mění životy.

Mýtus 8:

Neprohloubí to migrační krizi?

Pokud Mary's Meals školním stravováním natahuje děti do školních tříd, nepodporuje tím vlastně budoucí migrační vlnu z řad těch, kteří se tímto způsobem dostali ke vzdělání?

Odpověď:

Je všeobecně známo, že z nejchudších zemí nemigrují za lepším živobytím ti nejchudší lidé, ale právě ti nejbohatší a nejvzdělanější. Nejbohatší země je v tom podporují – v rámci různých vládních programů přijímají ročně velký počet migrantů na základě jejich schopností, přičemž zájem je především o vzdělané, nadprůměrně inteligentní lidi.

Mary's Meals se snaží svým stravovacím programem, aby se základní vzdělání dostalo i těm nejchudším dětem, a tím se celkově zvedala úroveň vzdělanosti v celých komunitách a zemích. Vyšší úroveň vzdělanosti v dané zemi přirozeně oslabuje tendence k migraci. Práce Mary's Meals vede k oslabování migračních tlaků a pomáhá lidem zlepšovat životní podmínky přímo v místě jejich pobytu a tím tlumí migrační tlaky.

Mýtus 9:

Jaká je záruka, že z penězi je zacházeno adekvátním způsobem.

Humanitární organizace jsou už takové - část sbírek hned rozkradou nebo nepatřičně používají na budování vlastního zázemí, pohodlí.

Odpověď:

Nemůžeme mluvit za jiné humanitární organizace. Mary's Meals v ČR funguje následovně: Kontrola využívání finančních prostředků, které dárci darují na český sbírkový účet, je svěřena správní radě a auditorovi. Veškeré finanční dary ze sbírkového účtu se odesílají na účet mezinárodního Mary's Meals.

V ČR není veřejná sbírka Mary's Meals zatížena žádnými režijními náklady. Zakladatelé pobočky Mary's Meals v České republice se společně s několika blízkými přáteli rozhodli hradit v plném rozsahu provozní náklady české pobočky z vlastních zdrojů. Tento závazek je platný minimálně prvních 10 let působení Mary's Meals v ČR. Díky tomu můžeme garantovat, že veškeré finanční příspěvky (tedy 100 %) získané od dárců z České republiky budou přinejmenším do konce roku 2027 beze zbytku předávány centrále Mary's Meals, která je používá přímo v zemích, jimž poskytujeme pomoc. Průměrné celosvětové náklady na stravu jednoho školáka po celý školní rok představovali v roce 2024 550 Kč, což je možné jen díky dobrovolnické práci desítek tisíc nadšenců po celém světě. Účetní výkazy České pobočky jsou od roku 2022 auditovány významnou auditorskou společností PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o. Celosvětově drží Mary's Meals neuvěřitelně nízké režijní náklady. Kromě nákladů na vlastní stravování dětí jsou v částce 550 Kč již obsaženy i veškeré režijní náklady, především na nutnou administrativu v ústředí Mary's Meals, na komunikaci s podporovateli z celého světa, na zaměstnávání odborníků potřebných pro chod a strategické plánování Mary's Meals. Veškeré náklady jsou velmi pečlivě zvažovány. [Zde najdete podrobné výroční zprávy s finančními výkazy.](#)

Mýtus 10:

Co se nerozkradlo ze sbírek, rozkrade se v distribuci pomoci na místě.

Další část pomoci se ztratí na cestě k příjemcům pomoci, především během distribuce pomoci v cílových zemích.

Odpověď:

Mary's Meals to má v této věci velmi jednoduché. Už po startu projektu v prvních školách si organizátoři tohoto projektu uvědomili jednu důležitou věc. Ve školách zajišťují vaření a podávání jídla nadšení místní dobrovolníci, kteří takto často slouží i svým dětem. Je velmi těžké si představit, že by došlo k nějakému narušení distribuce potravin a potraviny se na cestě do školy ztratily. Nejenže se i na distribuci potravin podílejí sami dobrovolníci, ale především by případný výpadek znamenal, že ve škole nebude z čeho vařit. A dobrovolníci, kteří ve škole připravují a servírují jídlo, by si to nenechali líbit.

Kromě popsané "samokontroly" samozřejmě Mary's Meals zavedlo i vlastní kontrolní mechanismy včetně mezinárodního auditu. Mary's Meals pomáhají mezinárodní uznávané auditorské firmy, které dohlíží na hospodaření s financemi. Donedávna to vykonávala auditorská společnost Deloitte a nedávno tím byla pověřena společnost RMS.

Mýtus 11:

Většinou se pomáhá těm, kteří to nepotřebují.

Humanitární pomoc často končí u lidí, kteří ji naléhavě nepotřebují, na úkor lidí, kteří jsou skutečně v nouzi.

Odpověď:

Mary's Meals velmi pečlivě zvažuje místa své pomoci. Soustředí se na ty nejchudší státy světa, často působí na venkově a ve vzdálenějších oblastech, kam se jiné charitativní projekty nedostanou. V této své práci také často spolupracuje s místními organizacemi, které Mary's Meals pomáhají s logistikou. Iniciativa však vždy začíná od místní komunity, která o pomoc požádá.

Jednou ze základních podmínek je aktivizace místních dobrovolníků, kteří se musí zavázat k dobrovolnické práci spojené s jídlem v základní škole. V praxi to znamená, že suroviny (u kukuřičné kaše se jedná o kukuřičnou mouku, sójovou mouku a cukr) obstará Mary's Meals od místních malých farmářů a každodenní vaření kaše ve škole, servírování a mytí nádobí zajišťují místní dobrovolníci. Zástupci Mary's Meals vždy situaci v dané škole posoudí na základě osobní návštěvy školy a komunity. Tímto je zajištěno, že pomáháme těm dětem, které to opravdu potřebují.

Mýtus 12:

Kamarád byl v Africe, a lidé se tam mají dobře.

Kamarád byl v Africe a hodně o tom ví. Vyprávěl o blahobytu, se kterým se tam setkával, a o opovrhování humanitární pomocí, kterého byl svědkem.

Odpověď:

I Afrika je kontinentem obrovských rozdílů. V Africe jsou jak bohatší země, tak i země, které patří k nejchudším na světě. Je tam i řada zemí s propastnými rozdíly mezi bohatou a chudou populací a mnohdy jsou to země s oblastmi naprosto rozdílných klimatických podmínek.

Mýtus 13:

Do nebezpečných oblastí se pomoc nedostane.

Spousta potřebných lidí žije v nebezpečných oblastech, často zmítaných válečnými konflikty, a k nim se pomoc nedostane.

Odpověď:

Pomoc Mary's Meals ve vyloženě nebezpečných místech zmítaných válkami je omezená. Příkladem takové pomoci může být například Sýrie, kde Mary's Meals pomáhá žít děti v provizorní škole v utečeneckém táboře. Dále např. odvaha místních dobrovolníků v Jižním Súdánu umožnila dětem ve školách dostávat jídlo i v nejtěžších chvílích této země.

Mýtus 14:

Mary's Meals není dost akční pro řešení akutních krizí, akutních hladomorů.

Dlouhodobý boj proti hladu a podpora vzdělávání jídlem ve škole je pěkná věc, na mnoha místech na světě jsou však akutní krize, akutní hladomory.

Odpověď:

Program Mary's Meals obsahuje automaticky obě dvě složky – krátkodobou i dlouhodobou. Je zde efekt okamžitého tišení hladu podáváním stravy ve škole, ale současně efekt dlouhodobý, protože podávaná strava mnoha dětem otevírá přístup ke vzdělání. Mary's Meals si sice neklade za hlavní cíl řešení akutních hladomorů, přesto i v této oblasti pomáhá.

V roce 2011 jsme se spojili s dlouhodobými přáteli v Malawi a s jihoafrickou charitou Gift of Givers s cílem společně doručit co největší množství potravinové pomoci do Somálska, abychom pomohli udržet naživu více než 40 000 hladovějících lidí. Ve stejném roce jsme poskytli potravinovou, materiální a finanční pomoc dobrovolníkům Mary's Meals a jejich rodinám, které přišly o domovy vlivem tajfunu. V roce 2013 jsme poskytli materiální pomoc lidem postiženým ničivými záplavami a sesuvy půdy. V roce 2014 jsme zorganizovali mimořádnou sbírku poté, co byla Indie zasažena vlnou tsunami.

Mýtus 15:**Propagaci projektu Mary's Meals musí zajišťovat profíci, kteří to umějí "prodat".**

Nemá smysl, abych se do propagace Mary's Meals jako amatér míchal.

Odpověď:

Dobrovolnictví je jeden ze zásadních pilířů Mary's Meals. Do šíření povědomí o hnutí je zapojeno mnoho dobrovolníků po celém světě, a to jak v dárcovských, tak v programových zemích. Je to jedna z příčin, proč je organizace nízkonákladová. Cílem naší práce je prostřednictvím dobrovolnické činnosti nabídnout pomoc těm, kteří ji potřebují, a smysluplnou náplň života těm, kteří pomáhají. Do dobrovolnické práce pro Mary's Meals se může zapojit kdokoliv, ať už jde o jednotlivce, nebo skupiny – studenti, lidé výdělečně činní, senioři i osoby se zdravotním postižením. Důležité je, aby se každý dobrovolník cítil motivován a zapojoval se s vědomím, že jeho snaha je skutečnou a dlouhodobou pomocí nejchudším dětem světa a jejich rodinám.

Konkrétních možností, jak se zapojit, je mnoho, např. mladí se mohou dobře podílet na správě našich sociálních sítí. Dále je možné zorganizovat charitativní běhy nebo jiné sportovní akce na podporu hnutí, benefiční koncerty. Jednou z dobrovolnických podpůrných aktivit je také vaření kaše likuni phala (kterou jedí děti v Africe) na velkých akcích. Dobrovolníkům zajišťujeme maximální možnou informační podporu, poskytujeme propagační materiály (letáčky, samolepky, magazíny, knihy „Bouda, která krmí miliony dětí“), pořádáme dobrovolnická setkání. Dále mají k dispozici powerpointové prezentace, dokumentární filmy, rollupy, promo stolky nebo pro větší akce zastřešené stánky.

Žádnému dítěti by kvůli hladu
nemělo být upřeno vzdělání.

OUTDOOR PROJEKT

mary's
meals

a simple solution
to world hunger

Jídlo mění osudy

KAPITOLA 2

SDG 2: KONEC HLADU

Druhý Cíl udržitelného rozvoje usiluje o svět bez hladu se záměrem uskutečnění do roku 2030. Od roku 2015 celosvětový problém hladu a potravinové nejistoty narůstá alarmujícím způsobem. Přispělo k tomu mnoho faktorů, včetně pandemie, konfliktů, klimatických změn a prohlubujících se nerovností v naší společnosti.

Do roku 2022 se 735 milionů lidí – tedy 9,2 % světové populace – ocitlo v situaci chronického hladu, což představuje ohromující nárůst ve srovnání s rokem 2019. Tato data podtrhují závažnost situace a odhalují rostoucí krizi.

Odhaduje se, že v roce 2022 čelilo střední až těžké potravinové nejistotě 2,4 miliardy lidí. Tento počet vzrostl o 391 milionů lidí ve srovnání s rokem 2019.

Extrémní hlad a podvýživa jsou překážkou udržitelného rozvoje a vytvářejí past, ze které se lidé nemohou snadno dostat. Hlad a podvýživa znamenají, že lidé jsou náchylnější k nemocem a často si nejsou schopni vydělávat více a ve výsledku zlepšit svou životní situaci.

2 miliardy lidí na světě nemají pravidelný přístup k bezpečné, výživné a dostatečné stravě. V roce 2022 bylo 148 milionů dětí s opožděným růstem a 45 milionů dětí mladších 5 let trpělo akutní podvýživou.

KOLIK LIDÍ TRPÍ HLADEM?

Podle prognóz bude v roce 2030 trpět hladem více než 600 milionů lidí po celém světě. Cíl ukončit hlad se stává velkou výzvou. Lidem zažívající střední potravinovou nejistotu se obvykle nedostává pravidelná zdravá a vyvážená strava kvůli nedostatečným příjmům nebo chybějícím dalším zdrojům.

PROČ JE TOLIK LIDÍ HLADOVÝCH?

Zůstává překvapivým faktem, že svět se vrátil na úroveň hladu, kterou jsme zažívali před rokem 2005, a v mnoha zemích zůstávají ceny potravin vyšší než v letech 2015–2019. K tomu přispívají válečné konflikty, dopady klimatických změn, rostoucí životní náklady, občanská nejistota a klesající produkce potravin.

Ke snížení počtu hladovějících a chudých lidí, ke zlepšení potravinové bezpečnosti a k posilování odolnosti vůči katastrofám jsou nezbytné investice do zemědělského sektoru.

PROČ BY NÁS TO MĚLO ZAJÍMAT?

Všichni stojíme o lepší budoucnost pro lidi na naší planetě. Navíc, pokud bude hlad na překážku rozvoji lidí, společností a zemí, nebudeme schopni dosáhnout naplnění ani dalších Cílů udržitelného rozvoje (např. vzdělání, zdraví a rovnost pohlaví).

JAK MŮŽEME DOSÁHNOUT KONCE GLOBÁLNÍHO HLADU?

Potravinová bezpečnost vyžaduje změnu přístupu na mnoha úrovních – od fungujícího sociálního systému, zajišťujícího výživné potraviny zejména pro děti, až po transformaci potravinových systémů, což pomůže přeměnit svět na inkluzivnější a udržitelnější. Zároveň bude zapotřebí větších investic do chudších venkovských i městských oblastí a strukturální zajištění, aby chudí lidé měli přístup k potravinám, a měli tak šanci změnit svou životní situaci.

ČÍM MŮŽEME POMOCI MY?

Můžete udělat změny ve svých životech – doma, v práci i ve vaší komunitě – podporou místních farmářů nebo trhů a výběrem udržitelných potravin a bojem proti plýtvání jídlem.

Můžete také využít svou sílu jako spotřebitel a volič a požadujete, aby firmy a vlády přijímaly rozhodnutí a iniciovaly změny, které umožní dosažení tohoto druhého Cíle udržitelného rozvoje. Zapojte se i do diskuzí, ať už na sociálních sítích nebo ve vašich místních komunitách.

Můžete podpořit projekty, které pomáhají chudým lidem v oblastech nejvíce zasažených hladem a chudobou.

Zdroj: [United Nations](https://www.un.org/sustainabledevelopment/hunger/)

Konec hladu: jak se to stalo

Vize budoucnosti bez dětského hladu a chudoby.

[Magnus MacFarlane-Barrow](#)

zakladatel Mary's Meals

Publikováno 10. května 2023

Jednoho dne, a já doufám, že to nebude trvat příliš dlouho, si děti budou číst v učebnici dějepisu o hladomorech v minulosti a o tom, že každý rok umíraly miliony lidí hladu ve světě hojnosti. A stejně jako my, když jsme poprvé četli o otroctví nebo holocaustu, budou znechuceni a nevěřičně kroutit hlavou. A budou se ptát: Jak je možné, že civilizace, které vyslaly lidi na Měsíc a vynalezly počítače, nedokázaly tento problém vyřešit? Jak mohl globální svět, který produkoval více než dostatek jídla pro všechny, nechat něco takového vůbec dopustit? Nečekali přeci na objevení léku proti hladu. Bylo jim to prostě jedno?

A pak si děti přečtou tu inspirující část. O generaci, která konečně, jednou provždy, zvítězila nad hladem – alespoň nad tím, který zabíjí lidi. Dozví se o hnutí, které sehrálo klíčovou roli v ukončení dětského hladu tím, že zajistilo, aby každé dítě na světě mělo možnost dostat ve škole jedno jídlo denně. Jak by mohla kterákoliv lidská rodina dosáhnout pokroku, pokud by její děti neměly dostatek jídla a přístup alespoň k základnímu vzdělání?

Toto není jen zbožné přání. Na základě toho, co nás dnes stojí zajistit denní jídlo pro 2,4 milionu nejchudších dětí v 18 zemích na naší planetě, můžeme zhruba odhadnout celkovou částku potřebnou k tomu, abychom zajistili školní jídlo pro všechny děti na světě. Pro ty, které trpí největší nouzí. Odhaduje se, že v této situaci je v současnosti 140 milionů dětí a téměř polovina z nich nechodí ani do školy.

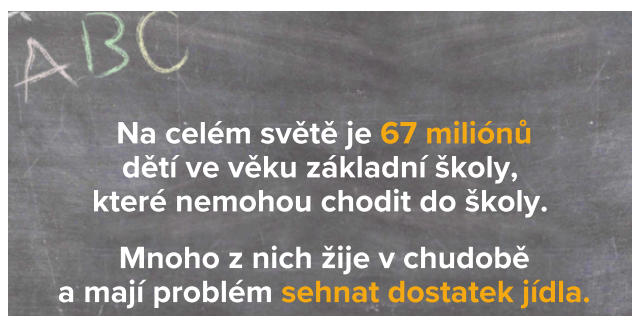

Jakýkoliv odhad zmíněné celosvětové částky na jedno jídlo denně do škol (pro ty nejzranitelnější děti) je sice jen přibližný, ale i tak okamžitě vyvolává znepokojující srovnání.

Například částka, kterou ve Velké Británii vynakládáme na domácí mazlíčky, je mnohem vyšší než částka potřebná k tomu, aby každé dítě na světě mělo zajištěno jedno jídlo denně ve škole. Totéž platí pro částky utracené každoročně za nákup luxusních jachet v USA. A existuje mnoho firem, jejichž globální zisky by tuto částku pokryly mnohokrát.

Jídlo mění osudy

Neuvádím tyto skutečnosti, abych v někom vzbudil pocit viny. Já sám hodlám dál krmit naši milovanou kolii Moy tak, aby každý den mohla radostně pobíhat. Mým cílem je jen zpochybnit běžný mýtus, že dětský hlad je nevyhnutelný – že problém je příliš velký a komplexní na to, abychom ho vyřešili. Není to tak. Jako globální komunita a jako jednotlivci činíme rozhodnutí a stanovujeme si priority. To, že dnes miliony chudých dětí trpí nedostatkem jídla, je důsledkem těchto rozhodnutí, nikoli důsledkem neřešitelného problému, který je mimo naši kontrolu. Nečekáme na objevení kouzelného léku proti dětskému hladu.

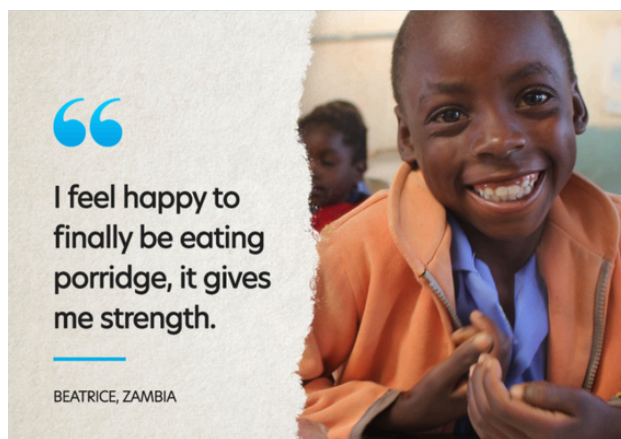
Naštěstí se mnoho jednotlivců rozhodlo s tímto problémem něco dělat. Mezi nimi je hnutí lidí, kteří společně pracují na tom, aby více než 2,4 milionu dětí dostávalo jedno výživné jídlo denně v místě svého vzdělávání. Toto hnutí je Mary's Meals a většina zapojených lidí se méně zajímá o velká čísla a raději se soustředí na ta malá:

10 pencí; 11 centů (EUR); 13 centů (USD) – průměrná cena za jedno jídlo.

19,15 GBP; 22,00 EUR; 25,20 USD – cena za zajištění těchto jídel pro jedno dítě po celý školní rok. Tato čísla nám říkají, že každý z nás může něco udělat. Místo toho, abychom jen kroutili hlavami a obviňovali vlády a nadnárodní společnosti (a majitele skotačících kolii), můžeme se rozhodnout jednat sami a udělat něco „malého“... stejně jako mladí lidé, kteří navštěvují školu Two Hills Mennonite School v Kanadě. Každý Den svatého Valentýna pořádají fundraisingovou aktivitu s názvem „Candygram“, kde prodávají balíčky sladkostí, aby vybrali peníze na jídlo pro více chudých dětí. Jak vysvětluje jeden z místních učitelů:

„Moji studenti říkají, že jsou požehnáni tolika věcmi, zatímco jiní mají tak málo, a proto chtějí pomoci. Milují Mary's Meals, protože vidí, že malé gesto z jejich strany se rychle sčítá a má velký dopad na život dítěte.“

Mezitím Lucia Höfer nedávno věnovala své 18. narozeniny na podporu naší práce tím, že přejela na kole z Düsseldorfu do Mannheimu během pěti dnů a tím vybrala dostatek peněz, aby zajistila jídlo pro 626 dětí po celý školní rok. A Barborka, mladá dívka s Dawnovým syndromem ze Slovenska, maluje obrázky, které prodává, a výtěžek věnuje Mary's Meals. Díky výtěžku z prodeje obrazů zajistila, že od roku 2020 dostává jídlo na celý školní rok 1400 dětí.

Jídlo mění osudy

Barborčina maminka nám řekla: „Byli jsme fascinováni tím, jak málo stačí k tomu, aby se zachránily životy dětí v nejchudších zemích.“ A stejně jsou po celém světě další lidé, často mladí lidé, překvapeni a zároveň inspirováni.

A pak je v tomto hnutí velký počet lidí, kteří nikdy nevybírají peníze ani nedarují, ale přesto jsou neocenitelným přínosem. Každý den desítky tisíc dobrovolníků žijících v chudých komunitách, kde jsou jídla rozdávána, věnují svůj čas vaření a podávání jídla. To, pokud možno, se získává lokálně a podporuje tak místní farmáře a ekonomiku země.

Jejich přínos je o to úctyhodnější, že mnozí z nich denně bojují o vlastní přežití. To oni jsou jádrem tohoto silného hnutí a veškerého pohybu.

„Dobrovolnictví je pro mě důležité. Cítím se šťastná, když vidím, že děti jsou šťastné, zdravé a pravidelně chodí do školy díky podávanému jídlu,“ říká Maureen, která od roku 2018 dobrovolnický pomáhá s jídlem v jedné místní škole v Keni. „Hraju velmi důležitou roli při utváření budoucnosti těchto dětí, protože jídlo ve škole jim umožní dokončit vzdělání a v budoucnu se stát nezávislými.“

A to je sen všech, kdo se připojují k hnutí Mary's Meals – budoucnost, ve které jsou děti a komunity vybavené vzděláním, vysvobozeny z kruhu chudoby a závislosti na pomoci druhých. Ale toto není jen sen o budoucnosti. Přístup k pravidelnému jídlu ve škole již dnes transformuje některé z nejchudších a nejzranitelnějších komunit na naší planetě. Hnutí Mary's Meals roste, protože utrpení hladových dětí je na pořadu dne – stejně jako možnost, že jim každý z nás může zítra pomoci.

Doufám, že činy všech těchto lidí po celém světě se jednoho dne stanou úvodní kapitolou příběhu, který si děti přečtou ve svých učebnicích dějepisu – příběhu, který jde daleko za jednu organizaci zvanou Mary's Meals.

*Každé dítě si zaslouží vzdělání
... a dostatek jídla...*

SHRNUTÍ:

Prostřednictvím příběhů lidí z různých koutů světa a přiblížením jejich náročných životních podmínek reflektují žáci své vlastní životy a privilegia z nové perspektivy. To jim pomáhá zvyšovat respekt a posilovat empatii vůči ostatním lidem a společnostem a může jednotlivce nebo i celé třídy inspirovat k akci.

V tomto projektu žáci prohloubí porozumění druhému Cíli udržitelného rozvoje “Konec hladu” a seznámí se s globální nerovností a nespravedlností při rozdělování bohatství. Případová studie organizace Mary's Meals poslouží jako příklad hnutí, které pomáhá chudým dětem získat přístup jak k jídlu, tak ke vzdělání, čímž dává šanci na lepší budoucnost. Žáci budou také prozkoumávat aktuální globální a místní projekty bojující proti hladu a prezentovat je svým spolužákům. Poté, inspirování, budou přemýšlet o svých vlastních budoucích iniciativách a akcích, kterými mohou přispět k dosažení Cíle udržitelného rozvoje.

Outdoor projekt rozvíjí následující dovednosti a kompetence: empatii, komunikaci, spolupráci, kritické myšlení a podporu férovosti a spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že velká část učení probíhá venku v přírodě, je začleněno i téma well-beingu a pravidelně je s žáky reflektováno.

Téma:	SDG 2 - Konec hladu
Dovednosti a kompetence	<p>LifeComp (The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence)</p> <ul style="list-style-type: none">Osobnostní cíle: wellbeingSociální cíle: empatie, komunikace, spolupráceUčit se učit: kritické myšlení <p>GreenComp (The European Sustainability Competence Framework)</p> <ul style="list-style-type: none">Zvnitřnění hodnot udržitelnosti: podpora spravedlnostiPřijetí komplexity v oblasti udržitelnosti: kritické myšleníAkce v zájmu udržitelnosti: individuální iniciativa, kolektivní akce
Věk	11+
Čas	8 x 90 minut (doporučujeme 2 bloky za den)
Místo	<p>Venku (ideálně v lese nebo v místě se stromy, keři). Pokud to počasí nedovolí, většina bloků může být realizována i uvnitř, někdy s menšími úpravami.</p> <p>Proč venku? Bytí venku v přírodě posiluje wellbeing - jak žáků, tak pedagogů. Zmenšuje se stres, zlepšuje se nálada, zvyšuje se energie a obecně se cítíme venku lépe. Učení je efektivnější. Mluvte se svými žáky o výhodách učení venku a pozitivních dopadech na jejich náladu a energii.</p>

Téma:	SDG 2 - Konec hladu
Poznámky	<p>Před zahájením projektu zvažte, co dalšího může žákům pomoci v jejich učení během celého projektu a jak zdokumentovat průběh:</p> <ul style="list-style-type: none">• Můžete každému poskytnout speciální zápisník nebo portfolio na poznámky a pracovní listy. <p>Požádejte žáky, aby se stali novináři, fotografové nebo reportéři, kteří budou každý blok dokumentovat. Role mohou rotovat. Ke každé lekci lze například zapsat několik vět a pořídit fotografie. Vyhradte si k tomu na začátku a na konci každého dne čas na sdílení. Můžete také vytvořit online prostor (např. Google Drive, Classroom), kam lze okamžitě nahrávat příspěvky. Po skončení projektu mohou žáci dále rozvíjet své digitální dovednosti vytvářením různých typů digitálního obsahu: psaní blogu, příspěvků na školní sociální síť, příspěvků do školního e-newsletteru, tvorbou video prezentace nebo plakátů pomocí nástroje Canva atd. To jim umožní se vrátit ke všemu, co se naučili a prožili během projektu a zaměřit se na své úspěchy.</p>
Tipy	<p>Projekt můžete snadno rozšířit na celý týden. Možné návrhy:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktivní den v lese nebo na výletě. Požádejte žáky, aby sami navrhli aktivity a hry, které v přírodě chtějí dělat, případně aby si vybrali túru podle svých preferencí. Pokud potřebujete více inspirace na týmové aktivity vhodné pro vaši věkovou skupinu, využijte AI, skautské weby s hrami nebo jiné zdroje. Sdílení pozitivních a radostných zážitků posiluje vztahy ve skupině a pobyt venku zlepšuje životní pohodu.• Den 4 – Exkurze. Navštivte místní farmu nebo výrobce lokálních potravin. Tím ukážete žákům, jak udržitelná lokální produkce potravin přispívá k boji proti hladu a chudobě na celém světě.• Den 5 – Oslava projektu. Oslavte projekt tím, že žáci připraví oběd pro všechny z místních, bio nebo Fair Trade surovin. Můžete také žákům nabídnout výzvu, aby jídlo bylo připraveno s co nejmenším odpadem.

PŘEHLED:

Den	Blok (1 x 90 min)	Kompetence, dovednosti
Den 1	Blok 1 - ZAČÍNÁME SPOLU	komunikace wellbeing
	Blok 2 - KROK VPŘED	empatie
Den 2	Blok 3 - HONBA ZA ODPOVĚĎMI	komunikace spolupráce kritické myšlení
	Blok 4 - ČAS NA OBĚD	empatie
Den 3	Blok 5 - GLOBÁLNÍ NEROVNOSTI	kritické myšlení podpora spravedlnosti
	Blok 6 - TVORBA PREZENTACÍ	spolupráce komunikace kritické myšlení
Den 4	Blok 7 - PROJEKTY	individuální iniciativa kolektivní akce
	Blok 8 - NAŠE AKCE	individuální iniciativa kolektivní akce wellbeing

DEN 1

BLOK 1: ZAČÍNÁME SPOLU

Cíle

- Žáci se seznámí s cíli projektu.
- Žáci posilují vztahy ve skupině a určí, co lze zlepšit ve vzájemné komunikaci.
- Žáci reflektují dopady učení venku v přírodě na své učení a wellbeing.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venkovní prostor (např. park, zahrada, louka)

ÚVOD V KRUHU

25 MIN

1/ Kruh:

Začněte v kruhu ve stoje nebo v sedě. Nejprve se žáků zeptejte na jejich náladu, množství energie nebo na cokoli pozitivního, co se jim ráno stalo. Žáci o tom mohou nejprve diskutovat ve dvojicích a poté každá dvojice sdílí jednu informaci (lze i v podobě jen jednoho klíčového slova). Případně lze vyzvat dobrovolníky, aby promluvili, nebo použít metodu, která zapojí všechny, například techniku „teploměr“ – kde žáci ukazují, jak se cítí, nebo svou náladu vyjádří palcem nahoru, uprostřed či dolů. Také mohou svůj pocit vyjádřit řečí těla nebo výrazy obličeje.

Tím, že od začátku vytvoříte prostor, ve kterém mohou žáci sdílet své pocity a potřeby, usnadníte celkovou komunikaci a ihned získáte jasnější představu o jejich rozpoložení. Pokud si všimnete, že působí unaveně nebo bez nadšení, můžete vyjádřit naději, že pobyt v přírodě jim pomůže. Později na to navážete reflexí učení venku.

2/ Představení projektu:

V několika větách prozradte žákům, co je čeká v následujících dnech. Zdůrazněte, že projekt bude zaměřen na prozkoumávání daného tématu z různých úhlů pohledu. Vysvětlete, že budou trávit hodně času venku, pracovat společně, občas hrát i hry a při tom všem se učit důležité věci o světě. Neprozrazujte příliš mnoho, aby zůstali zvědaví a natěšení.

3/ Napojení na místo:

Zaměřte pozornost žáků na přírodu kolem nich. Požádejte je, aby se na minutu rozhlédli a bez mluvení si všímali co nejvíce věcí. Poté se zeptejte, co je překvapilo nebo co jim přišlo zajímavé. Pokud to bude potřeba, připomeňte jim do další práce důležitost vzájemného respektu, ale také respektu k přírodě během celého projektu.

4/ Učení venku:

Vyzvěte žáky, aby mluvili o tom, kdy naposledy měli výuku venku, a jaké to podle nich přinášelo výhody a nevýhody. Pokud zmíní nějaké zásadní výzvy nebo obavy, prodiskutujte, jak je možné je minimalizovat nebo jim předejít.

HLAVNÍ ČÁST – TÝMOVÉ AKTIVITY A PODMÍNKY PRO ŽIVOT 50 MIN

5/ Týmové hry:

Vyberte z následujících aktivit, nebo zvolte jakoukoli jinou, která se vám líbí a kterou považujete za vhodnou pro vaši skupinu – zvažte dynamiku skupiny, cíle, místo atd. Můžete také požádat žáky, aby sami přišli s hrami. Cílem je příjemně strávit čas spolu. Nejde o soutěžení, ale o zábavu. Doporučujeme, abyste se aktivit také zúčastnili, bude-li to možné:

Počítání v kruhu

Spočítejte celkový počet žáků včetně sebe (např. $15 + \text{vy} = 16$). Cílem je postupně počítat od 1 až do konečného čísla (v tomto případě 16), ale nesmí se počítat v pořadí, jak jsou žáci fyzicky vedle sebe v kruhu. Čísla jdou za sebou od 1 výš, ale říkají je libovolní žáci. Každý může během jedné hry promluvit pouze jednou.

Pokud dva řeknou stejné číslo současně, skupina musí začít znovu od 1. Povzbuzujte je, aby to pokaždé udělali v jiném pořadí (žáci, ne čísla). Učitel zahájí aktivitu tím, že řekne „1“. Cílem je dostat se k poslednímu, nejvyššímu číslu.

Tato aktivita pomáhá zklidnění a naladění se navzájem. Pokud je úkol pro vaši skupinu příliš snadný, každý může počítat se zavřenýma očima.

Molekuly

Požádejte žáky, aby vstali a vytvořili skupiny na základě určitých kritérií. Tato kritéria mohou souviset s jejich každodenním životem, školou nebo místem, kde se právě nacházíte. Tato aktivita jim pomůže objevit nové věci, které mají společné, a užít si při tom zábavu. Můžete vytvořit vlastní kritéria podle kontextu a vaší skupiny, nebo použít následující návrhy. Nezapomeňte si ponechat čas na diskusi k některým jejich odpovědím nebo jim nechte prostor, aby přišli i s vlastními kritérii:

- barva jejich zubního kartáčku
- jejich oblíbená snídaně, nápoj, příchut' zmrzliny, pizza nebo cukrovinka
- jejich oblíbený pořad/seriál/hrdina
- kontinent, který by chtěli navštívit, kdyby měli dostatek volného času a peněz (zeptejte se proč)
- cizí jazyk, který by se chtěli naučit (ptejte se proč)
- jak moc je baví spát ve stanu
- jejich oblíbené zvíře, které pravděpodobně žije v okolí

Výzva: oční kontakt

Vytvořte s žáky velký kruh. Vysvětlete, jak důležitý je oční kontakt pro efektivní komunikaci. Zdůrazněte, že udržování očního kontaktu posiluje navázání komunikace mezi lidmi a usnadňuje vzájemné porozumění. Nejprve je požádejte, aby vytvořili dvojice s osobou stojící vedle nich a procvičili si udržování očního kontaktu po dobu 1 až 2 minut. Toto úvodní cvičení slouží jako zahřívací trénink.

Nyní představte hlavní výzvu. Ukážete úkol tím, že vyberete žáka, který stojí naproti vám v kruhu. Společně úkol předvedete celé skupině: zatímco udržujete oční kontakt, oba se pohybujete směrem do středu kruhu a poté si vyměníte místa, přičemž po celou dobu udržujete oční kontakt. Když se dostanete do středu kruhu, projděte kolem sebe, stále si hledíte do očí, a poté couvejte na svou novou pozici, aniž byste oční kontakt přerušili. Jakmile oba bezpečně dojdete na svoje nová místa, další dvojice může přijmout tuto výzvu. Vyzvěte je, aby poté už začínali sami (kdokoli se rozhodne jít a má navázaný oční kontakt, může jít). Postupně mohou dvojice zrychlovat. Pokračujte, dokud se vystřídají ti, co chtějí.

Přírodní poklady

Vytvořte aktivitu na hledání „přírodních pokladů.“ Žáci budou pracovat v malých skupinách nebo dvojicích. Stanovte výzvu s časovým limitem tak, aby byla co nejvíce dynamická a zábavná. Vyzvěte žáky, aby během svého „lovu“ byli kreativní. Můžete použít např. tyto instrukce:

- Najděte něco, co může být „jídlem“ v přírodě (např. bobuli nebo list)
- Najděte něco, co vám připomíná vaši školu
- Najděte něco, co by se dalo použít k výrobě domu nebo přístřešku
- Najděte něco, co by mohlo překvapit ostatní ve třídě

Na konci se sdílí jednotlivé úlovky.

ZÁVĚR - KOMUNIKACE A WELLBEING

15 MIN

6/ Komunikace:

Sedněte si nebo se postavte do kruhu a zamyslete se nad komunikací během prvního bloku. Dobrá a fungující komunikace a silné vztahy jsou klíčové pro úspěch tohoto projektu. Můžete použít následující otázky nebo metody:

Dobrá komunikace a spolupráce jsou pro tento projekt a pro život obecně velmi důležité. Na škále od 1 do 10 (1 je nejnižší, což znamená „opravdu špatné“, a 10 „skvělé“)
Jak byste ohodnotili komunikaci ve skupině na začátku tohoto bloku?

Každý může najednou ukázat své číslo na prstech. Pokud došlo k nějakému problému nebo chcete vytvořit pro žáky bezpečnější prostor pro jejich upřímnost, požádejte je, aby zavřeli oči nebo stáli zády ke středu. Když řeknete „3-2-1-ted“ ukážou svou odpověď na několik sekund. Poté sdílejte se skupinou to, co jste vyzorovali, a začněte diskusi. Například můžete říct: „Většina z vás ohodnotila komunikaci na 6 a 7. Zajímalo by mě, jak to můžeme zlepšit.“

Co můžeme každý udělat, nebo jaká nová pravidla můžeme navrhnout?

7/ Well-being:

Cílem projektu je realizovat co nejvíce výuky venku. Změna obvyklého prostředí – opuštění třídy, lavic a školy – umožňuje jiný typ aktivit, více pohybu a často snazší interakci žáků. Inspiruje to k novým nápadům a souvislostem. Navíc, pobyt v přírodním prostředí nepopíratelně zlepšuje pohodu všech zúčastněných. Pokud s žáky budete mluvit o benefitech učení venku, pomůžete jim rychleji si uvědomit význam přírody a zelených prostor v jejich životě, což může v budoucnu prohloubit jejich spojení s přírodou a planetou.

Během závěrečné diskuze mohou žáci ve dvojicích mluvit chvíli o tom, jaké pro ně bylo se společně učit v přírodě. Můžete se také vrátit k obavám, které měli na začátku, a zjistit, zda se některé z nich naplnily.

BLOK 2: KROK VPŘED

Cíle

- Žáci pojmenují rozdíly mezi životními podmínkami lidí v různých částech světa.
- Žáci vysvětlí pojem „extrémní chudoba“.
- Žáci rozvíjí empatii prostřednictvím práce s rolemi a příběhy jiných dětí.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venku nebo vnitřní prostor s dostatkem místa pro pohybové aktivity.

Poznámka

- Tento plán lekce je inspirován aktivitou „Being a woman - any time, any place“ (Global Issues in the ELT Classroom, NaZemi/Společnost pro Fair Trade, 2008, www.globalissues.eu).

ÚVOD V KRUHU

20 MIN

1/ Osobní zkušenost:

Požádejte žáky, aby se posadili nebo postavili do kruhu. Sdělte jim, že v tomto bloku budete diskutovat o životech lidí po celém světě, přičemž nejprve začnete jejich vlastní zkušeností. Požádejte je, aby se rozdělili do dvojic a promluvili si s někým vedle sebe na toto téma:

**Jaké je nejvzdálenější místo, kde jste vy nebo některý člen vaší rodin byli?
Jaký je tam život? Jak se tam asi žije místním lidem?**

Otázky jsou záměrně široké, aby podpořily diskusi. Chcete-li zároveň dát žákům příležitost k tréninku naslouchání, může vždy jeden žák ve dvojici mluvit po dobu 3 minut bez přerušení a druhý jen naslouchá. Poté má tento druhý žák 1 minutu na položení dvou otázek k prohloubení porozumění tomu, co právě slyšel. Poté se role vymění.

V následné skupinové diskusi vyzvěte každou dvojici, aby s celým kruhem sdílela jednu věc, o které diskutovala. Pokud zaslechnete od žáků jakékoliv stereotypy nebo předsudky, např. vůči lidem z jiných kultur, pozastavte se a buď položte další otázky, které pomohou dotyčnému reflektovat jeho myšlení, anebo vysvětlíte, jak to zní vám a proč.

HLAVNÍ ČÁST – KROK VPŘED

50 MIN

2/ Země:

Vysvětlete, že každý nyní získá novou roli – identitu lidí z různých koutů světa. Abyste žáky navnadili, lze před rozdáním sdílet názvy zemí, ze kterých budou pocházet. U méně známých zemí je nechte hádat, na kterém kontinentu se nacházejí.

3/ Nová identita:

Na začátku upozorněte, že role, které žáci dostanou, nemají nikomu prozrazovat. Poté role rozdejte (viz příloha) a dejte čas na jejich přečtení. Budete-li mít ve skupině více než 14 žáků, někteří vytvoří dvojice (sdílející jednu roli).

4/ Imaginace:

Po přečtení rolí následuje imaginace nového života. Postupně položte několik otázek, které žákům pomohou si lépe představit jejich nový život. Pro lepší soustředění mohou zavřít oči. Po jedné čtete nahlas následující otázky a nechte mezi nimi dostatek času, aby si o nich každý mohl tiše přemýšlet. Uklidněte je, že víte, že je těžké si plně představit život někoho jiného jen na základě několika vět. Je v pořádku, pokud úplně nevědí a jsou si nejistí. Důležité je si o daných tématech popřemýšlet.

V kolik hodin se obvykle probouzíte?

Co obvykle ráno děláte?

Míváte oběd? Pokud ano, jaký?

Co děláte večer?

Jak obvykle trávíte víkendy?

Jaké máte zájmy a koníčky?

Kde bydlíte? Je to hezký dům nebo byt?

Máte v životě nějaké obavy? Jaké problémy máte?

Jaké jsou vaše sny a ambice?

Po zodpovězení těchto otázek by žáci měli být připraveni na další aktivitu. Identity jednotlivých lidí se stále neprozrazují.

5/ Krok vpřed:

Naznačte na zemi čáru, kam si žáci stoupnou vedle sebe do jedné řady. Zajistěte, aby před sebou měli dost volného místa (na max. deset kroků vpřed). Vysvětlete, že přečtete deset vět a na základě svých nových rolí a životů se rozhodnou, zda je věta pro ně pravdivá či ne. Pokud ano, udělají krok vpřed, pokud ne, zůstanou stát. Připomeňte jim, že neexistují správné ani špatné odpovědi.

Věty jsou:

- Vždy mám dostatek jídla.
- Mohu se sprchovat každý den.
- Mohu si vybrat zaměstnání, které chci dělat.
- Mohu vstoupit do politiky stejně snadno jako kdokoliv jiný v mé zemi.
- Mohu jet na dovolenou do zahraničí alespoň jednou ročně.
- Mohu používat internet doma nebo v práci.
- Nebojím se jít v noci sám/sama.
- Mohu se oženit/vdát a rozvést s kým chci a kdy chci.
- Nemám obavy o své zdraví, protože mám poblíž lékaře nebo zdravotnické středisko
- Co se týká mé budoucnosti, tak jsem optimistický/á.

6/ Reflexe:

Žáci zůstávají stát na místě, kam dokráčeli. Vyzvěte je, aby se rozhlédli kolem sebe. Začněte otázkou pro ty, kteří se dostali nejdále a stojí v čele: Jaké to pro vás bylo? Pohybovat se vpřed a nechávat ostatní za sebou? Poté se zeptejte žáků vzadu: Jaké to bylo být vzadu? Kolik kroků jste udělali? U kterých vět bylo pro vás rozhodování těžké?

Následně požádejte skupinu, aby hádala, ze kterých zemí mohou být žáci vepředu. To samé udělejte pro žáky vzadu. Odkud si myslí, že pocházejí?

7/ Rozdíly:

Nyní každý ve 2 až 3 větách představí svou roli. Povzbudte je, aby používali vlastní slova a nečetli text na papírcích. Toto sdílení umožní všem žákům slyšet více příběhů různých lidí a povede k hlubšímu pochopení rozdílů v životních podmínkách lidí po celém světě.

ZÁVĚR – EMPATIE

20 MIN

8/ Pocity a myšlenky:

Sedněte si společně do kruhu, abyste vytvořili bezpečný prostor pro reflexi a další otázky:

Jaké myšlenky a pocity nyní máte ohledně podmínek, ve kterých lidé žijí?

Jaké další otázky vás napadají? Co byste se rádi dozvěděli?

Objevili-li se témata či otázky, o kterých nemůžete ihned diskutovat, poznamenejte si je a vyhodnoťte si, kdy a jak se k nim vrátíte — zda v některé z dalších hodin či jako zadání na doma atd.

9/ Extrémní chudoba

Informujte žáky, že statistiky a výzkumy ukazují, že téměř 10 procent světové populace v současnosti žije v extrémní chudobě, která je definována částkou max. 50Kč na jeden den. Skupinová diskuze:

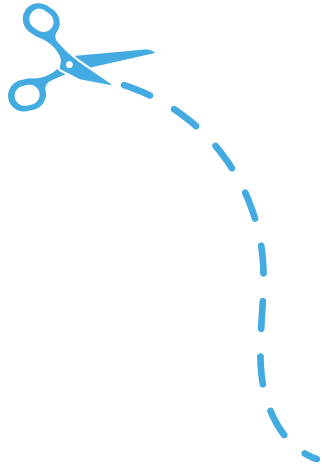
Co byste si vy mohli koupit za tuto částku? Mohla by vaše rodina vyžít z tohoto rozpočtu?

Jak spravedlivé vám to připadá? Pokud byste si mohli představit spravedlivý, férový svět, kde má každý dobré životní podmínky, jak by vypadal?

Zdroj: [Světová banka](#)

Jsi 12letý Hyun z Severní Koreje. Bydlíš v Pchjongjangu se svými rodiči a starší sestrou. Tatínek pracuje pro vládu a maminka je učitelka. Žiješ v komunistickém režimu, takže ve škole se neučíš o životě v jiných zemích a nemůžeš sledovat zahraniční filmy. Doma bojujete s nedostatkem jídla a často zůstáváte bez elektřiny několik hodin denně.

Jsi Logiel, dvanáctiletá dívka z Keni. Máš 7 sourozenců, ale jsi jediná, která chodí do školy. Právě jsi začala studovat na základní škole Kaité Kapel, kde se každý den podávají obědy od Mary's Meals. Ráda bys jednou byla lékařkou. Před třemi měsíci ses ještě starala o domácí zvířata a pomáhala mamince. Teď pilně studuješ a ráda hraješ fotbal s kamarády.

Jsi Min-ji ze Soulu z Jižní Koreje a máš mladšího bratra. Tvá rodina patří do střední třídy. Chodíš do prestižní dívčí školy, kde patříš mezi nejlepší žáky. Rodiče doufají, že se dostaneš na jednu z nejlepších univerzit v zemi. Tvůj každodenní program se skládá ze školy, soukromých hodiny a studia až do noci. Bojuješ s velkým stresem. Máš příležitost se zúčastnit výměnného studentského programu v zahraničí.

Jsi 9letý chlapec jménem Issa, který žije v Barceloně. Tvoje maminka pochází z Mali, jedné z nejchudších zemí světa. Do Španělska emigrovala před 10 lety. Žijete v malém jednopokojovém bytě. Maminka pracuje jako uklízečka. Tvým snem je stát se lékařem, ale nebudete si moc dovolit platit za toto studium. Často nemáte dost peněz na zaplacení nájmu.

Jsi 14letá Moska z malé vesnice v Afghánistánu. Máš dvě sestry a dva bratry. Tvá rodina je velmi chudá, protože je nyní velké sucho a rodina zažívá hlad. Rodiče ti našli 32letého manžela, který za tebe zaplatí 2 000 €. Neznáš ho.

Jsi Carlos z Guatemaly. Je ti 18 let a žiješ v malé vesnici. Jsi nejstarší ze čtyř dětí. Tatínek opustil rodinu a šel pracovat do USA, takže jsi nyní hlavou rodiny. Pěstujete kukuřici a fazole, což rodině pomáhá finančně přežít. Kvůli změnám klimatu si nikdy nejsi jistý, zda bude dost jídla pro celou rodinu. Bojujete také s nedostatkem pitné vody a velmi špatným zdravotnickým systémem.

Jsi 18letá těhotná Bounlid z Číny. Máš menší zdravotní potíže, a proto se obaváš o zdraví miminka. Žiješ v malé vesnici a jediný místní tradiční léčitel není profesionální lékař. Zdravotní středisko je velmi daleko. Po narození dítěte budeš muset brzy začít pracovat, aby vaše rodina měla na obživu.

Jsi 15letý Pedro z Brazílie. Žiješ ve favele (chudinské čtvrti) v Riu de Janeiru. Tvá rodina má 6 členů a sdílí jednu malou místnost. Jste velmi chudí, ale chodíš do místní školy. Občas nemůžeš do školy, protože musíš pomáhat rodině a prodáváš jídlo na ulici. Necítíš se moc bezpečně, protože v sousedství působí gangy. Chceš se stát slavným fotbalistou.

Jsi 9letá Suguta z Keni. Žiješ ve slumu (chudinské čtvrti) v hlavním městě Nairobi. Nechodíš do školy, protože pomáháš mamince vydělávat na jídlo. Ráno se obvykle vydáváš do centra města a ptáš se lidí v luxusních domech, zda nepotřebují pomoci s úklidem. Žiješ se svými dvěma mladšími bratry v jedné místnosti bez vody a elektřiny. Ve slumu je jen jedna toaleta pro 100 lidí.

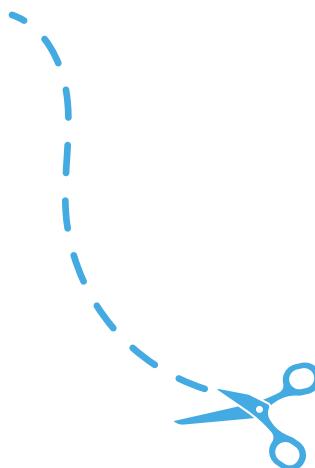
Jsi Liam, 14letý chlapec z Kanady. Žiješ v třípokojovém domě v Torontu se svou maminkou a mladší sestrou. Tvoji rodiče se loni rozvedli. Pro tebe a tvou sestru je to nyní velmi těžké, protože mezi rodiči je mnoho konfliktů. Někteří spolužáci tě nemají rádi a nechovají se k tobě dobře. Moc tě baví robotika.

Jsi 10letá Sofii. Dříve jsi bydlela v Kyjevě, ale nyní žiješ v malé vesnici v Polsku, protože po vypuknutí konfliktu s Ruskem se rodiče rozhodli opustit zemi. Stýská se ti po přátelích a životě na Ukrajině. Teď je pro tebe těžké být v nové škole a někdy máš v noci noční můry. Rodiče nemohou najít práci a zažíváte finanční problémy.

Jsi Mahlet, dvanáctiletá dívka z Etiopie. Tvá škola byla dříve plná dětí a smíchu. Nyní jsou učebny prázdnější a tišší. V současnosti nedostáváte ve škole žádné jídlo, což by tebe i spolužáky podpořilo a dodalo ti energii. Tvá maminka si o tebe dělá starosti, protože se jí nedaří zajistit pro rodinu dost jídla. Etiopie prošla těžkým obdobím konfliktů a zasáhlo to všechny.

Jsi Sarah, šestiletá dívka z Jižního Súdánu. Navštěvuješ místní základní školu, kde většina žáků jsou chlapci. Ve tvé zemi nemůže 75 % dívek chodit do školy. Jsi šťastná, protože jsi byla první dívkou na své škole, která dostávala obědy od organizace Mary's Meals. Jednoho dne bys chtěla pracovat v bance. V Jižním Súdánu čelí mnoho žen chudobě a nedostatku podpory od rodiny. Manželství bývají domluvena mezi rodiči.

Jsi Yahaya, chlapec z Malawi. Když ti bylo 10 let, přestal jsi chodit do školy. Nemohl ses ve třídě soustředit, protože jsi měl hlad. Tvoje rodina žije v chudobě a chodíš na ryby, abys pomohl zajistit jídlo pro celou rodinu. Bylo ti smutno, když jsi viděl kamarády ze sousední školy, jak si užívají vyučování a mají plno energie a nadšení. Každý den dostávají ve škole kaši od Mary's Meals.

DEN 2

BLOK 3: HONBA ZA ODPOVĚĐMI

Cíle

- Žáci vysvětlí, co znamená a zahrnuje druhý Cíl udržitelného rozvoje Konec hladu.
- Žáci vyhledají konkrétní informace v textech a grafech.
- Žáci procvičují dovednosti komunikovat a spolupracovat.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venku s dostatkem prostoru na aktivity (např. louka, park, zalesněná plocha).

Poznámka

- Samotná honba vyžaduje důkladnější přípravu před samotnou realizací. Doporučujeme zapojit do příprav i některé z vašich žáků.

ÚVOD V KRUHU

15 MIN

1/ Propojení:

Žáci si sednou či stoupnou do kruhu. Požádejte je, aby se podělili o tři pozitivní věci, které se jim staly dnes ráno nebo od posledního setkání s celou skupinou. Mohou to být malé věci jako například dobrá snídaně, poslech oblíbeného songu nebo něčí úsměv. Toto cvičení podporuje pozitivní myšlení, které nutně nemusí být pro každého přirozené a snadné. Žáci mohou nejprve sdílet ve dvojicích nebo malých skupinách.

2/ Snídaně:

Přesuňte se k povídání o snídani, protože jídlo bude ústředním tématem dne. Zeptejte se žáků, zda pro ně snídaně byla pozitivním zážitkem. Co jedli? Jak by vypadala jejich ideální snídaně? Jak často zažívají ideální snídani?

HLAVNÍ ČÁST – HONBA ZA ODPOVĚDMÍ

60 MIN

3/ Týmy:

Žáci se rozdělí do skupin po 3–4 lidech. Chcete-li pro ně větší výzvu, nechte rozhodnout losováním, což jim umožní procvičit si týmové dovednosti se spolužáky, které by si pravděpodobně jinak nevybrali. Na konci celého bloku pak cíleně vytvořte prostor pro reflexi jejich spolupráce: Jak spolupráce fungovala? Jak každý přispěl k dokončení úkolu? Pracoval každý jak nejlépe mohl? Co byste přistě udělali jinak?

4/ Kvíz:

Informujte žáky, že v tomto bloku budou zkoumat téma chudoby, jídla a Cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Nejprve zjistěte, co o SDGs již vědí.

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs - Sustainable Development Goals) obsahují 17 globálních cílů vytvořených Organizací spojených národů (OSN) se záměrem udělat svět lepším místem, a to do roku 2030. Tyto cíle se zaměřují na ukončení chudoby, snížení hladu, zlepšení zdraví, zajištění přístupu k čisté vodě, ochranu životního prostředí, podporu míru a na mnoho dalších významných témat. V roce 2012 se více než 190 zemí dohodlo, že budou spolupracovat na dosažení těchto cílů. SDGs představují velký plán, jak pomoci lidem i planetě, aby všichni měli lepší, bezpečnější a zdravější budoucnost.

Každý tým nyní dostane kvíz obsahující 8 otázek, které pomohou žákům prozkoumat téma hladu ve světě. Můžete si vybrat, zda pro vaši třídu použijete kvíz v příloze nebo si vytvoříte svůj vlastní. Otázky by měly být adekvátně náročné, aby vyvolaly pochybnosti a zároveň motivovaly žáky k hledání správných odpovědí. Nastavte na vyplnění krátký časový limit a zajistěte, aby členové týmu na kvízu spolupracovali a opravdu se do procesu zapojil každý z nich. Oznamte, že výsledek (počet správných odpovědí) bude důležitý a ovlivní i průběh dalšího bloku. Neprozrazujte zatím jak, protože zvědavost a tajemství jsou pro některé žáky inspirací k většímu zapojení.

5/ Honba za odpověďmi:

V této části budou žáci pracovat v týmech a hledat odpovědi ukryté v krátkých informačních textech nebo grafech umístěných venku v přírodě. Ty najdete pod plánem tohoto bloku. Podle kontextu vaší skupiny a jejich čtenářských dovedností můžete nechat propojení otázek z právě vyplněného kvízu s konkrétními textem na kartičkách (otázka č. 1 a text/kartička číslo 1), nebo to udělat náročnější a nechat žáky si sami přiřadit odpovědi (vystříhnete číslo otázky v pravém horním rohu karty v příloze).

Tato aktivita vyžaduje předchozí přípravu. Můžete požádat o pomoc několik žáků-dobrovolníků. Pro samotnou práci navrhujeme tři možnosti. Zvažte tedy nejprve své zdroje, místo a čas, který mohou žáci této aktivitě věnovat.

- **Honba s mapou:** Každému týmu poskytněte jednoduchou, ručně kreslenou mapu s místy, kde jsou ukryté karty s informacemi. Týmy použijí mapu k navigaci, přečtou si krátké texty a opraví své odpovědi jinou barvou pera. Bonusové body mohou být uděleny nejrychlejšímu týmu nebo týmům, které najdou všechna odpovědi v časovém limitu. Mapa může označovat místa jako např. strom, lavička nebo záhon.
- **Stanoviště s výzvou:** Připravte stanoviště, kde žáci budou muset nejprve splnit nějaký úkol či výzvu, aby si mohli přečíst texty. Může to být například hádanka, matematický problém nebo fyzické cvičení. Pro urychlení celého procesu přiřaďte ke každému stanovišti asistenta. Také lze na každém stanovišti mít 2 karty s texty naráz, tj. dohromady čtyři stanoviště.
- **Zóny:** Rozdělte nejprve oblast do několika zón a umístěte do nich karty. Například můžete skrýt dvě z nich pod listy, dvě mezi kameny a dvě blízko borovic. Týmy tedy budou hledat jen v předem stanovených zónách.

Vysvětlíte pravidla všem týmům a nastavte časový limit. Ujistěte se, že všichni instrukcím rozumí. Motivaci k rychlému hledání lze podpořit extra bodem za nejrychlejší dokončení nebo za nalezení všech odpovědí v časovém limitu.

Správné odpovědi:

1/B Asie. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) na celém světě trpí hladem 821,6 milionu lidí, což znamená 1 z 9 lidí. Dvě třetiny všech hladovějících lidí žije v Asii a sice 513,9 milionu. V Africe je 256,1 milionů hladových lidí a v Latinské Americe a Karibiku 42,5 milionu.

2/A Ano. Lidé mohou při bouřce přijít o svou úrodu a finanční příjem, který to pro ně představuje.

3/C Jídlem se plýtvá či není rovnoměrně rozděleno.

4/A Udržitelné zemědělství, které neškodí životnímu prostředí.

5/A Severní Amerika a Evropa.

6/C 1 miliarda jídel denně.

7/B Latinská Amerika a Karibik. 31,6 procent zemí v těchto oblastech bylo silně ovlivněno vysokými cenami po Covidu-19.

8/B Změna klimatu ovlivňuje lidi tím, že narušuje přirozené přírodní systémy, které využíváme k pěstování a produkci potravin.

ZÁVĚR – KOMUNIKACE A SPOLUPRÁCE

15 MIN

6/ Správné odpovědi:

Po časovém limitu spočítejte za každý tým body za správné odpovědi. Nezapomeňte přidat případné bonusové body za rychlost nebo za nalezení všech odpovědí. Připomeňte žákům, že jejich závěrečné skóre bude hrát důležitou roli v dalším bloku. Poté shromážděte všechny do kruhu a zeptejte se:

Která informace vás nejvíce překvapila? Co zajímavého jste se dozvěděli?

Pamatujete si nějaká fakta nebo statistiky? Jaké otázky vás nyní napadají?

Pokud žáky napadají témata, o kterých nemůžete v danou chvíli diskutovat (kvůli času, neznalosti odpovědí atd.), zapište je a rozhodněte, jak se k nim později vrátit (např. v další lekci, prostřednictvím nového projektu nebo jako zadání na doma).

7/ Komunikace a spolupráce:

Zaměřte se na reflexi týmové práce. Začněte metodou, která umožňuje každému vyjádřit svůj názor na to, jak členové týmu spolu pracovali, a to například pomocí „teploměru“ (škály), palce nahoru nebo dolů, nebo ukázáním prstů od 1 do 10 jako hodnocení. Můžete žáky také nechat reagovat neverbálně pouze postojem nebo výrazem obličeje. Poté pokračujte:

Jak jste mezi sebou komunikovali?

Byli všichni spokojeni se způsobem, jakým jste komunikovali?

Co byste navrhli udělat příště jinak, aby se týmová práce zlepšila?

Co byste osobně příště udělali jinak při práci ve stejném týmu?

8/ Učení venku:

Nyní je správný čas připomenout žákům prostředí, ve kterém se učí. Požádejte je, aby přemýšleli o rozdílech mezi učením o SDG 2 venku a v běžném prostředí jejich třídy. Co je pro ně zajímavější? Jak může být učení venku prospěšné? V jakém prostředí se cítí aktivnější a mají více energie?

Zdroje: [Sustainable Development Goals Report 2022 \(United Nations, 2022\)](#)
[Food Waste Index Report 2024 \(UN Environment Program, 2024\)](#)

SDG 2 – KONEC HLADU

KVÍZ

1. NA KTERÉM KONTINENTĚ ŽIJE NEJVÍCE CHUDÝCH A HLADOVĚJÍCÍCH LIDÍ?

- A. Afrika
- B. Asie
- C. Jižní Amerika

2. JE MNOHO DŮVODŮ, PROČ SI LIDÉ NEMOHOU DOVOLIT KUPOVAT JÍDLO. MOHOU BÝT BOUŘKY JEDNÍM Z NICH?

- A. Ano
- B. Ne

3. JAKÝ JE JEDEN Z HLAVNÍCH DŮVODŮ, PROČ LIDÉ MAJÍ NA SVĚTĚ HLAD?

- A. Nedostatek zemědělské půdy k pěstování plodin.
- B. Lidé neradi jedí zeleninu.
- C. Jídlem se plýtvá či není rovnoměrně rozděleno.

4. JAKÝ TYP ZEMĚDĚLSTVÍ JE PODPOROVÁN V DRUHÉM CÍLI UDRŽITELNÉHO ROZVOJE?

- A. Udržitelné zemědělství, které neškodí životnímu prostředí.
- B. Pěstování pouze jedné plodiny, např. kukuřice.
- C. Obdělávání půdy roboty.

5. V KTERÉ ČÁSTI NAŠEHO SVĚTA SE VYHAZUJE NEJVÍCE JÍDLA V PŘEPOČTU NA JEDNU OSOBU?

- A. Severní Amerika a Evropa
- B. Subsaharská Afrika
- C. Jihovýchodní Asie

6. KOLIK PORCÍ JÍDLA SE VYHODÍ V DOMÁCNOSTECH KAŽDÝ DEN?

- A. 10 milionu porcí jídla denně
- B. 50 milionů porcí jídla denně
- C. 1 miliarda jídel denně

7. V ROCE 2019 BYLO 16 PROCENT VŠECH ZEMÍ SVĚTA SILNĚ OVLIVNĚNO VYSOKÝMI CENAMI POTRAVIN. V ROCE 2020 TO BYLO JIŽ 47 PROCENT. V JAKÝCH REGIONECH JSOU PŘEKVAPIVĚ VYSOKÉ CENY POTRAVIN?

- A. Jihovýchodní Asie
- B. Latinská Amerika a Karibik
- C. Subsaharská Afrika

8. JAKÉ VLIVY MAJÍ KLIMATICKÉ ZMĚNY NA CHUDOBU A HLAD NA NAŠÍ PLANETĚ?

- A. Zlepšují počasí, to znamená lepší podmínky pro zemědělství.
- B. Zapříčiňují sucha a povodně, které ničí lidem úrodu.
- C. Snižuje to množství jídla, které lidi potřebují.

1

Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) je na světě 821,6 milionu lidí, což představuje jednoho hladovějícího člověka na 9 lidí. Dvě třetiny z nich, 513,9 milionu, žije v Asii. V Africe je 256,1 milionů hladových a v Latinské Americe a Karibiku 42,5 milionu.

2

Věděli jste, že 1 z 9 lidí na tomto světě trpí nedostatkem jídla? Tento problém se dotýká i mnoha dětí. Na celém světě přichází do školy 66 milionů hladových dětí. Lidé nemají jídlo z mnoha různých důvodů: ztráta úrody kvůli bouřím či nezaměstnaní rodiče nemohou jít nakoupit jídlo do supermarketu. Druhý Cíl udržitelného rozvoje si klade za cíl ukončit hlad a zajistit přístup ke zdravému jídlu pro všechny lidi.

3

Mnoho lidí na světě stále trpí hladem, i když má planeta Země dost půdy na to, aby poskytla jídlo pro všechny. Problémem tedy není nedostatek místa k pěstování a produkci jídla. Naopak, zemědělská půda po celém světě může uživit všechny. Některé oblasti však čelí výzvě, jako je extrémní počasí nebo nedostupné moderní technologie, což ztěžuje pěstování plodin. Zároveň velká část vyprodukovaného jídla se nedostane k těm, kteří ho potřebují nejvíce. Jídlem často plytváme nebo není rovnoměrně rozděleno.

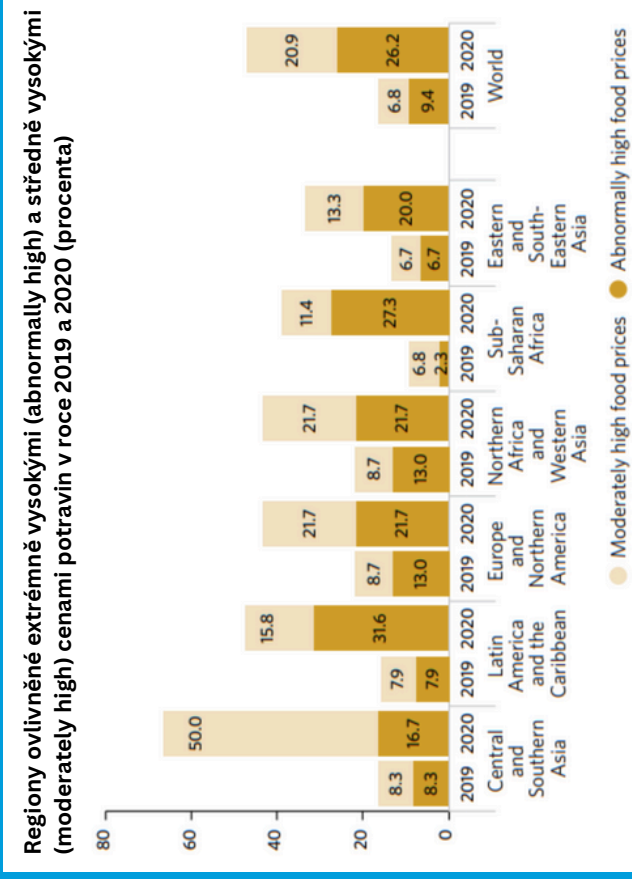
4

Pěstování pouze jednoho typu plodiny, tzv. monokultura, může zničit půdu a celkově snížit biologickou rozmanitost, což ztěžuje pěstování různých potravin a ochranu životního prostředí v dlouhodobém horizontu. Druhý Cíl udržitelného rozvoje podporuje udržitelné zemědělství, které se zaměřuje na ochranu životního prostředí při produkci jídla, protože ne všechny metody zemědělství jsou stejné a prospěšné prostředí. Některé metody například využívají příliš mnoho chemikálií, plývají vodou nebo poškozují půdu. To vše snižuje budoucí šance na vysokou úrodnost.

5 Podle Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) lidé v Severní Americe a Evropě vyhazují průměrně 95–115 kilogramů jídla na osobu ročně, zatímco lidé v subsaharské Africe a jihovýchodní Asii pouze 6–11 kilogramů na osobu. V roce 2022 svět vyhodil 1,05 miliardy tun jídla. To představuje jednu pětinu (19 procent) jídla dostupného pro spotřebitele, které bylo ztraceno na úrovni maloobchodu, stravovacích zařízení a domácností. K tomu je třeba přičíst dalších 13 procent světové produkce potravin, které se ztratily v dodavatelském řetězci. Většina světového plytvání potravinami pochází z domácností. Z celkového množství potravin vyhozených v roce 2022 byly domácnosti zodpovědné za 631 milionů tun.

6 Domácnosti vyhazují každý den minimálně jednu miliardu jídel. Průměrně každý člověk vyhazuje 79 kg jídla ročně. Jsou to většinou jídla, která jsou stále jedlá. Toto množství odpovídá 1,3 jídla každý den pro každého hladovějícího na celém světě.

7 Klima se mění a spolu s ním i přírodní systémy, na kterých je závislé pěstování a produkce potravin. Vzrůstající teploty, nepředvídatelné počasí, sucha a povodně mohou zničit úrodu a snížit tak velké množství potravin, které zemědělci mohou vypěstovat. To vede k nedostatku jídla, vyšším cenám a k hladu v nových oblastech. Jak se změna klimatu zintenzivňuje, stává se pro komunity, zejména v chudých zemích, obtížnější se přizpůsobit a udržovat zásoby potravin, což je důvod, proč je řešení změny klimatu klíčové pro snižování hladu na celosvětové úrovni.

BLOK 4: ČAS NA OBĚD

Cíle

- Žáci zažijí nespravedlivost při rozdělování jídla u oběda.
- Žáci rozvíjí empatii k lidem, kteří žijí v chudobě.

Délka

- 90 minut

Místo

- Místo, kde lze podávat oběd.

Poznámka

- Dopředu si připravte jednoduché, ne příliš oblíbené jídlo, např. vařenou, neochucenou rýži.
- Hlavní oběd by měl být něco, co má většina žáků ráda (např. pizza) a pokud možno by měl obsahovat i něco navíc – předkrm, dezert nebo džus pro jednu ze tří skupin.
- Věnujte velkou pozornost místnosti, kde se bude jídlo podávat. Pouze jedna ze tří skupin — a sice ta s nejvyšším výsledkem z předchozí aktivity — bude usazena u pečlivě prostřeného stolu uprostřed místnosti (příbory, ubrousky, ubrusy, sklenice atd.). Ostatní dvě skupiny s nižším skóre budou sedět na podlaze bez židlí a stolů, okolo hlavního stolu tak, aby mohly pozorovat první skupinu při jídle. Druhá skupina dostane k obědu rýži bez příborů a třetí skupina, s nejnižším skóre, nedostane nic.

ÚVOD

10 MIN

1/ Týmy:

Blok začněte mimo jídelnu, aby žáci později zažili moment překvapení. Rozdělte je do 3 skupin podle počtu bodů z předchozí aktivity. Vaše role během této aktivity bude přísná a autoritativní, bez jakýchkoliv kompromisů. Tím umožníte žákům se plně ponořit do zážitku, který poskytne základ k pozdější hlubší reflexi a učení. Můžete žáky předem krátce informovat, co od vaší nové role mohou očekávat.

Jídlo mění osudy

2/ Sezení v jídelně:

Žáci vás nyní následují do jídelny, kde velmi mile a pohostinně vyzvěte lidi z první skupiny, aby si sedli ke stolu. Poté instruujte druhou skupinu, aby si sedla vedle sebe na podlahu, a pak udělejte totéž s poslední skupinou. Ujistěte se, že skupiny 2 a 3, sedící na podlaze, zůstávají oddělené a nemíchají se.

HLAVNÍ ČÁST – OBĚD

60 MIN

3/ Oběd:

První skupinu si hýčkejte a věnujte jí největší péči. Servírujte jim ihned jídlo (ideálně více chodů), doplňujte nápoje, kdykoli jejich sklenice nejsou plné, a neustále se jich ptejte na jejich spokojenost. Pokud je to možné, nabídněte jim také předkrm a dezert. Mezitím nechte ostatní skupiny tento celý proces pozorovat. V určitém okamžiku podávejte druhé skupině jejich oběd: vařenou rýži bez výrazné chuti. Třetí skupina nedostane žádný oběd. Zatímco skupiny 2 a 3 sledují a možná začnou být frustrované nebo hladové, zůstaňte klidní a konzistentní ve své roli, ideálně dokud skupina 1 nedojí.

4/ Hlad:

Poté, co skupina 1 dojí, připomeňte třídě, že i přes to, že žijeme ve 21. století, mnoho dětí po celém světě stále nemá dostatek jídla a trpí různými zdravotními problémy. Velký počet dětí zažívá hlad každý den a některé jedí pouze dvakrát nebo třikrát týdně.

5/ Diskuze:

Začněte tím, že se zeptáte skupiny 3 a skupiny 2:

Jak se cítíte? A jak byste se cítili, kdybyste museli být několik dní bez jídla?

Poté se zeptejte skupiny 1:

Jaké to bylo jíst, zatímco ostatní nemohli a dívali se?

6/ Oběd pro skupiny 2 a 3:

Nakonec dovolte skupinám 2 a 3, aby si daly svůj řádný oběd.

ZÁVĚR V KRUHU

20 MIN

7/ Reflexe:

Sedněte si do kruhu a vyberte otázky pro vaši skupinu. Můžete začít tím, že žáci budou tyto otázky diskutovat ve dvojicích nebo v malých skupinách a poté otevřete společnou diskusi:

O čem si myslíte, že byl tento blok? Co jste se naučili?

Jak dlouho jste nejdéle byli bez jídla? Pamatujete si, jak jste se cítili?

Představte si, že jste každý den ve škole hladoví:

Jak by to podle vás ovlivnilo schopnost přemýšlet a učit se?

8/ Mary's Meals:

V tomto bodě představte Mary's Meals. Jedná se o hnutí, který pomáhá dětem získat přístup ke vzdělání tím, že jim poskytuje oběd zdarma ve škole. O tomto projektu se všichni žáci dozvědí více následující den.

DEN 3

BLOK 5: NEROVNOST VE SVĚTĚ

Cíle

- Žáci vysvětlí svými slovy, co znamená nerovné rozdělení bohatství ve světě.
- Žáci kriticky přemýšlí o tom, co je a co není férové.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venkovní nebo vnitřní prostor, který umožní žákům vytvořit na zemi mapu a volně se v ní pohybovat.

Poznámka

- Budete potřebovat 6 papírů (na kontinenty) a fixy.
- Podle počtu žáků si připravte stejný počet židlí nebo jiných předmětů, na kterých lze sedět nebo stát.
- Během příprav na tento blok si vypočítejte procenta v hlavní aktivitě podle počtu vašich žáků. Případně využijte naše výpočty pro skupiny o 20, 25 nebo 30 žácích. Ti, co budou navíc, mohou mít roli pozorovatele nebo konzultanta.

ÚVOD

20 MIN

1/ Sdílení:

Na začátku si zmapujte náladu a nastavení skupiny. Můžete je nechat ve dvojicích nebo malých skupinách sdílet, co si pamatují z předchozího dne — co jim utkvělo v paměti, co je překvapilo, atd. Zadáání můžete zúžit, aby každý ve dvojici řekl např. 3 věci.

2/ Venku:

Pokud jste venku v přírodě, využijte to naplno. Můžete začít takto:

- **Pozorování mraků** — vyzvěte skupinu, aby v tichosti pozorovala mraky, co nejdéle bez mluvení. Nechte je společně si stanovit časový cíl, čímž u nich vzbudíte více motivace. Poté se jich zeptejte, co na obloze zahlédli, jaké tvary nebo obrazy viděli v mracích atd.
- **Pohyb** – zapojte žáky do zábavné pohybové aktivity, která posílí utváření společných pozitivních vzpomínek a vzájemné propojení.

HLAVNÍ ČÁST – ROZDĚLENÍ BOHATSTVÍ

50 MIN

3/ Kontinenty:

Sdělte žákům, že v nadcházející aktivitě budou objevovat nerovnosti ve světě. Vizuální zobrazení jim umožní lépe pochopit propast mezi bohatými a chudými regiony. Přineste šest papírů a požádejte žáky, aby na každý papír velkými písmeny napsali název jednoho kontinentu. Pokud budete chtít ušetřit čas ve výuce, můžete připravit předem: Afrika, Asie, Evropa, Severní Amerika, Jižní Amerika, Austrálie/Oceánie). Následně vytvořte na zemi nebo podlaze „mapu“ s dostatečným prostorem mezi kontinenty. Pokud při další aktivitě použijete židle (jednu pro každého žáka), ujistěte se již nyní, že je v mapě dost místa, aby se tam všichni pohodlně vešli i s židlemi.

4/ Světová populace:

Celá třídy (skupina) nyní představuje světovou populaci.

Jaké je podle vás rozložení světové populace v různých částech světa?

Dejte žákům pár minut na to, aby rozhodli, jak by se měli rozmístit po mapě tak, aby skupiny na jednotlivých kontinentech přibližně odrazily skutečné rozdělení světové populace (zaokrouhlené pro zjednodušení).

5/ Reflexe:

Poté s žáky proberte skutečné rozdělení populace. Pokud to neodpovídá jejich odhadům, vyzvěte je ke změně místa, aby finální mapa odpovídala skutečnosti.

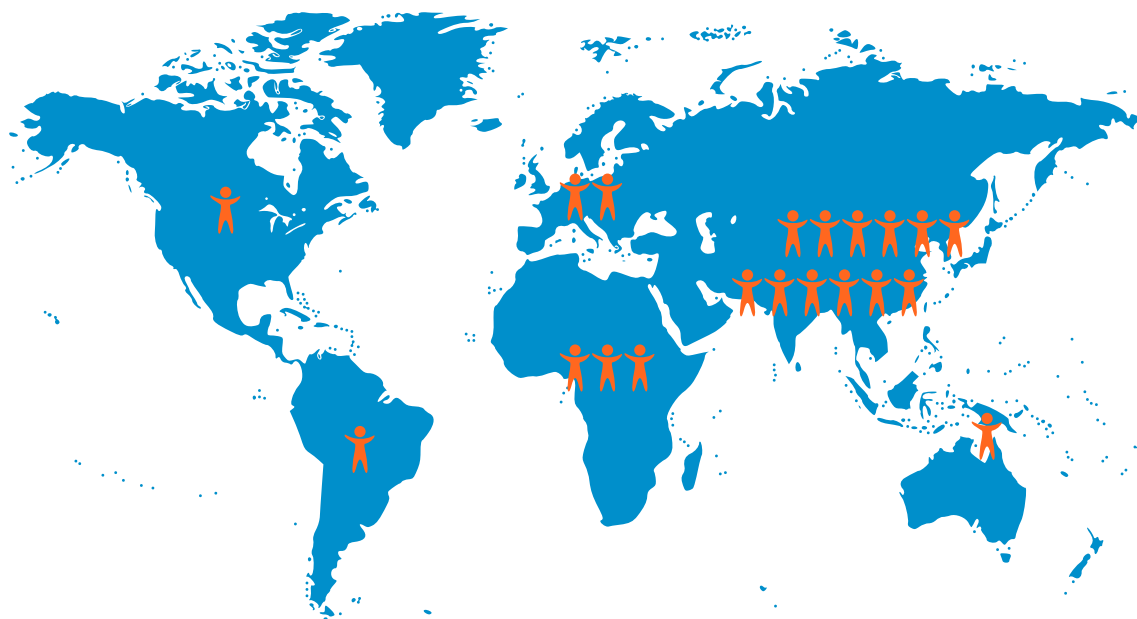
	Světová populace	20 žáků	25 žáků	30 žáků
Asie	60 %	12	15	18
Afrika	17 %	3	4	5
Evropa	9 %	2	2	3
Severní Amerika	5 %	1	1	2
Jižní Amerika	8 %	1	2	2
Austrálie / Oceánie	1 %	1	1	0-1

Položte následující otázky, abyste žákům pomohli rozpoznat jejich vlastní východiska a lépe porozuměli tomu, co všechno utváří jejich pohled na svět:

Proč myslíte, že vaše původní odhady nebyly přesné?

Odkud pocházejí vaše představy o rozložení světové populace?

Když se podíváte na rozložení populace, jaké myšlenky nebo otázky vás nyní napadají?

6/ Bohatství ve světě:

Oznamte, že židle (nebo jiné zvolené předměty) představují veškeré bohatství světa, přičemž počet židlí odpovídá počtu žáků. Zeptejte se:

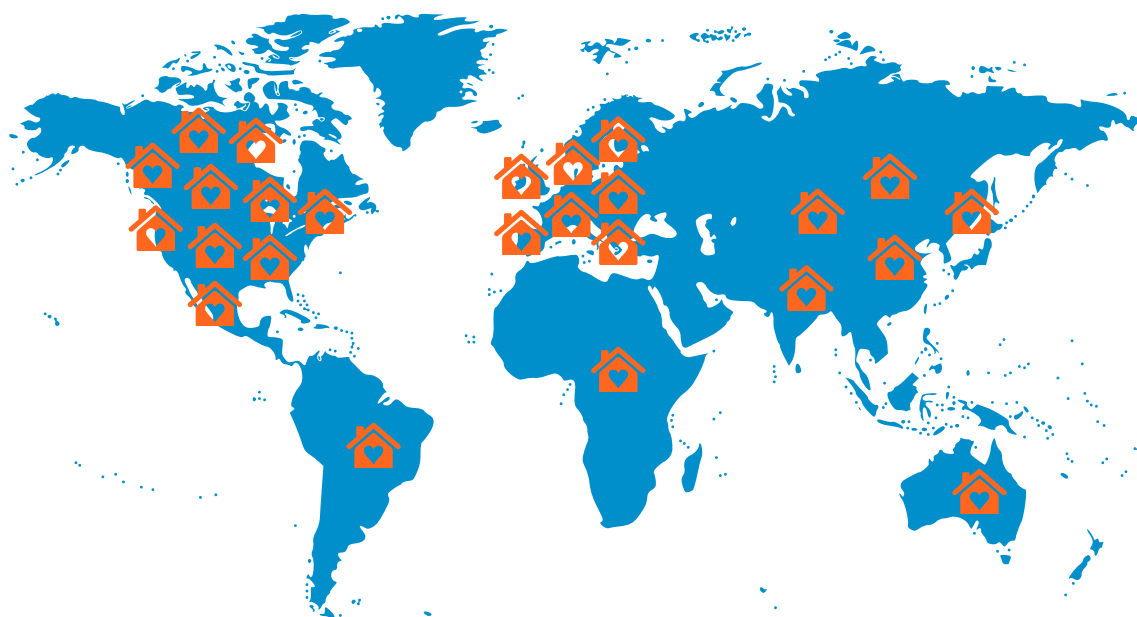
**Myslíte si, že bohatství na jednotlivých kontinentech bude rozděleno stejně jako populace?
Myslíte si, že rozdělení bude spravedlivé? Proč ano nebo proč ne?**

Po krátké diskuzi vyzvěte žáky, aby fyzicky rozdělili židle (nebo předměty) představující všechno bohatství světa po kontinentech tak, jak si myslí, že to v realitě je.

7/ Nespravedlivé rozdělení:

Jak asi žáci již odhadli v předchozím kroku, židle nebo předměty (představující bohatství) nejsou rozděleny rovnoměrně po kontinentech a podle populace. Řekněte jim správné odpovědi a poté předměty nebo židle přemístěte tak, aby odrážely skutečné rozložení světového bohatství napříč kontinenty.

	Světové bohatství	20 žáků / židlí	25 žáků / židlí	30 žáků / židlí
Asie	20 %	4	5	6
Afrika	2 %	0	1	1
Evropa	30 %	6	7	9
Severní Amerika	40 %	8	10	12
Jižní Amerika	4 %	1	1	1
Austrálie / Oceánie	4 %	1	1	1

8/ Simulace:

Vybídněte žáky, aby se vrátili na kontinenty, kde byli rozmístěni během první aktivity (rozdělení populace) a aby si sedli na židle (nebo stoupli na předměty). Žáci z bohatších kontinentů, jako je Severní Amerika a Evropa si snadno najdou pohodlné místo k sezení, zatímco žáci z kontinentů s menším bohatstvím budou mít značné potíže najít dostatek prostoru. Například při celkovém počtu 30 žáků se všech 12 žáků z Asie musí natěsnat na 4 židle, zatímco v Severní Americe může jeden žák sedět na 8 židlích.

ZÁVĚR V KRUHU

20 MIN

9/ Společná diskuze:

Jaké pro vás bylo být součástí kontinentu s menším bohatstvím, ale s vysokým počtem lidí?

Jaké jste měli myšlenky a pocity, když jste se měli vtěsnat na tak málo židlí?

Myslíte si, že rozdělení bohatství po světě je spravedlivé? Je to fér?

Povzbudte žáky, aby přemýšleli o tom, jak nerovnoměrné rozdělení bohatství souvisí s přístupem ke vzdělání, se zdravotní péčí, s jídlem a pracovními příležitostmi v různých částech světa.

Jaké by to bylo žít ve světě, kde má každý dostatek bohatství a příležitostí?

Co všechno by mohlo pomoci přerozdělit bohatství spravedlivěji? Co vás napadá?

BLOK 6: TVORBA PREZENTACÍ

Cíle

- Žáci v týmech vytvoří prezentace o různých lokálních a globálních projektech souvisejících s druhým Cílem udržitelného rozvoje Konec hladu.
- Žáci roztřídí informace z textů dle důležitosti.
- Žáci rozvíjí komunikační a kooperativní dovednosti.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venkovní nebo vnitřní prostor.

Poznámka

- Žáci budou pracovat s informacemi z textů, které jim můžete poskytnout v tištěné podobě nebo digitálně. Mohou si je i sami vyhledávat online.
- Budete potřebovat flipchartové papíry a fixy.
- V tomto bloku budou představeny různé projekty a iniciativy zaměřené na boj proti hladu. Cílem je, aby žáci získali inspiraci a udrželi si naději. Doporučuje se poskytnout informace o lokálních i globálních projektech. Zde je několik příkladů:

PŘÍKLADY:

Mary's Meals je celosvětové hnutí, které ve školách poskytuje jídlo chudým dětem. Tím pomáhá motivovat děti z nejchudších oblastí na světě, aby chodily do školy a získaly vzdělání a lepší příležitosti v budoucnosti. V současnosti Mary's Meals poskytuje jídlo více než 2,5 milionům dětí v 17 zemích, včetně míst jako Malawi, Haiti a Indie.

Dopad

Studie: přínosy (2020)

Fairtrade znamená spravedlivější obchodní podmínky, dodržování lidských a pracovních práv a šetrnost k životnímu prostředí. Smyslem certifikace Fairtrade je poskytnout pěstitelům, zaměstnancům a pracovníkům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pěstitelé a zaměstnanci dostávají v rámci systému Fairtrade za své kakao, kávu nebo jiné komodity výkupní cenu, která odpovídá nákladům na pěstování či výrobu a zároveň umožňuje důstojné živobytí.

[Fairtrade](#)

Evropský týden pro snižování odpadu (EWWR) inspiruje všechny Evropany a nejen je, aby během jednoho týdne v listopadu realizovali akce zaměřené na zvýšení povědomí o udržitelném nakládání se zdroji a odpadem. Můžete se zapojit nebo se jen nechat inspirovat!

[ewwr](#)

Mezinárodní program Ekoškola je fenoménem udržitelnosti a zodpovědného přístupu k životnímu prostředí, který má v České republice obrovský vliv. Program se zaměřuje na vedení dětí a učitelů k udržitelnějšímu způsobu života a tím jim umožňuje aktivně a samostatně zlepšovat prostředí, ve kterém žijí. Jedním z programů je i Menu pro změnu.

[Web](#)

[Menu pro změnu](#)

Chcete snížit svůj odpad? Zde je 7 inspirativních a praktických aplikací, které vám mohou pomoci zachránit planetu a zastavit plýtvání potravinami.

[článek](#)

ÚVOD – ZKUŠENOSTI A KRITÉRIA

25 MIN

1/ Zkušenosti:

Na úvod řekněte žákům, že nyní je čeká seznámení s různými lokálními a globálními projekty zaměřenými na boj proti hladu. Budou vyhledávat důležité informace, které později představí svým spolužákům. Začněte tím, že je necháte sdílet ve dvojicích nebo malých skupinách své předchozí zkušenosti s tvorbou prezentací (s přípravnou fází i samotnou realizací), ve škole či jinde.

Povězte svému spolužákovi nebo spolužačce o prezentaci, kterou jste v minulosti připravili a prezentovali a měli jste z ní dobrý pocit.

Co všechno podle vás přispělo k danému dobrému pocitu, k úspěchu?

Co vám při prezentování připadá často náročné?

Co nebo kdo by vám mohl pomoci překonat tyto výzvy?

Poté požádejte každou dvojici nebo skupinu, aby se podělila o jeden příklad výzvy, které při prezentování čelí. Povzbudte zbytek třídy, aby nabídli strategie nebo rady, jak s danými výzvami pracovat. Mohou to být např. tipy, jak si udržet klid, jak zaujmout publikum, užití vizuální podpory nebo efektivnější promyšlení struktury.

2/ Kvalitní prezentace:

Pokud vaše třída nebo škola již používá jednotná hodnotící kritéria k vytváření či k realizaci prezentací, krátce si je s žáky připomeňte. Pokud je zatím nemáte, vytvořte k tomu prostor:

Jak podle vás má vypadat kvalitní prezentace?

Žáci mohou diskutovat např. o obsahu, struktuře, znalosti tématu, jasnosti, plynulosti, užití vizuálních pomůcek či hlídání si času. Jako další inspirace mohou sloužit již existující kritéria, která lze najít online či v mnohých metodických materiálech pro učitele.

HLAVNÍ ČÁST – PŘÍPRAVA PREZENTACE

55 MIN

3/ Týmová práce:

Počet skupin by měl odpovídat počtu projektů, které jste pro žáky nachystali. Ideálně jim nabídněte např. o jeden projekt více, aby každý tým měl možnost volby. Podle vašeho kontextu a cílů můžete nechat žáky sami vytvořit vlastní týmy nebo si je vylosovat či je určitě dopředu. Připomeňte důležitost efektivní komunikace a spolupráce během jejich skupinové práce (např. dohodnutí se na procesu a rolích v týmu hned na začátku). Na konci bloku si vyhraďte čas na krátkou reflexi práce v týmu a sběr tipů na budoucí zlepšení.

4/ Kritéria:

Společně s žáky stanovte jasná kritéria pro prezentaci projektů. Vizualizujte je. Doporučujeme se domluvit na těchto tématech:

- **Časový limit:** např. každá skupina má 2 - 4 minuty na prezentaci.
- **Rovnoměrné zapojení:** každý člen skupiny mluví podobný čas.
- **Struktura:** např. představit hlavní myšlenky projektu ve vztahu k Cíli udržitelného rozvoje – co, kde, proč, kdo, plus zajímavé informace, které žáci objevili. Poté uvedení hlavního zdroje informací, osobní pohled žáků na daný projekt a na závěr dvě otázky, které ohledně projektu mají.
- **Vizuální opora:** pokud je to možné, žáci využijí flipchartového papíru a fixů k zaznamenání podstatných informací a vytvoření jednoduchých doprovodných kreseb, symbolů.
- **Prezentování:** z paměti, bez čtení informací.

Diskutujte s žáky, jak efektivně připravit prezentaci za 45 minut. Připomeňte jim výhody dobré týmové práce. Povzbuzujte je, aby si všechny materiály důkladně přečetli, a vyzvěte je ke vzájemné podpoře a oceňování v průběhu i při samotné prezentaci.

5/ Tvorba prezentace:

Doporučujeme monitorovat jednotlivé skupiny při práci a být jim oporou, budou-li to potřebovat.

ZÁVĚR V KRUHU

10 MIN

6/ Reflexe:

Vraťte se k procesu prostřednictvím těchto otázek:

Podarilo se každému týmu dokončit svou práci? Proč ano nebo ne?

Jak jste spokojeni s výsledkem? Pokud ne, co byste příště udělali jinak?

Zaměřme se nyní na téma komunikace a spolupráce ve vašem týmu.

Jak byste ji ohodnotili od 1 do 10? (Žáci mohou použít prsty a ukázat vám). Proč?

Byl proces tvorby ideální pro všechny? Pokud ne, co příště jinak?

Dohodněte se, kdy budou probíhat prezentace.

DEN 4

BLOK 7: PROJEKTY

Cíle

- Žáci prezentují lokální a globální projekty, jejichž cílem je bojovat proti světovému hladu.
- Žáci pojmenují dopady různých projektů zaměřených na SDG 2 a význam individuální iniciativy a kolektivní akce.
- Žáci provádějí sebehodnocení a hodnocení ostatních prezentací podle dohodnutých kritérií.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venkovní nebo vnitřní prostor, ve kterém žáci mohou snadno prezentovat výstupy z minulého bloku. Podle vybraného místa zvažte, jakou úvodní aktivitu zvolíte.

Poznámka

- V hodině využijete kritéria kvalitní prezentace, které jste se třídou sepsali v minulém bloku. Připomeňte si například důležitost očního kontaktu s posluchači, plynulý mluvený projev bez pauz a parazitních slov, jasnost, výstižnost, hlasitost a kreativní vizuální oporu.

ÚVOD

20 MIN

1/ Úvodní aktivita:

Vyberte z následujících aktivit tu, která nejlépe vyhovuje nastavení vaší skupiny a potřebám tohoto bloku. Jedním z cílů může být se rozpohybovat a nabrat tak energii do zbytku bloku, který bude spíše statický. Dalším cílem může být každého rozmluvit a tím žáky připravit na prezentování. Vneste svou vlastní aktivitu nebo si vyberte jednu z následujících:

Spontánní mluvení

Na začátku vytvořte seznam slov (podstatných jmen). Můžete vybědnout skupinu, aby pojmenovala, co vše vidí vedle sebe (např. 5 podstatných jmen). Nebo můžete požádat nějakého žáka, aby vybral jedno písmeno abecedy. Skupina poté vymyslí 5 podstatných jmen, která tímto písmenem začínají.

Žáci se spojí do dvojic: jeden bude mluvčí a druhý posluchač. Později si role vymění. Mluvčí bude mít 1 minutu na to, aby hovořil o jednom z 5 vybraných slov. Posluchač potichu naslouchá. Chcete-li, aby aktivita byla zábavnější či větší výzva, mluvčí si nevybere slovo sám, ale posluchač mu ho určí. Jakmile časový limit vyprší, role se vymění.

Roboti

Na začátku žáci předvedou, jak si myslí, že se pohybují roboti. Pravděpodobně předvedou malé kroky. Prozradte jim, že si nyní zahrají hru s názvem „Roboti“. Žáci se rozdělí do dvojic. Je-li počet liché, připojte se k nim.

V každé dvojici bude jeden žák hrát roli robota a druhý ho bude ovládat pomocí následujících pokynů:

- Poklepání na záda – robot se začne pohybovat přímo vpřed.
- Poklepání na pravé rameno – robot se otočí o 90 stupňů doprava.
- Poklepání na levé rameno – robot se otočí o 90 stupňů doleva.

Robot se neustále pohybuje po prostoru a nesmí se zastavit. Je stále v pohybu a nelze ho vypnout. Cílem je zabránit tomu, aby roboti naráželi do jiných robotů. Pokud robot narazí, dvojice vypadává ze hry. Hra končí, až zůstane jen jedna dvojice.

Poté se role vymění – robot se stane vedoucí osobou a naopak.

HLAVNÍ ČÁST – PREZENTACE

50 MIN

2/ Příprava:

Připomeňte žákům kritéria, na kterých jste se dohodli v minulém bloku týkající se například délky, zapojení všech, vizualizace, struktury atd. Společně rozhodněte, kolik času budou ještě potřebovat na finální přípravu ve skupinách.

3/ Prezentování:

Nejprve se vraťte se ke včerejší diskuzi o tom, co znamená kvalitní prezentace. Ujistěte se, že žáci vědí, že po dokončení prezentace je čeká sebehodnocení:

Byla splněna všechna kritéria? (Délka, zapojení všech, obsah atd.)

V čem byla prezentace kvalitní? Co lze případně příště zlepšit?

Kromě sebehodnocení provedeného samotnou prezentující skupinou vyzvěte posluchače-spolužáky, aby pojmenovali 3 věci, které v jejich prezentaci ocenili.

A nyní je čas prezentovat!

UZAVŘENÍ V KRUHU

20 MIN

4/ Reflexe:

Po dokončení všech prezentací a jejich vyhodnocování si společně sedněte do kruhu a vraťte se k tématu prezentačních dovedností. Úkolem každého žáka je, aby si nyní promyslel jednu věc, na kterou by se mohl příště více zaměřit a vylepšit ji. Po chvilce tichého zamyšlení nechte každého sdílet svůj postřeh s celou třídou. Tento proces žákům pomůže určit další krok ve svém rozvoji a zároveň posiluje koncept třídy jako podpůrné učící se komunity.

5/ Dopady:

Pokud žáci k prezentacím vytvářeli ve svých skupinách plakáty, dejte je nyní do kruhu, aby byla připomenuta různorodost projektů. Cílem následující diskuze je zdůraznit, jak komplexní je problematika chudoby a hladu ve světě, a je proto nutné hledat různá individuální i kolektivní řešení, což je ilustrováno i v předkládaných projektech. Každý z nich hraje větší či menší roli v boji proti hladu a má významný dopad, ať už na lokální nebo globální úrovni. Žáci by měli odcházet s uvědoměním, že cílem všech projektů je zlepšit životy lidí na naší planetě, v současnosti i budoucnosti.

Možné otázky k diskuzi:

Jak jsou všechny projekty propojeny s druhým Cílem udržitelného rozvoje?

Jaké byly cíle jednotlivých projektů? Komu a jak pomohly? O jaký dopad usilovaly?

Kdo projekty inicioval? Jak myslíte, že to dokázali?

Jak náročné si myslíte, že by bylo pro naši třídu nebo školu naplánovat malý projekt, pokud bychom chtěli něco změnit? Jak bychom to mohli udělat?

U poslední otázky se prozatím příliš nezabývejte podrobnostmi, protože na to bude zaměřen další blok. Hlavním cílem diskuze je vytvořit most k nadcházejícímu bloku, ve kterém budou žáci přemýšlet o vlastních projektech.

BLOK 8: NAŠE AKCE

Cíle

- Žáci návrhnou, jak sami mohou přispět k boji proti hladu, a dohodnou se na dalších krocích
- Žáci reflektují, co nového si odnáší z celého projektu.

Délka

- 90 minut

Místo

- Venku nebo vevnitř

Poznámka

- Na individuální písemnou reflexi můžete využít přiložený dotazník.

ÚVOD

20 MIN

1/ Citáty:

Na začátek připravte věty a citáty o roli každého z nás při vytváření budoucnosti. Je důležité, aby každý z nás cítil, že má moc věci měnit a prosazoval změny, aby se stal hybatelem změn. S větami lze pracovat různými způsoby, například:

- **Najdi druhou polovinu:** Každý citát napište na samostatný papírek a pak jej rozstříhnete na polovinu. Pokud máte ve třídě 30 žáků, budete potřebovat 15 citátů. Každému žákovi rozdejte jednu polovinu citátu. Cílem je najít spolužáka s druhou polovinou. Poté vytvořte kruh a každá dvojice přečte svůj citát nahlas. Chcete-li, aby byla tato aktivita pro žáky větší výzvou, vyzvěte je, aby citáty nečetli, ale zapamatovali si je. Další variantou je napsat citáty na lepítka a před hledáním je přilepit žákům na záda.
- **Tradiční běhací diktát:** Vyberte např. 6 citátů, přepište je na samostatné papíry a umístěte na různá stanoviště v okolí. Každé stanoviště by mělo být v podobné vzdálenosti od bodu, kde budou žáci stát. Rozdělte třídu do 6 týmů, přičemž každý tým má na začátku přidělené jiné stanoviště, kam bude běhat. Začne jeden žák-běžec z každého týmu. Zástupci z každého týmu běží k prvnímu přidělenému stanovišti a snaží si zapamatovat co největší část citátu. Pak běží zpět a nadiktují ho svému týmu. Stejný žák může běžet několikrát, dokud citát nenadiktuje celý. Jakmile tým správně zapíše celý citát, další běžec vyběhne na jiné stanoviště pro nový citát. První tým, který správně přepíše všech 6 citátů, vyhrává. Běžci se musí měnit po každém citátu.

Jídlo mění osudy

- **Čtyři rohy:** Nejprve vyberte čtyři citáty a umístěte je na různá místa (v místnosti to mohou být právě 4 rohy). Žáci se procházejí, tiše je čtou a poté se postaví vedle toho, který se jim nejvíce líbí nebo který považují za nejzajímavější. Poté o tom diskutujte jako třída. Nechte každou skupinu přečíst citát, u kterého stojí, a vysvětlit, proč si vybrali právě tento.

Nápady a citáty k výběru:

- **Činy mluví hlasitěji než slova.**
- **Bud' změnou, kterou si přeješ vidět ve světě.** (Mahatma Gandhi)
- **Nemůžeš změnit hru, pokud se jí neúčastníš.**
- **Ti, kteří nedokáží změnit svůj názor, nemohou změnit nic.** (George Bernard Shaw)
- **Svět nebude zničen těmi, kdo páchají zlo, ale těmi, kdo se dívají a nic nedělají.** (Albert Einstein)
- **Svět se mění tvým příkladem, ne tvým názorem.** (Paulo Coelho)
- **Je čas zjistit, co zvládnu udělat, otestovat své limity a prolomit je.** (Ledové království)
- **Všechno, co musíme rozhodnout, je, co udělat s časem, který máme.** (Gandalf, Pán prstenů)
- **Jediný způsob, jak dosáhnout nemožného, je věřit, že je to možné.** (Alenka v říši divů)

2/ Diskuze:

Nyní si společně zodpovězte tyto otázky:

Co si myslíte, že mají všechny citáty společného? O čem jsou?

Co si myslíte o tom, co autoři citátů chtěli světu sdělit? Souhlasíte s nimi?

Vzpomenete si na nějakou situaci z vašeho života, která by se mohla vztahovat k těmto citátům?

Žáci budou nyní navrhopvat, co by mohli oni sami dělat, jak by mohli změnit to, s čím nejsou spokojeni.

HLAVNÍ ČÁST – AKCE

50 MIN

3/ Nápady:

V této aktivitě začnou žáci brainstormovat nápady, jak mohou oni, jejich třída, škola nebo komunita být aktivní a zapojit se do boje proti hladu, ať už na lokální nebo globální úrovni. Například mohou podpořit existující projekty, shromáždit finanční či jiné zdroje, šířit informace o Cílech udržitelného rozvoje ve škole, mezi rodiči nebo v komunitě (např. propagovat lokální nebo bio potraviny, snižovat plýtvání jídlem nebo iniciovat školní zahradu).

Zde je navrhovaný postup:

- **Skupinový brainstorming:** Žáci se rozdělí do skupin a brainstormují nápady, co by škola, třída nebo jejich malá skupina mohla udělat za změnu a jaký dopad to bude mít. Nabídněte flipchartové papíry k zaznamenávání myšlenek. Nastavte časový limit.
- **Prezentace nápadů:** Po brainstormování každá skupina představí své nápady třídě. Variantou je i uspořádání „galerijní procházky“, při které budou všechny papíry umístěny uprostřed místnosti, a žáci budou mít několik minut na to, aby vše prošli a přečetli.
- **Diskuze a reflexe:** Vytvořte prostor ke vzájemnému ocenění. Poté diskutujte o tom, které nápady a projekty by žákům přišlo zajímavé dále promýšlet.

Zvažte tyto otázky:

**Které nápady považujete za nejzajímavější a proč?
Jaký dopad by tyto nápady mohly mít?**

**Do kterých projektů byste byli ochotni se zapojit?
U kterých byste rádi rozvíjeli další kroky a plány?**

4/ Kroky a akční plán:

V případě, že se třída shodne na jednom projektu, rozpracujte ho společně. Pokud je zájem o více projektů, žáci se mohou rozdělit do nových skupin podle projektu, který je nejvíce zajímá. Každá skupina by měla poté nastínit cíle a potenciální dopad (výsledek), o který usilují. Jestli vám to čas dovolí, nechte skupiny vypracovat podrobný akční plán. Tento plán by měl obsahovat postupné kroky, potřebné zdroje, termíny a přidělené role v rámci skupiny. Pro zjednodušení procesu můžete využít šablony akčního plánu dostupné online nebo si vytvořit vlastní.

Při vytváření akčních plánů nezapomeňte naplánovat následné setkání, abyste vyhodnotili posun, určili další kroky a podpořili motivaci všech zapojených. Využijte energii a nadšení vašich žáků a buďte jim průvodcem a oporou.

UZAVŘENÍ V KRUHU

20 MIN

5/ Uzavření:

Nastal čas vyhodnotit celý projekt a zjistit, co si žáci odnáší. Poděkujte jim za veškerou aktivitu a úsilí, které vynaložili. Nezapomeňte ocenit jejich nápady a podpořit budoucí plány. Žáci si poté dvojicích vybaví všechny aktivity a bloky, kterými si prošli od prvního dne. Poté si vše připomeňte společně.

6/ Zpětná vazba:

Můžete začít individuální písemnou zpětnou vazbu (najdete v příloze). Ta umožní každému se zamyslet nad svým vlastním učením. Vám poskytne cenné informace o procesu a dopadu celého projektu.

Poté můžete pokračovat následujícími způsoby:

- **Udělejte kruh** a vyzvěte každého, aby se podělil o něco, co se během projektu naučil.
- **Naznačte na zemi imaginární čáru** (škálu), přičemž jeden konec označte jako 0 (minimum) a druhý jako 10 (maximum). Poté přečtete několik tvrzení a požádejte žáky, aby se postavili na škálu podle své odpovědi.

Můžete použít tyto věty či ještě doplňte o vaše vlastní:

- Momentálně se cítím dobře.
- Rád(a) se učím venku
- Projektové dny byly pro mě zajímavé.
- Jako třída jsme dobře spolupracovali / komunikovali.
- Naučil(a) jsem se hodně nových věcí o chudobě a druhém Cíli udržitelného rozvoje (Konec hladu).
- Nyní lépe chápu, jak je těžké žít v chudobě.
- Těším se na akce či projekty, které jsme společně navrhli.

7/ Planeta Země:

Abyste ukončili projekt společně a symbolicky, namalujte naši planetu a vpište do ní, co byste jí přáli. Pokud jste venku, ztvárněte ji z přírodních materiálů. Nezapomeňte vše vyfotografovat.

DATUM:

JMÉNO:

PROJEKTOVÝ TÝDEN

CÍL UDRŽITELNÉHO ROZVOJE: KONEC HLADU

JAK TĚ BAVILY NAŠE PROJEKTOVÉ DNY?

vůbec

hodně

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

PROČ TOTO ČÍSLO?

KTERÉ 3 AKTIVITY BYLY PRO TEBE NEJZAJÍMAVĚJŠÍ NEBO TĚ NEJVÍCE VTÁHLY?

1

2

3

CO SES NAUČIL(A) O...

sobě

své třídě

učení venku

CO SI PAMATUJEŠ O DRUHÉM CÍLI
UDRŽITELNÉHO ROZVOJE (KONEC HLADU)?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

CO MŮŽEME DĚLAT, ABYCHOM UKONČILI
HLAD VE SVĚTĚ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Každá cesta začíná prvním krokem.

Generation Hope

GENERACE BUDOUCNOSTI

**PROJEKTOVÁ VÝUKA:
CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE A DOVEDNOSTI PRO ŽIVOT**

Mary's Meals, Česká republika, 2024

Autor: Martina Holková

Korektura textu: Petr Čermák

Grafika: Lucie Kazdová

